ÚJFEHÉRTÓ VÁROS

INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

(ITS)

2016.

ÚJFEHÉRTÓ VÁROS

INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

Készült Újfehértó Város Önkormányzatának megbízásából

Az elkészítésben közreműködő munkatársak:
Nagy Sándor, Horváthné Jászay Ildikó, Suga Ferenc Krisztián

Készítette:
MEGAKOM Tanácsadó Iroda

A tanulmány kidolgozásában résztvevő szakértők:

Kézy Béla – felelős tervező, EU-URBACT szakértő
Róka László – társadalompolitikai szakértő
Barabás Eszter – gazdaságfejlesztési szakértő
Komádi Mónika – településfejlesztési szakértő
Kozma Angéla – területfejlesztési tanácsadó
Szemes Zsuzsa – településfejlesztési szakértő

2016. március 9.

Adatgyűjtés lezárva: 2015. november 19.

Tartalomjegyzék

1 Bevezetés ... 7

2 Helyzetelemzés összefoglalása ... 8

2.1 Városi szintű helyzetelemzés összefoglalása ... 8

2.2 A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása ... 14

3 Középtávú célok és azok összefüggései ... 17

3.1 Jövőkép ... 17

3.2 A település átfogó fejlesztését szolgáló célok ... 18

3.3 Településfejlesztési elvek ... 19

3.4 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása ... 20

3.4.1 Tematikus célok ... 20

3.4.2 Területi célok ... 25

3.5 A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása ... 28

4 A megvalósítást szolgáló beavatkozások - a 2014-2020 közötti időszakban tervezett városfejlesztési projektek ... 30

4.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklásával ... 30

4.2 Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló jellegű bemutatása, a fejlesztések ütemezése ... 32

4.2.1 Városközpont akcióterület ... 32

4.2.2 Nyugati szociális akcióterület ... 33

4.2.3 Észak-keleti szociális akcióterület ... 34

4.2.4 Déli szociális akcióterület ... 34

4.2.5 Egyéb kiemelt fejlesztési terület: Ipari terület ... 35

4.3 Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések és ezek illeszkedése a stratégia céljaihoz ... 36

4.3.1 Kulcsprojektek ... 36

4.3.2 Hálózatos projektek ... 36

4.3.3 Egyéb projektek ... 38

4.4 A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégia céljaihoz ... 40

4.5 A fejlesztések ütemezése ... 42

4.5.1 Az ütemezés indoklása ... 42

4.5.2 A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése ... 42

4.6 A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve ... 44

5 Antiszegregációs program ... 49

5.1 A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása ... 49

5.2 Antiszegregációs intézkedési terv ... 50

5.2.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések ... 50

5.2.2 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések ... 51

5.2.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések ... 52

6 A stratégia külső és belső összefüggései ... 53

6.1 Külső összefüggések ... 53

6.1.1 Területi fejlesztési tervdokumentumokkal való összhang ... 53

6.1.2 Illeszkedés a településfejlesztési koncepcióhoz, településrendezési tervhez ... 54

6.1.3 Az önkormányzat Gazdasági Programjába foglalt célkitűzésekkel való összhang ... 55

6.1.4 A Települési Környezetvédelmi Programmal és más környezetvédelmi tervekkel való összhang 58
6.1.5 Illeszkedés az önkormányzat egyéb dokumentumaihoz 59
6.2 A stratégia belső összefüggései 62
6.2.1 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata..... 62
6.2.2 A célok logikai összefüggései..... 64
6.2.3 A stratégia megvalósíthatósága 65
6.2.4 A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása 66
7 A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai 68
8 A megvalósítás eszközei és nyomonkövetése.....71
8.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek 71
8.1.1 Foglalkoztatáspolitikai eszközök 73
8.1.2 A magán befektetőkkel való szervezett és strukturált együttműködés..... 73
8.2 Az ITS megvalósításának szervezeti keretei 74
8.3 Településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok 77
8.4 A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során 78
8.5 Monitoring rendszer.....80
8.5.1 Az ITS intézkedéseihez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása . 80
8.5.2 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása..... 87

Ábrajegyzék

1. ábra Lakónépesség számának megoszlása Újfehértó egyes városrészein 14
2. ábra A lakosság korcsoportos megoszlásának aránya a városrészeken 15
3. ábra Újfehértó városrészeinek főbb munkaerő-piaci mutatói 16
4. ábra Újfehértó jövőképe 18
5. ábra Az ITS megvalósításának három szintje 74
6. ábra A dokumentáció folyamata a partnerség során 79
7. ábra A monitoring folyamatának összefoglalása 87

Térképjegyzék

1. térkép Újfehértó városrészei 14
2. térkép Újfehértó akcióterületei 31
3. térkép Újfehértó szegregátumai 49

Táblázatjegyzék

1. táblázat SWOT elemzés 10
2. táblázat Városrészek funkciói 16
3. táblázat A városrészi célok hozzájárulása a középtávú tematikus célok megvalósulásához 29
4. táblázat A Városközpont akcióterületen tervezett tevékenységek 32
5. táblázat A Nyugati szociális akcióterületen tervezett tevékenységek 33
6. táblázat Az Észak-keleti szociális akcióterületen tervezett tevékenységek 34
7. táblázat A Déli szociális akcióterületen tervezett tevékenységek 34
8. táblázat A fejlesztési projektjavaslatok és a középtávú városi célok kapcsolata 40
9. táblázat A megvalósítás indikatív ütemterve 42
10. táblázat Szabolcs-Szatmár-Bereg megye TOP forráskerete terhére tervezett forrásallokáció 44
11. táblázat A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve 46
12. táblázat A megyei stratégiai célok és az ITS kapcsolata 53
13. táblázat Az ITS és a településfejlesztési koncepció összhangja 54
14. táblázat Az ITS és a Gazdasági Program összhangja 56
15. táblázat Az ITS és a Környezetvédelmi Program összhangja 58
16. táblázat Az ITS a Városmarketing Stratégia összhangja 61
17. táblázat A célok valamint a helyzetértékelés fontosabb megállapításai közötti összefüggések 62
18. táblázat Kockázatelemzés 68
19. táblázat A városrehabilitációban résztvevő szervezetek feladatai és kompetenciái 76

20. táblázat A városi szintű átfogó és tematikus célkitűzések indikátorai 82
21. táblázat A városrészi szintű célkitűzések indikátorai 83
22. táblázat Projektszintű indikátorok 84

1 BEVEZETÉS

A 2014-2020-as európai uniós tervezési időszakra való felkészülésben fontos szerepe van a megfelelő módon előkészített, megalapozott területi terveknek, fejlesztési stratégiáknak.

Ezen tervezési folyamat keretében került kidolgozásra **Újfehértó Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS)**, amely kijelöli a középtávon (4-10 év) elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások körét, és a megvalósítás eszközeit. A dokumentum alapjaiban meghatározza a város jövőbeli fejlődési irányait, lehetőségeit, ezért fontos egy reális célokat kitűző, jól megtervezett, megvalósítható stratégia kialakítása.

Az ITS Újfehértó korábbi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának (IVS) átdolgozásával, aktualizálásával, valamint az alábbi rendeletek, módszertani útmutatók figyelembevételével készült el.

- 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről,
- Útmutató a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 elkészítéséhez (Belügyminisztérium, 2014. 12. 11.),
- Városfejlesztési Kézikönyv (Második, javított kiadás, NFGM, 2009. január 28.).

Az integrált településfejlesztési stratégia elkészítését egy részletes **megalapozó vizsgálat** (helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés) előzte meg, amely – számszerűsített adatokra, tényekre, tendenciákra támaszkodva – bemutatja a város gazdasági és társadalmi folyamatait, legfőbb erősségeit, adottságait, valamint gyengeségeit, problémáit. Ezekre reagálnak az ITS keretében megfogalmazott célkitűzések és azonosított beavatkozások.

Az integrált településfejlesztési stratégia partnerségi **egyeztetése és elfogadása** a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet, valamint Újfehértó Város településfejlesztéssel és településrendezéssel összefüggő **partnerségi egyeztetés szabályzata alapján történt.**

2 HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA

2.1 Városi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Újfehértó városa Szabolcs-Szatmár-Bereg megye déli területén, a Nyírség szélén helyezkedik el. A Nyíregyházi járás második, a megye negyedik legnagyobb lélekszámmal rendelkező városa. A településen viszonylag korlátozottak a funkciók a megyeszékhely és egyben járásszékhely dominanciája miatt, azonban oktatási, egyházi, egészségügyi, szociális és kereskedelmi jelentőségei a település határain kívül is fontos szerepet játszanak a környező települések életében.

Az országban az elmúlt évtizedben lejátszódó társadalmi és gazdasági problémák jelentősen érzékelhetővé váltak a szabolcsi városban is.

A **város lakosságára** a folyamatos csökkenés jellemző. Az ezredfordulón a város lakónépessége 13 644 fő volt, míg 2013-ban számuk 12 846 főre csökkent, a változás mértéke 5,9%-os volt. A negatív elmozdulást nagymértékben befolyásolja a szelektív migráció folyamata, a fiatal, képzettebb munkakorú népesség elvándorlása, valamint a szülőképes korban lévők elköltözése, melynek hatására csökkent a természetes szaporulat aránya is. Ezen megállapítások alapján a városban az országos trendekhez hasonlóan a népesség elöregedésére utaló folyamatok alakulnak ki. Bár a város öregedési indexe (71,93%) az országos indexhez (114,7%) mérten jobb mutatójú, az elmúlt évtizedben közel kétszeresére nőtt. A településen élők iskolai képzettsége a két népszámlálási között időszakban pozitív képet mutat, azonban magas azon aktív lakosság aránya (25,1%), akik legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik. Emellett a 15-59 évesek közel fele rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezik. Ezen tényezők nagymértékben megnehezítik a város szociális eltartó rendszerét.

A települési kohézió megteremtésében jelentős szerepe van a városban megtartott rendezvényeknek. Az események jelentős része a helyi, illetve a környéken lakó népességet tudja megmozgatni. Kiemelkedő közösségformáló ereje van az Újfehértói Szabadidő Központnak, melyben a sportok iránt érdeklődők aktívan eltölthetik szabad idejüket. A városban 66 bejegyzett civil szervezet működik, amelyek szerteágazó tevékenységeket végeznek és intenzíven bekapcsolódnak a város közéletébe, rendezvények szervezésébe. A helyi értékek megőrzésében és promotálásában jelentős szerepe van a Zajti Ferenc Helytörténeti Gyűjtemény, Művelődési Központ és Könyvtárnak.

A **human közfeladatok és közszolgáltatások** ellátását az önkormányzat tudatos és átgondolt módon tervezi meg, így a város minden lakosa számára biztosított a magas minőségű szolgáltatások elérése – az egyenlő bánásmód elvének érvényesítésével. A településen jelenlévő intézményrendszer a helyiek igényeit kielégíti, egyes feladatok esetében a környező települések hiányosságait is képes pótolni. Újfehértón az óvodai ellátás 3 intézményben, 5 feladat ellátási helyen történik, ezek közül három önkormányzati, egy az Újfehértói Református Egyházközség, egy pedig a Nyíregyházi Egyházmegye fenntartásába és működésébe tartozik. Az óvodák elhelyezkedésének köszönhetően a várost teljesen lefedik, kihasználtságuk közel 90%-os. Az önkormányzat az utóbbi években jelentős infrastrukturális fejlesztéseket hajtott végre azonban további fejlesztések megvalósítása szükséges. A település diákjainak általános iskolai oktatása, 2 intézményben 5 feladat ellátási helyszínen történik. A köznevelési intézményrendszerek átalakítása során négy intézményi egység a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ fenntartásába került, míg egy egyházi fenntartású. A más településről bejáró tanulók száma növekedett, azonban az oktatási intézményekbe beiratkozott diákok száma sajnos évről évre csökken. A város középfokú oktatási intézménnyel is rendelkezik, melyben gimnáziumi, szakközépiskolai és szakképzési rendszer működik. A képzések struktúrája illeszkedik a helyi gazdaság igényeihez, léteznek duális képzések. Jelentős problémát jelent, hogy az iskola nem rendelkezik kollégiummal.

A város egészségügyi alapellátása szervezet, minden orvosi praxis betöltött, a szakellátást nyújtó intézmények és kórházak a kedvező közlekedési adottságok miatt könnyen elérhetőek. Szociális ellátás területén a városban biztosított a bölcsőde, a jóléti szolgáltatás és az idősgondozás. Az intézmények infrastruktúrája fejlesztésre szorul, a helyi idősek otthonában kapacitásbővítés ajánlott.

A **város gazdasági súlyát** nagymértékben befolyásolja elhelyezkedése és természeti adottságai. Újfehértó jelentőségét meghatározza, hogy Debrecen és Nyíregyháza között helyezkedik el, közúton a 4-es számú főközlekedési útvonalon, vasúti pályán, a 100-as vasútvonalon közelíthető meg. **Gazdasági aktivitása** a népességarányhoz mérten arányos, a megyei átlagnak megfelelő. A város kedvező adottságai miatt jelentős a mezőgazdasági szektorban dolgozók száma és aránya, illetve a bejegyzett vállalkozások jelentős része is ezen a területen tevékenykedik. A várost erős kereskedelmi és szolgáltató szektor jellemzi, amelyek a megfelelően képzett helyi lakosság jelentős részét foglalkoztatja. Újfehértón a működő vállalkozások legáltalánosabb jellemzője a kis méret, nagyrészük egyszemélyes vagy mikrovállalkozás. A magasabb hozzáadott értéket előállító vállalkozások megtelepülését az üzleti infrastruktúra hiánya, a lakosság képzettsége, illetve az együttműködések hiánya akadályozza. A város életében a turizmus látszólag nem játszik meghatározó szerepet, azonban számos helyi jelentőségű turisztikai vonzerővel rendelkezik, valamint a szabadidős és kulturális lehetőségek a településben rejlenek.

Az **önkormányzati költségvetés** tervezése és végrehajtása során fő alapelvek a pénzügyi stabilitás és fenntarthatóság, a feladatok magas színvonalú ellátása, valamint a fejlesztési elképzelések megvalósíthatósága és fenntarthatósága. Újfehértó Város Önkormányzatának költségvetését azonban negatív egyenleg jellemzi, ennek hatása azonban nem érezhető a mindennapi operatív működésben. Az elmúlt években az önkormányzat és az állam közötti feladatmegosztások változása kihatott a település pénzügyi helyzetére, az átengedett központi adók jelentős része elkerült az önkormányzattól, azonban az állami adósságátvállalással a település jelentős, hosszú lejáratú hiteltartozástól mentesült. A település legjelentősebb bevételei a helyi szinten kivetett adók, ezek ellenőrzésére nagy hangsúlyt kell fektetni, melyek megfelelő alapot teremtenek a közszolgáltatások magas szintű biztosítására, az intézményi infrastruktúra fejlesztésére.

Újfehértó **közüzemi infrastruktúrával** és szolgáltatásokkal való ellátottsága kedvező, mely alapvető fontosságú a megfelelő életminőség biztosításához. A villamos- és gázellátás teljesen lefedett a településen, azonban az elmúlt években jelentősen csökken a vezetékes gázfogyasztók száma, mely adódhat az alternatív energiahordozókra való áttérésre, valamit az energetikai korszerűsítésekre. A város ivóvízzel való ellátása felszín alatti vízbázisból történik. Az ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya közel 93%-os. A szennyvízgyűjtő hálózathoz csatlakozó lakások száma évről évre emelkedik, 2013-óta közel kétszeresére emelkedett a gyűjtő hálózatba bekapcsolt ingatlanok aránya. A városban keletkezett hulladék elszállítása hetente egyszer történik, a lakosság által összegyűjtött szelektívhulladékot havi rendszerességgel szállítják el, emellett minden évben egyszer lomtalanítást végez a megbízott szolgáltató. Hiányosságok a csapadék-víz elvezető rendszerben mutatkoznak meg, több utca esetében az elvezetés sem megoldott. Emellett jelentős a belterületi utak nem megfelelő állapota, azok tovább romlása. A város fejlett kerékpárút-hálózattal rendelkezik, viszont a forgalmas csomópontoknál a biztonságos gyalogos és kerékpáros átkelés több helyen sem biztosított. A rendelkezésre álló parkolók állaga megfelelő, azonban szükségszerű a további parkolóhelyek kialakítása.

A **település környezetére** a táj mezőgazdasági hasznosítása jellemző a lösz talajon. A termőföld minősége országos átlag alatti, bár az elmúlt évek klimatikus viszonyainak következtében egyre fokozódik az aszályos időszak, ennek ellenére területe belvízzel veszélyeztetett. Jelentős erdősültség nem borítja, melyek hiányát fokozza a közút és a vasút közlekedésből eredő jelentős lég- és porszennyezés, valamint zaj- és rengésterhelés. Az ezekből eredő problémák kezelése egyelőre nem teljes körű. A városon keresztül haladó forgalom a **környezeti problémák** miatt is terheli a városlakókat, azonban jelentős károkat

tesz az épített környezetben is. Az **épített környezet**ben több védett műemlék is található, amely közül a református templom élvez országos védettséget. A helyi védelem alatt álló római katolikus és görög katolikus templomoknak is országos védettséget kíván szerezni az önkormányzat. Helyenként azonosíthatók kisebb vizuális, területhasználati vagy szerkezeti konfliktusok, problémák az épített környezet szempontjából. A lakásállomány döntő többsége az ezredforduló előtt épült annak ellenére, hogy Újfehértón 2000 után főként a központi lakástámogatási rendszernek köszönhetően nőtt az épített lakások száma, mely 2006-ban érte el csúcspontját. Azóta a pénzügyi-gazdasági válság miatt újra csökkenő tendencia érvényesül. Az új építéssel szemben a megszűnő lakások száma jellemzően kisebb volt. Ennek eredményeként 2013-ban a lakásállomány 4814 db volt. A város **zöldfelület**i adottságait vizsgálva kedvező képet mutat. Több helyen is létesültek és létesülhetnek közparkok és zöldfelületek. A zöldfelületek aránya és minősége azonban városrészenként eltérő, több helyen is szükség van mennyiségi és minőségi fejlesztésekre. A szabadtéri rekreációs létesítmények létesítésével növelhető lenne a helyi lakosság elégedettsége és komfortfokozata.

1. táblázat SWOT elemzés

Erősségek	Gyengeségek
1. Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
• Kedvező korösszetétel • Az eltartottak aránya csökkenő tendenciát mutat • Az általános iskolai, középiskolai és a felsőfokú végzettséggel rendelkezők száma és aránya jelentősen növekedett 2001 és 2011 között • A primer szektorban foglalkoztatott viszonylag magas aránya ellenére nincs szezonális munkanélküliség	• Csökkenő állandó népesség és lakónépesség • A munkanélküliek száma egyelőre nem esett vissza a válság előtt szintre (jelenleg csökkenő tendenciát mutat) • A foglalkoztatottak többsége az alsóbb SZJA értéksávokba esik • Az óvodákban a HH-s és a HHH-s gyermekek aránya 34,41%-os
2. Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő	
• Gazdag, változatos történelmi múlt és kulturális adottságok • Helytörténeti Gyűjtemény • Nagyszámú bejegyzett civil szervezet • Települési sportkoncepció a 2015-2020-as időszakra	• A kulturális értékek egyediségük és helyi jelentőségük ellenére országosan nem számítanak fontosnak (kivétel a 1754-ben épült református templom) • A város közművelődési és sport infrastruktúrája program és kapacitásfejlesztésre szorul • Az önkormányzati anyagi lehetőségei korlátozottak a helyi civil szervezetek támogatására
3. Intézményrendszer (közszolgáltatások) és városüzemeltetés	
• Az önkormányzat hatáskörében lévő közszolgáltatások megfelelően működnek • Óvodai férőhelyek száma kielégítő, elhelyezkedésük a városban egyenletes • A képzések struktúrája illeszkedik a helyi gazdaság igényeihez, léteznek duális képzések • Minden orvosi praxis betöltött • A szakellátást nyújtó intézmények és kórházak a kedvező közlekedési adottságok miatt gyorsan megközelíthetők • Helyi Esélyegyenlőségi program elfogadása	• Az óvodák felszereltsége fejlesztésre szorul • Az általános iskola nappali oktatásban résztvevő tanulók száma csökken • A városban jelenleg nincs kollégiumi ellátás • Egyes közszolgáltatások kapacitása korlátozott

4. Gazdaság szerkezet és dinamika	
• Kedvező földrajzi elhelyezkedés • A városban működő vállalkozások tevékenysége diverzifikált • A vállalkozások hazai tulajdonban vannak • Mérsékelten erős kereskedelmi és szolgáltató ágazat • Továbbképzési-fejlesztési lehetőségek a munkavállalók számára • A középfokú végzettséggel és szakmával rendelkezők száma kedvező kereskedelmi és ipari adottságot jelentenek	• Újfehértó város gazdasági súlyát és szerepkörét érintően nem kerül említésre a megyei területfejlesztési programban • A város alacsony súllyal van jelen a megye gazdaságában • Üzleti infrastruktúra és szolgáltatások részben hiányosak • Alacsony a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya, akik számára a megfelelő munkahely helyben viszonylag kevés • Egyéni és mikrovállalkozások dominanciája
5. Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
• Az önkormányzat (vagyon) gazdálkodása átgondolt • Részletes Önkormányzati Gazdasági Program a 2015-2019-es ciklusra	• Az önkormányzat központi, átengedett bevételei csökkentek
6. Táji és természeti adottságok	
• Közép-nyírségi kultúrtáj, változatos homok felhalmozódások • Mezőgazdaságra alkalmas területek magas aránya • NATURA 2000 területek jelenléte	• A termőföld minősége nem éri el az országos átlagot • A nagy relatív reliefű, szélbarázdás felszínek agrárszempontból kedvezőtlen adottságúak • Nincs jelentős természetes vízfolyás • Fajgazdagsága szegényesebb az Alföld többi szikesénél • A település déli területein gyakoriak a belvizek
7. Zöldfelületek	
• Kedvező adottságok	• A zöldfelületek mennyisége és minősége nem kielégítő • Az út menti fásítás ritka vagy nem megfelelő
8. Épített környezet (épített örökség is)	
• A település belterületei kielégítik a városi funkciókat • Országos műemlék jelenléte • A helyi, egyedi arculatot biztosító helyi épített örökségként védetté nyilvánított épületek és területek száma folyamatosan bővül	• A lakásállomány döntő többsége az ezredforduló előtt épült • A középületek eltérő műszaki állapotban vannak, energiahatékonyságok többnyire alacsony • Vizuális, területhasználati és szerkezeti problémák előfordulnak az épített környezetben
9. Közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
• Jó közlekedési adottságok közúton és vasúton egyaránt (M3 autópálya, 4. sz. főút, Szolnok–Debrecen–Nyíregyháza–Záhony vasútvonal) • Kiépített körforgalom a 4. számú főúton, biztonságosabbá vált a városközpont és a vasútállomás megközelítése • Jó helyközi és távolsági autóbuszos közlekedési lehetőségek • Sűrűn közlekedő vonatok Debrecen és Nyíregyháza felé • Helyi buszközlekedés megléte • Fejlett kerékpárút-hálózat • A parkolási koncepció megalapozza a potenciális fejlesztéseket	• A város vonalas infrastrukturális kiépítettsége hiányos • A belterületi utak egyharmada burkolatlan, a burkolt útszakaszok állaga is leromlott • 20 kilométernyi úthálózat az állam tulajdonában van, ennek fejlesztésére az önkormányzat befolyása korlátozott • Egyes területeken és időszakokban parkolóhiány jelentkezik • A város forgalmas kereszteződései több helyen nincsenek megfelelően kiépítve • A környező településekre vezető utak állapota többnyire nem megfelelő

10.Közművek és elektronikus hírközlés	
• Teljes körű vízellátottság • Szennyvíztisztító-telep • Szélessávú internet és kábeltelevízió megléte	• Hiányosságok a szennyvízhálózat és a rácsatlakozások területén • A belvíz problémákat okoz, szükség lenne a csatornahálózat korszerűsítésére, megfelelőbb karbantartására
11. Környezetvédelem – klímatudatosság / energiahatékonyság	
• A város levegőminősége túlnyomórészt megfelelő • Korszerű hulladékkezelés • Nem jelentős az ipari hulladék mennyisége • Nincs jelentős környezetet szennyező emissziós pont • Jó megújuló energia potenciál (napenergia, biomassza, energiafű, geotermikus energia)	• A kertvárosi részeken a gázfűtés helyett több helyen visszaálltak a vegyes tüzelésre, ami növekvő környezetterhelést jelent • Jelentős az átmenő forgalom, amely zsúfoltsággal és környezetszennyezéssel jár • Zaj- és rezgésterhelés 4-es számú főút, a 3502-es számú út és a vasútvonal mentén

Lehetőségek	Veszélyek
1. Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
• Helyben foglalkoztatott népesség számának és arányának növekedése • A gazdaságfejlesztés terén megvalósuló beruházások hozzájárulhatnak a demográfiai tendenciák javulásához • Magasabb képzettséget igénylő munkahelyek megjelenése	• Fokozódó elvándorlás • Öregedési index exponenciális növekedése, amely az eltartottak számának emelkedésével járhat • Munkanélküliség ráta emelkedése • Leszakadó városrészek, szegregációs területek kialakulása • Relatív elszegényedés
2. Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő	
• Közösségi és társadalmi események ösztönzése • Civil szervezetek együttműködése, működési intenzitásuk növelése • Változatos kulturális rendezvények fejlesztésével növelhető a települési kohézió és a látogatottság	• Civil részvétel csökkenése a települési életben • Forráshiány és önrész hiány, amely a civil szervezetek ellehetetlenülését hordozhatja magában
3. Intézményrendszer (közszolgáltatások) és városüzemeltetés	
• Új feladatok és funkciók megjelenése, betöltése • Óvodai férőhelyek kapacitásbővítése • A más településről bejáró tanulók számának további növelésével mérsékelhető az iskolák kihasználtságának csökkenése • Szakellátó intézmény létesítésével növelhetők a település központi funkciói • Szociális és gyermekvédelmi alapellátást és szakosított ellátást nyújtó intézmények kapacitásának bővítése	• A feladatelvonások kedvezőtlenül érinthetik az intézményrendszert • A köznevelési intézmények szükséges infrastrukturális fejlesztéseinek elmaradása • A szakmai-módszertani megújulás elmaradásával a település veszíthet oktatási vonzerejéből • Az egészségügyben dolgozók elvándorlása veszélyeztetheti az egészségügyi ellátás biztosítását
4. Gazdaság szerkezet és dinamika	
• KKV szektor megerősödése • Helyi termékek jelentőségének növekedése • Falusi-jellegű turizmus, rendezvények és attrakciók fejlesztése • Európai Uniós gazdaságélénkítést célzó pályázatok	• Globális és magyarországi gazdasági folyamatok kedvezőtlen alakulása • A klímaváltozás fokozódó hatásai csökkenthetik a mezőgazdaság hatékonyságát és versenyképességét • Nem érkezik elegendő tőke a településre • Hasonló városok erősödő konkurenciája

• Megújuló energiaforrásokra épülő vállalatok, az energiaforrások hasznosítása a gazdaságban • A gazdasági együttműködések (integrátor szervezetek, új típusú szövetkezetek) szerepe felértékelődik	
5. Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
• Városi jogállású települések megerősítése • Adómorál és közteherviselés javulása	• Csökkenő helyi adóbevételek • Szociális szolgáltatásokra rászorulók számának növekedése többletkiadásokat okozhat • Részleges ellenérdekek esetleges felmerülése a járási központ és a járás többi települése között
6. Táji és természeti adottságok	
• Erdőterületek bővülése • Vadászati lehetőségek bővülése a külterületeken • Természeti értékekre épülő turizmus térnyerése	• Talajdegradáció • Helytelen földhasználat • Invazív fajok elterjedése
7. Zöldfelületek	
• A zöldfelületek fejlesztésével növelhető a helyi közösségek elégedettsége	• A szükséges parkosítás, fásítás elmaradása ronthatja a település összképét és a városi klímát
8. Épített környezet (épített örökség is)	
• A város arculatához illeszkedő beépítések történnek • Nő a magánerős építkezések és felújítások száma	• Az épületek állaga a forráshiány miatt leromlik, elmaradnak a szükséges felújítások
9. Közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
• A környezetbarát közlekedési módok egyre inkább elterjednek • Állami fejlesztések	• A további közlekedési fejlesztések elhúzódása miatt a település elérési és közlekedésbiztonsági mutatói nem javulnak
10.Közművek és elektronikus hírközlés	
• A háztartások közmű-ellátottságának további növelésével emelhető a háztartások komfortfokozata • Európai uniós pályázatok által támogatott fejlesztési-korszerűsítési lehetőségek	• Forráshiány miatt a lakossági rácsatlakozások elmaradnak
11. Környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság	
• A szigetelt lakások számának növekedése hozzájárul az energiahatékonysághoz • Növekedik az alternatív erőforrásból származó energia előállítása iránti igény • Környezettudatos, környezetvédő gondolkodás elterjedése, népszerűsítése • További jelentős pályázati források megjelenése várható	• A természeti-környezeti értékek (élővizek, növény- és vadállomány) károsodnak az ökológiai szemlélet hiányában • Környezetterhelő ipari létesítmények települnek be a városba • Antropogén hatások miatt veszélyben lehetnek a talajok és a vizek • Elmaradnak a szükséges innovációk, fejlesztések • Az energiafüggőség fokozódik

2.2 A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása

A város területének városrészekre osztása a szerkezeti terven, a korábbi IVS-ben jelölt városrészek figyelembe vételével, valamint a városrészek jelenlegi és tervezett funkcióin alapult. Elhelyezkedésük, gazdasági szerepük, társadalmi rétegződésük és egyéb jellemzőik alapján eltérő funkciókat töltenek be a város és a környező települések életében.

Újfehértó városrészekre történő felosztásakor 4 városrész került kijelölésre:

1. Városközpont
2. Északi városrész
3. Nyugati városrész
4. Déli városrész – Mályváskert

Újfehértó város alapvetően magán hordozza az alföldi kisvárosi forma jelleget, városszerkezetében egy-központúság alakult ki.

1. térkép Újfehértó városrészei

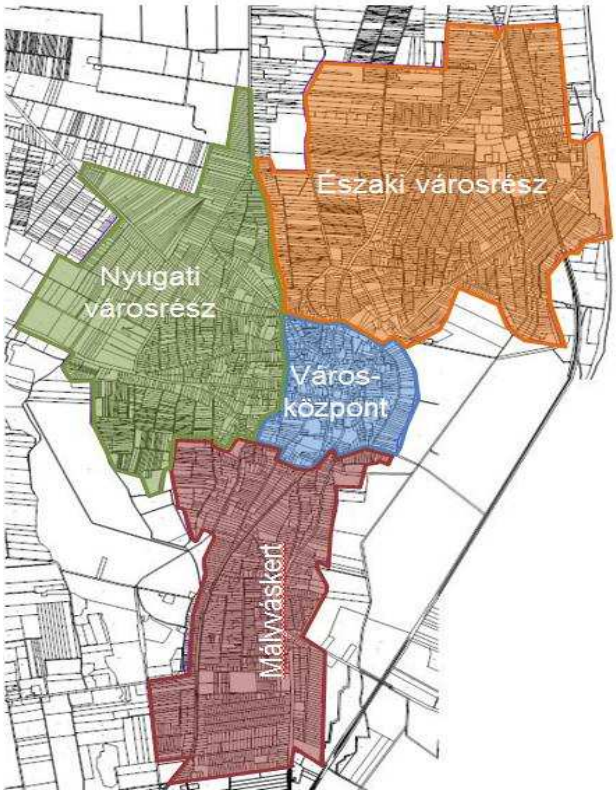

Forrás: Újfehértó IVS

A település magja a **Városközpont**, mely funkciójából adódóan a város köz-, humán és szolgáltatási centruma. A népesség 10,19%-a lakik ezen a területen. Az itt élők képzettségi szintje kiemelkedő a többi városrészhez képest, ebből adódóan a foglalkoztatási mutatója is nagyobb arányú. Negatívumként említendő, hogy korszerkezete öregedő képet mutat. Az intézmények infrastrukturális állapota műszakilag kifogásolt, emellett új funkciók kialakítására alkalmas épületek, területek jelenléte is jellemzi.

A következő ábrákkal kerül szemléletesen bemutatásra a városrészek között megjelenő különbségek.

1. ábra Lakónépesség számának megoszlása Újfehértó egyes városrészein

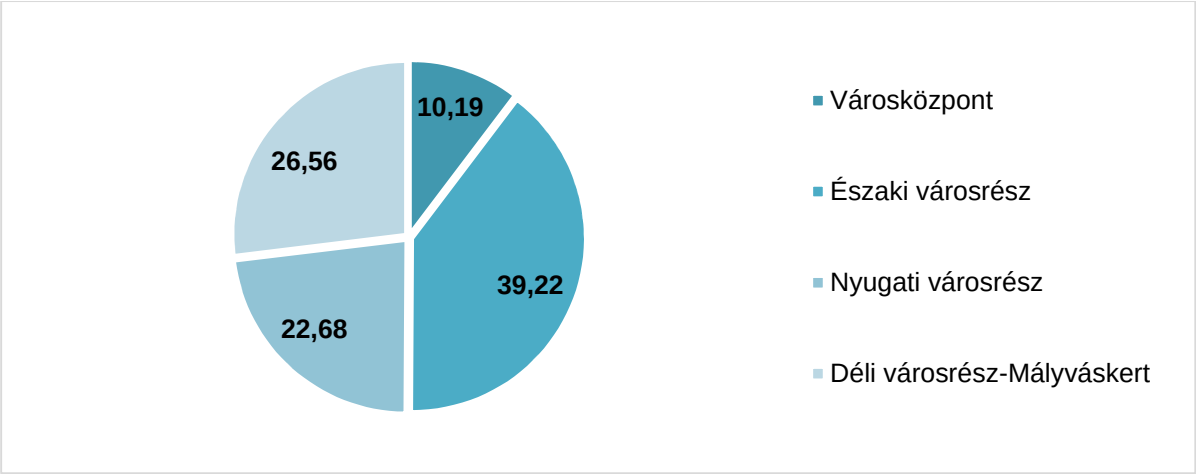

Forrás: KSH 2011. évi Népszámlálási adatok alapján saját szerkesztés

A lakónépesség jelentős arányban az **Északi városrés**zben él, mely nagy terjedelméből adódóan nagyrészt lakó funkciót tölt be, emellett a város harmadának kereskedelmi-ipari jellegű egységeit is magába foglalja. Jelentős szerepet játszik a közlekedésben, itt található a vasútállomás, valamint jelentős számban került kialakításra, helyi és távolsági autóbuszok megállói is. Több mint 3 km hosszan kiépített kerékpárúttal rendelkezik. Tekinthetjük a város közösségi területének, a város egyedülálló sport és szabadidős lehetőségeit kínálja. A humán szolgáltatások közül oktatási-nevelési feladatokat ellátó intézmények működnek a városrészben. A városi statisztikai adatait elemezve kiemelendő, hogy a városközpont után az Északi városrész mutatói a legkedvezőbbek, itt a legmagasabb az aktív korúak aránya, és kedvező a munkanélküliek aránya is. Hátránya a városrésznek, hogy bizonyos helyeken kiépítettlen utakkal rendelkezik valamint egyes területeken a csatornázás sem megoldott.

2. ábra A lakosság korcsoportos megoszlásának aránya a városrészeken

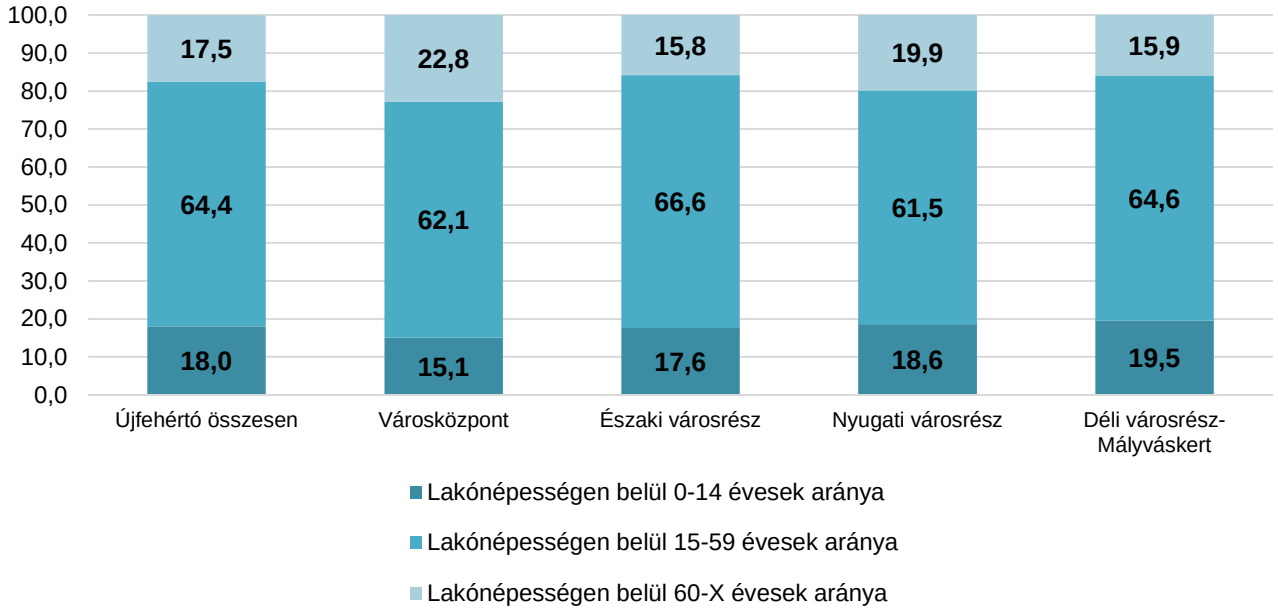

Forrás: KSH 2011. évi Népszámlálási adatok alapján saját szerkesztés

A **Nyugati városrész** alapvetően kertvárosias lakóterület, a lakosság 23%-a él ezen a területen. A város legfontosabb gazdasági, közlekedési és humán szolgáltatási funkcióit egészíti ki. A városi átlaghoz képest kedvezőtlenebb társadalmi és szociális mutatókkal rendelkezik. Magas a foglalkoztatottak nélküli háztartások aránya (40,4%), az itt élők több mint fele alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportban foglalkoztatott (55,3%). Jelentős a tartós munkanélküliek aránya is (14,8%). Ebben a városrészben is megjelenik a vonalas és közüzemi infrastruktúra hiányossága.

3. ábra Újfehértó városrészeinek főbb munkaerő-piaci mutatói

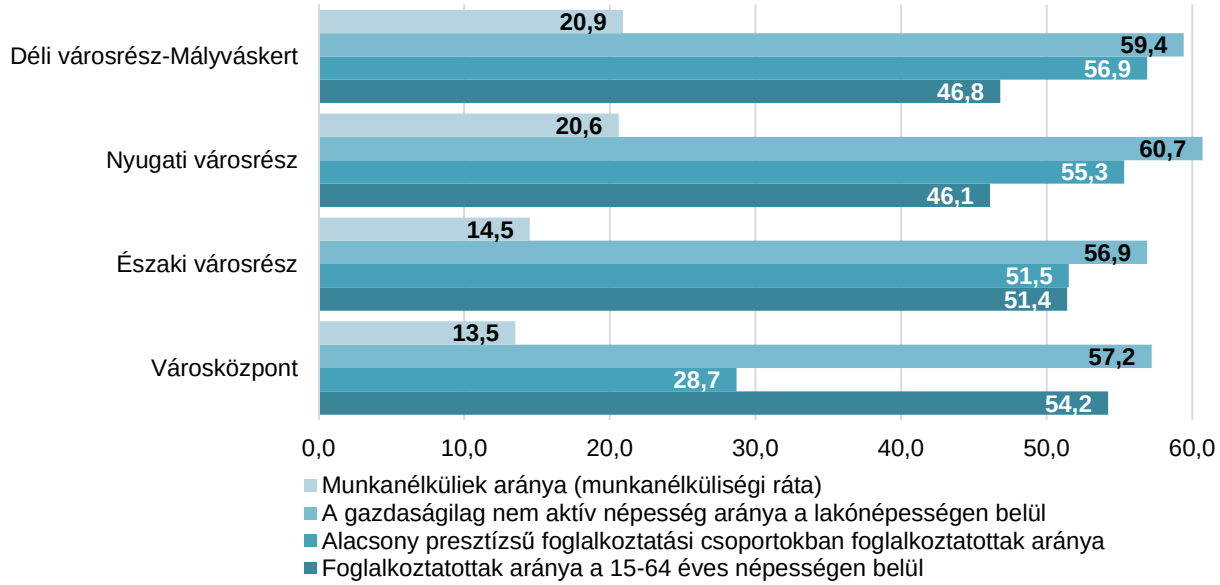

Forrás: KSH 2011. évi Népszámlálási adatok alapján saját szerkesztés

A **Mályváskert városrész** a város déli részének kertvárosias lakóterülete, kisvárosias lakóterületekkel és intézményi területekkel kiegészülve. Ezen a városrészen is biztosított a nevelési és oktatási ellátás, valamit sportolási és szabadidős lehetőségek is megtalálhatóak, emellett a mentőállomás található ebben a városrészben. Társadalmi és szociális mutatói a városi átlaghoz viszonyítva kedvezőtlenebb képet mutatnak. Az itt élő lakosságból (3 435 fő) a fiatal korúak aránya 19,5%, mely a városrészek között a legmagasabb. A lakónépesség iskolai képzettsége a legrosszabb mutatókkal rendelkezik. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül magas (31,1%). A munkanélküliek aránya (20,9%) szintén a legkedvezőtlenebb. A területen elhelyezkedő 1 225 db lakásból 10,8%-a egyszobás lakás, 14,4%-a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakás, ezen értékek a legmagasabbak a városban. A közüzemi és vonalas infrastruktúra kiépítettsége itt a leghiányosabb.

2. táblázat Városrészek funkciói

	Városközpont	Északi	Nyugati	Mályváskert
Ipari, logisztikai				
Kereskedelmi				
Mezőgazdasági				
Zöldfelületi, környezeti				
Turisztikai, rekreációs				
Közlekedési, távközlési				
Közösségi				
Közigazgatási				
Humán szolgáltatási				
Lakó				
Város(rész) központi				
		domináns funkció		kiegészítő funkció

3 KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia (a továbbiakban: ITS) elérendő (középtávú) céljait erőteljesen befolyásolják az Európa 2020 stratégiából levezethető fejlesztési irányok: a kohéziós politika 11 tematikus célja és az egyes támogatási alapok (ERFA, ESZA, Kohéziós Alap) ezen célokhoz illeszkedő ún. beruházási prioritásai, másrészt a megyei területfejlesztési tervdokumentumok, elsősorban a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Területfejlesztési Koncepció és Program célrendszere. Mivel várhatóan az EU támogatások továbbra is fontos szerepet játszanak a város fejlődésében az elkövetkező 7-8 évben, e beruházási prioritások és a városi célok egymáshoz illesztése fontos eleme jelen stratégiai tervezési folyamatnak.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia célhierarchiája maximálisan épít a város meglévő fejlesztési koncepcióira, ágazati programjaira és egyéb stratégiai dokumentumaira, amelyek közül a legjelentősebbek:

- Újfehértó Településfejlesztési Koncepciója 2004.
- Újfehértó Város Gazdasági Programja 2015-2019.
- Újfehértó Városmarketing Stratégiája 2014.

Mindez jelzi, hogy a város kiforrott, szakmailag megalapozott és társadalmilag elfogadott célrendszerrel rendelkezik, ezért a jelenlegi ITS-sel olyan stratégia kerül kidolgozásra, amely a jelenlegi állapotokat és az eddig elért eredményeket figyelembe veszi. Ezen szempontok mentén történt a célok megfogalmazása, valamint a célok elérését szolgáló intézkedések meghatározása.

Újfehértó **a külső környezethez és a városlakók által megfogalmazott igényekhez igazodva újraértelmezi saját belső erőforrásait** és ezekre alapozza stratégiáját.

3.1 Jövőkép

A jövőkép kialakítására Újfehértó város társadalmi, gazdasági, táji, természeti- és épített környezeti sajátosságai, adottságai, valamint a külső tényezők együttes figyelembevételével került sor. A stratégia megvalósítása az alábbi adottságokra építkezik:

- egyedülálló természeti adottságok (orchideás, partifecskék stb.),
- kedvező közlekedés-földrajzi elhelyezkedése,
- meglévő hagyományok és kultúra,
- a gazdasági élet sajátosságai (újfehértói fürtös meggy, Zsindelyes pálinka, szivargyár, kerámiaüzem),
- művészeti, kulturális és szociális intézmények, rendezvények,
- „kooperációkész” közép- és kisvállalkozások,
- civil szervezetek erős jelenléte.

Újfehértó olyan **„élhető várossá”** válik, amelyet **lakói szeretnek**, ragaszkodnak hozzá, hiszen infrastruktúrájával, lakókörnyezetével, sokszínű kulturális kínálatával biztosítja a harmonikus egyéni, családi élet feltételeit, megszűnik a város relatív elmaradottsága, a **gazdasága** kiegyensúlyozott struktúrában **fejlődik**, vállalkozásai integráltan együttműködnek és környezettudatos, fenntartható fejlődési elvnek megfelelő **növekedést** mutatnak fel. A gazdasági, a kereskedelmi, a pénzügyi, a közlekedési, a logisztikai és a humán szolgáltatások fejlettek. Az erős civil-szervezeti aktivitás eredményeként létrejövő helyi közösségek önszervező kezdeményezései a város működésének, az együttműködéseknek, irányításának meghatározó mechanizmusát képezik. Újfehértó szorosan együtt él a kistérséghez/járáshoz tartozó településekkel. A jövőkép egy egységesen megjelenő, de sokoldalú és erős Újfehértó-arculat, egy vonzó kisváros kialakítását tűzi ki célul.

4. ábra Újfehértó jövőképe

3.2 A település átfogó fejlesztését szolgáló célok

A stratégia elvárt eredményként jelöli ki a város átfogó célját, „misszióját”:

A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS SZEMPONTJAIT SZEM ELŐTT TARTVA VONZÓ, ÉLHETŐ VÁROS KIALAKÍTÁSA, AHOL A VÁROSLAKÓK MELLETT A VERSENYKÉPES GAZDASÁGI SZEREPLŐK IS OTTHON ÉRZIK MAGUKAT, ÉS VONZÓ AZ IDELÁTOGATÓK SZÁMÁRA IS.

Azaz cél, hogy

- a lakosság életminősége és életfeltételei javuljanak,
- a város tartósan segíteni tudja a gazdasági szereplőket versenyképességük javításában,
- a város fenntartható fejlődési pályára álljon,
- a társadalmi kohézió és partnerség erősödjön.

A fejlesztéseknek azt kell szolgálniuk, hogy Újfehértó élhető kisvárossá fejlődjön, ahol a stagnáló vagy csak kismértékben csökkenő számú lakosság települési komfortérzete magas, és emelkedik a helyi kötődésük szintje is. A vonzó feltételek, a megfelelően képzett munkaerő,

valamint a kedvező közlekedés-földrajzi fekvés jelentette gazdasági lehetőségeket szintén a város fejlődési érdekeit véve kell hasznosítani.

A fejlesztésekkel párhuzamosan különös figyelmet kell fordítani arra, hogy javuljon a város külső és belső arculata (Újfehértó-identitás) és ismertsége.

3.3 Településfejlesztési elvek

A település jövőbeli céljainak elérését szolgáló fejlesztési elképzelések meghatározása alapvetően a **kisvárosi adottságok figyelembevétel** kidolgozott településfejlesztési irányelvek mentén történt. Újfehértó várossá fejlődése együtt járt a város karakterformáló elemeinek megjelenésével, ezért **minden fejlesztést átható alapelvként** jelenik meg az **„értékteremtés"** és a **városi identitás** megőrzése, beleértve a helyi lakosok identitástudatának erősítését. Ennek megfelelően a stratégia kidolgozására az alábbi településfejlesztési elvek figyelembevételével került sor:

1. **„Előrelátó" proaktív és „megelőző" preventív szemlélet**

A fejlesztések amellett, hogy a már kialakult társadalmi, gazdasági problémák mérséklésére, megszüntetésére irányulnak, kiemelten kezelik a jövőorientált tervezést és a prevenciót, ezáltal minimálisra csökkentve az újabb problémák kialakulásának lehetőségét. Ez az előrelátó, preventív városfejlesztési szemléletmód lehet a település hosszú távú versenyelőnyének forrása, amely szerepet játszik a térségi funkció megerősítésében. A lehetőségek kiaknázása sokrétű tevékenységből áll, amelyek összehangolása és tervszerű megvalósítása a legnehezebb feladat, ezért kiemelt figyelmet érdemel.

2. **Fenntartható, dinamikus fejlődés**

A „mai" és a jövőbeli fejlesztések gazdasági, társadalmi, természeti, környezeti összehangolása megteremti a város hosszú távú, dinamikus gazdasági fejlődését, megakadályozva a gazdasági növekedés intenzitásának mérséklődését, valamint a belső erőforrások hatékony felhasználásával kizárja a stagnálás lehetőségét. Az erőforrások hatékony felhasználása hozzájárul a környezetileg is fenntartható növekedéshez.

A fejlesztési elv legfontosabb elemei:

- befogadó vállalkozói infrastruktúra kiépítése,
- a helyi gazdasági szereplők bekapcsolódásának elősegítése, ösztönzése,
- a helyi humán-erőforrás célzott irányú képzése, munkaerő-piaci kompetenciáinak fejlesztése,
- a megújuló energiaforrások előnyben részesítése,
- innovatív, környezetkímélő technológiák támogatása.

3. **„Igazságos" városfejlesztés**

Az igazságosságra és méltányosságra törekvő fejlesztés keretében a területi és társadalmi egyenlőtlenségek mérséklését előmozdító, a kohéziós erő kihasználására törekvő fejlesztések valósulnak meg. Az alapelv alkalmazása hozzájárul a szociális, társadalmi, foglalkoztatási helyzet romlásának, s ezáltal a szegregátumok kialakulásának megakadályozásához, valamint elősegíti a kiegyenlített városfejlődés és a társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtését.

4. **Emberközpontú fejlesztés és széles körű partnerség**

Fontos kiemelni, hogy a tervezett fejlesztések végső „fogyasztói" maguk a városlakók, ezért olyan tevékenységeket kell megvalósítani, amelyek közvetlenül vagy közvetve javítják a helyiek életminőségét, megteremtik számukra az optimális életkörülményeket, elősegítik a közszolgáltatásokhoz való jobb hozzáférést, valamint bővítik a kulturális, rekreációs, sportolási

és szórakozási lehetőségek kínálatát. A sikeres és eredményes városfejlesztés megvalósítása érdekében elengedhetetlen a helyi lakosság, a civil társadalom, a gazdasági élet szereplői és a különböző kormányzati szintek közötti szoros partnerség kialakítása, az érintettek aktív bevonása a fejlesztési folyamat valamennyi szakaszában. A város vezetése folyamatosan konzultál a lakossággal, a város fejlesztésében figyelembe veszi a helyi igényeket, szükségleteket, és aktívan bevonja a városi polgárokat a fejlesztések megvalósításába, ösztönzi az alulról jövő lakossági kezdeményezéseket.

3.4 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

Az előzőekben felvázolt jövőkép megvalósítását középtávra szóló **városi/tematikus**- és a helyzetelemzésben lehatárolt városrészekhez **városrészi/területi** szintű célok segítik elő.

A célok közötti szinergikus kapcsolatok egymást erősítő, kiegészítő, társadalmi-gazdasági dinamizáló hatást fejtenek ki a település életében. A következőkben a jövőkép és ezzel együtt az átfogó cél elérését szolgáló tematikus és területi célok részletes bemutatására kerül sor, emellett a célokhoz kapcsolódó legfontosabb fejlesztési elképzelések, a várható eredmények, hatások is meghatározásra kerülnek.

3.4.1 Tematikus célok

A város egészére vonatkozó középtávú, tematikus jelleggel megfogalmazott célok az alábbiak:

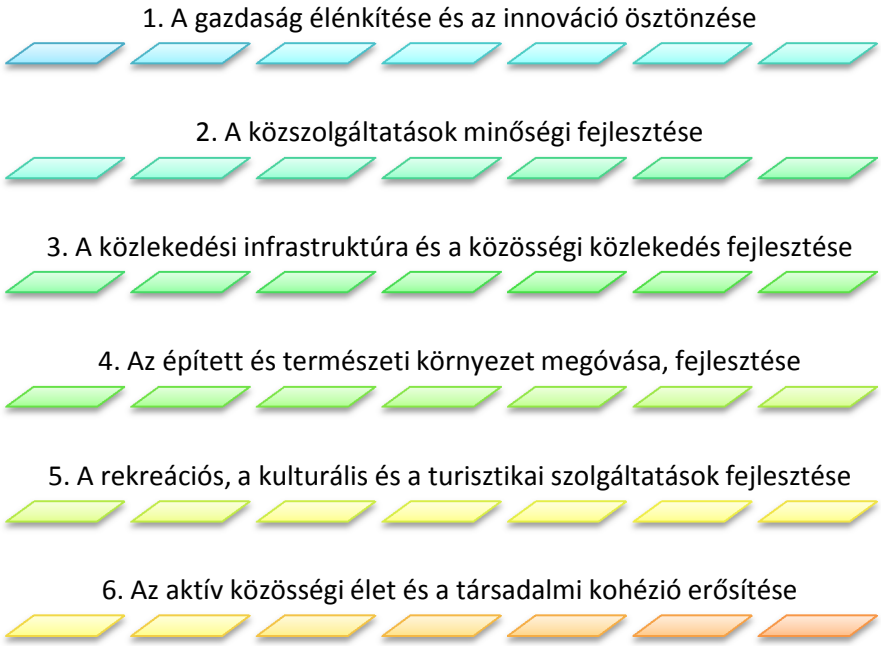

1. A gazdaság élénkítése és az innováció ösztönzése

A tematikus cél eléréséhez, a város adottságait figyelembe véve, olyan fejlesztések megvalósítására van szükség, amelyek hosszú távon **képesek növelni a gazdasági szereplők hatékonyságát**, **innovációra ösztönöznek**, ezáltal a város gazdasági vonzerejének növekedéséhez, a fenntartható gazdasági fejlődéséhez is hozzájárulnak.

Kiemelt feladat a város, a térség egészséges gazdasági struktúrájának kialakítása, a gazdasági hatékonyság, **jövedelemtermelő-képesség erősítés**ének támogatása, az új-

gazdaságot[1] meghatározó technológiák (részben az újonnan betelepülő vállalkozások révén történő) elterjedésének, a **helyi, különösen a kis- és középvállalkozások gazdasági hálózatokba történő integrálódásá**nak, az **innováció- és a versenyképesség** kialakulásának segítésével.

A gazdaságfejlesztés szoros kapcsolatban van a **gazdasági versenyképességet megalapozó infrastrukturális fejlesztések**kel (pl.: ipari területek fejlesztése), illetve a versenyképességet befolyásoló olyan területekkel is, mint a hatékony közigazgatás, a jog- és belbiztonság, az egészség vagy a települési környezet. Az infrastrukturális feltételek kialakítása mellett azonban szükség van a gazdaság élénkítését és az innováció terjedését előmozdító vállalkozói szféra szereplői közötti **együttműködések támogatására**, amelyben az önkormányzatnak kiemelt szerepe van.

Újfehértó város gazdaságának továbbra is szüksége van a **külső tőkebevonásra**, a gazdasági teljesítmény növelésére, erős kis- és közepes vállalkozásokra, befektetések megvalósítására.

Fontos a **hagyományos mezőgazdasági termelő és feldolgozóipari tevékenységek** piaci igények alapján történő fejlesztésének ösztönzése, a nagyobb hozzáadott értéket előállító tevékenységek elterjesztésének ösztönzése. Elengedhetetlen a régi, elavult technológiák cseréje, korszerű, energiatakarékos gépek, berendezések és tároló kapacitások üzembe helyezése, amelyek hatékonyabbá, termelékenyebbé és nagyobb bevételt termelővé teszik a vállalkozásokat. Cél a helyben termelt javak minél szélesebb körének és mennyiségének helyben történő feldolgozása, a minél magasabb feldolgozottsági fok elérése, melynek révén növelhető a megmaradó jövedelemtömeg.

A gazdaság fejlettsége szoros összefüggésben áll a rendelkezésre álló **humánerőforrás**sal. A város kiemelt feladata, hogy ösztönözze lakosait versenyképes, piacorientált szakmák elsajátítására képzésekkel, átképzésekkel. A munkaerőpiac kereslet-kínálat oldalának folyamatos vizsgálata, az érdeklődő befektetők humántőke igényének feltérképezése elősegíti a cégek letelepedését, és ezáltal a munkahelyteremtést.

Fejlesztési területek:

- Az üzleti infrastruktúra (ipari területek) fejlesztése;
- Befektetés-ösztönzési stratégia kidolgozása;
- A helyi kkv-k versenyképességét javító innovatív fejlesztések támogatása;
- A vállalkozások munkahelymegtartó képességének erősítése;
- Munkaerő-piaci képzési, foglalkoztatási programok szervezése a munkapiacon a kereslet-kínálat összehangolása érdekében;

2. A közszolgáltatások minőségi fejlesztése

Újfehértó Város Önkormányzata kiemelt figyelmet fordít arra, hogy feladatait magas színvonalon, a város lakosságának megelégedésére lássa el. A **közszolgáltatások infrastrukturális feltételei**nek, elérhetőségének megteremtése, fejlesztése mellett elengedhetetlen a szolgáltatást nyújtó szakemberek folyamatos képzése, tudásuk fejlesztése is.

A lakosság kedvezőtlen egészségállapotának javítása érdekében szükségszerű a prevenciós szűrések, az egészséges életmód és táplálkozás terjesztése, melyet kora kisgyermek korban szükséges a pedagógiai programok részévé tenni.

[1] Az információs és kommunikációs technológiák (IKT) erős koncentrációja a gazdasági tevékenységekben.

A szociális ellátórendszer fejlesztése különösen a város elöregedő korszerkezete miatt válik hangsúlyossá, hiszen az ellátási formák igénybevevőinek jelentős része az idősebb korosztályból kerül ki.

Ennek érdekében a város többek között az alábbi tevékenységek, fejlesztések megvalósítására törekszik:

- Nevelési és oktatási intézmények fejlesztése, megújuló energia hasznosítása;
- Az egészséges életmódra nevelés és az egészségi állapot javításához szükséges feltételek fejlesztése;
- Köz- és humán szolgáltatások elérhetőségének biztosítása;
- Szociális ellátó rendszer fejlesztése;
- E-önkormányzat megvalósítása.

3. A közlekedési infrastruktúra és a közösségi közlekedés fejlesztése

A közlekedési infrastruktúra fejlesztés tekintetében két tényezőt kell megemlítenünk: egyrészt a külső, másrészt a belső elérhetőség kérdését.

Újfehértónak a **külső közlekedési kapcsolatok** alakítására nincs közvetlen hatása, de ettől függetlenül pontosan meghatározhatók azok a nagyobb nemzetközi, országos vagy térségi hatókörű közlekedési fejlesztések, amelyek alapvetően hozzájárulnak a város jobb elérhetőségéhez, gazdasági és társadalmi fejlődéséhez. Különösen fontos az elérhetőség biztosítása szempontjából egyrészt a 4. számú főút, melynek részben elkerülő szakasza lényegesen csökkentette a forgalom okozta környezetterhelését a városnak, másrészt a 100. számú Budapest-Szolnok-Debrecen-Nyíregyháza-Záhony vasútvonal és ezek gazdasági potenciált jelentő hasznosítása. Harmadrészt kiemelt jelentőséggel bír az M3-as autópálya közelsége.

Ezek mellett ide sorolandó a város vonzáskörzetéhez tartozó településekről való elérhetőség biztosítása. Újfehértó Város Önkormányzata a Geszteréd, Bököny irányába kiépítendő összekötő utak esetében is mindössze közvetett hatást képes kifejteni. Emellett fontos a „hajdúvárosokkal” (pl. Hajdúböszörmény) való közlekedési kapcsolatok javítása.

A **városi közlekedés fejlesztése** az útminőség javítására és a környezetbarát közlekedési megoldások elősegítésére irányul. A városi közúti közlekedés fejlesztésének hosszú távú eszköze közlekedésfejlesztési koncepció kidolgozása és ennek nyomán belterületi utak építése, rekonstrukciója, illetve a városközpontot érintő forgalmi teher további csökkentése. Kiemelt figyelmet szükséges fordítani az állami tulajdonban és kezelésben lévő utak fejlesztésére. Fontos feladat a szilárd burkolattal még nem rendelkező utcák aszfaltozása, valamint járdahálózat kiépítése a város teljes területén.

A belváros átmenő forgalmának mérséklése, és a kisvárosias hangulat megteremtése érdekében kiemelt feladatként jelentkezik az alternatív, kerülő útvonalak kialakítása, a városközpont tehermentesítése.

Az úthálózat fejlesztése mellett a nagyszámú gépkocsiállomány miatt folyamatosan felül kell vizsgálni és szükség esetén bővíteni kell a kijelölt **parkoló**helyek számát.

A közúthálózat mellett kiemelt hangsúlyt kell kapnia a **kerékpárút-hálózat** további fejlesztésének (a városon belül és többek között a Nyíregyházi Ipari park irányába), mely lehetővé teszi a környezetbarát városi közlekedés minőségének javítását. A városon belül kiépített kerékpárútnak be kell kapcsolódnia az országos hálózatba, mely biztosítja az idegenforgalmi célpontok összekötését is.

A **közösségi közlekedés** terén kettős feladat merül fel:

- A helyi közösségi közlekedés terén kiemelt feladat a forgalom újraszervezése a belvárosban a környezetvédelmi és idegenforgalmi szempontokat is figyelembe véve. Szükséges a helyi járatok útvonalainak és menetrendjének folyamatos felülvizsgálata, igény szerinti módosítása, valamint korszerű járműpark beszerzése, mely elősegíti a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférést. A kulturált várakozás érdekében elengedhetetlen a városképhez is illeszkedő fedett buszvárók kialakítása. Szükséges a helyi autóbuszjáratokat összehangolni a helyközi autóbuszjáratok, illetve a vonatközlekedés menetrendjével.
- A helyközi közlekedés tekintetében folyamatos konzultáció szükséges az érintett szervezetekkel annak érdekében, hogy javuljanak a térségen belüli közösségi közlekedési kapcsolatok.

4. Az épített és természeti környezet megóvása, fejlesztése

Újfehértó **természeti környezet**i állapotát jelentős mértékben befolyásolják természeti és antropogén hatások egyaránt. A környezet állapotának hosszú távú javítása és a környezetterhelések csökkentése során több kiemelt feladat rajzolódik ki:

- A **meglévő természetvédelmi területek** kezelése, védelme: a tájrendezés a természeti adottságoknak megfelelően kialakított és revitalizált ökológiai hálózattal, az erős regenerálódó képességű, magas biológiai aktivitás értékű erdő- és gyeptársulások, valamint az extenzív hasznosítású mezőgazdasági területek növelésével és tudatos elrendezésével erősíti a táj eredeti karakterét, növeli ökológiai potenciálját.
- A **zöldfelületek** rekultiválása és rendszerbe szervezése: fásítás, parkosítás és zöldterületek bővítés, mely nemcsak a környezeti állapot javításához és a város ökológiai stabilitásához járulnak hozzá, hanem fontos közösségi térként is funkcionálnak.
- **Felszíni és felszín alatti vizek** védelme
- A káros környezeti hatások megelőzése és csökkentése: a város hatásköre különböző mértékben terjed ki a lakossági, az ipari és a közlekedési kibocsátások csökkentésére, valamint a környezettudatos szemléletmód terjesztésére.
    - Az alternatív energiaforrások hasznosításával csökken az energetikai emisszió.
    - A közlekedési rendszer ésszerűsítésével és a közösségi közlekedés fejlesztésével mérséklődik a közlekedési eredetű levegő- és zajszennyezés.
    - A jelentősebb levegőszennyező pontforrásoknál technológiai korszerűsítéssel, vagy a kapacitások optimális szabályozásával kell elérni a környezetvédelmi határértékeket.
    - A közüzemi csapadék- és szennyvízhálózattal való lefedettség növelésével mérsékelhető a talaj és a vizek szennyezése.
    - A térségi szilárd kommunális hulladéklerakónak köszönhetően a keletkezett hulladék – részben szelektív – gyűjtése, kezelése, valamint az illegális hulladéklerakók felszámolása.
    - Szelektív hulladékgyűjtés rendszerének visszaállítása, általánossá tétele, tudatosítása a lakosságban.
    - Évközi lomtalanítási akciók szervezése.
    - Környezet-egészségügyi feladat az ivóvízminőség javítása és a földterület allergén gyomoktól való mentesítése.
    - A környezeti nevelési program hozzájárul a környezettudatosság növeléséhez.

Az **épített környezet**hez kapcsolódó fejlesztések kiemelt célja a nyugodt, élhető és fenntartható városi életforma biztosítása. A cél elérését szolgálta a közelmúltban befejeződött nagyszabású városfejlesztési projekt, amelynek során számos közintézmény megújult (Polgármesteri Hivatal, Művelődési Központ, a rendőrség épülete, a Görög katolikus templom stb.), emellett a városi piac fejlesztésére, a fő tér rekonstrukciójára és járdafelújításokra is sor került. A város célja a fejlesztések további folytatása, a még felújításra szoruló épületek rendbetétele, energiaracionalizálása.

A város számos helyi védett épülettel rendelkezik, fontos feladat a rendelet folyamatos felülvizsgálata és szükség szerinti módosítása. A cél az, hogy a fizikai jellegű felújítások hozzájáruljanak az adott épület és az érintett városrész arculatához, funkcióinak megerősítéséhez, bővítéséhez.

Ennek érdekében kiemelt feladat

- vonzó településközpont kialakítása, mely magában foglalja a városi funkciók legszélesebb körét,
- közterületek és közösségi terek állapotának további javítása,
- gazdasági, ipari területek fejlesztése, új területek bevonása, alapinfrastruktúrával való ellátása a letelepedés érdekében;
- közműhálózatok (ivóvíz-, szennyvíz-, csapadékvíz-hálózat) korszerűsítése, bővítése, fejlesztése.

5. A rekreációs, a kulturális és a turisztikai szolgáltatások fejlesztése

A globális kommunikáció és a felgyorsult életritmus hatására a szellemi rekreáció és a kulturális javak fogyasztása egyre inkább háttérbe szorul, ezért különösen fontos e célkitűzés megvalósítása. Kiemelt figyelmet kell szentelni a hagyományőrzésre, a kultúrára, a szabadidős, rekreációs lehetőségek biztosítására. A helyi kulturális élet fenntartásához és fejlődéséhez szükség van a programkínálat szélesítésére valamint infrastrukturális fejlesztések megvalósítására.

Kiemelt feladat a létrehozott szabadidős komplexumok hatékony működtetése, a nyújtott szolgáltatások és **sportolási lehetőségek** magas színvonala. A felmerülő igények alapján a meglévő létesítmények fejlesztések, bővítése szükséges.

A szabadidő hasznos eltöltését biztosítják a **kulturális kikapcsolódási lehetőségek** is, melynek célcsoportját nemcsak a városlakók, hanem a környező települések lakosai, illetve a vendégek is képezik.

Tovább kell folytatni a kultúrának, közművelődésnek helyet biztosító épületek, intézmények fejlesztését, mely magába foglalja többek között a Helytörténeti Gyűjtemény folyamatos fejlesztését, a közönséget vonzó, hagyományteremtő rendezvények kialakítását és rendszeresítését, rendezvény naptár összeállítását.

Újfehértó olyan **természeti és épített értékek**kel rendelkezik, melyek tudatos marketing tevékenységgel **turisztikai célponttá fejleszthetők**, így a város vonzerőt képviselhet a térség idegenforgalmában. Ehhez az adottságok megóvása, és szükség szerinti fejlesztése mellett elengedhetetlen a programkínálat bővítése továbbá a helyi hagyományokhoz illeszkedő attrakciók kialakítása.

Az attrakció kínálat bővítéséhez hozzájárulhat

- a város déli határában felszíni víztározó kialakítása, melyhez figyelembe kell venni az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet rendelkezéseit,
- lovas turizmus fejlesztése (oktatóközpont).

Az attrakciók mellett fontos a szolgáltatások körének bővítése is, mely magába foglalja a minőségi, vidéki vendéglátóhelyek, szálláshelyek kialakítását és fejlesztését, valamint információs-szolgáltató iroda működtetését. Elengedhetetlen a hatékony marketing tevékenység, mely lehetővé teszi, hogy a városhoz kapcsolódóan pozitív attitűd alakuljon ki.

A kerékpárhálózat fejlesztésével és térségi rendszerbe történő csatlakozásával a környező településekre érkező aktív kikapcsolódást választó turisták számára is elérhetővé és megközelíthetővé válik Újfehértó.

6. Az aktív közösségi élet és a társadalmi kohézió erősítése

A társadalmi kohézió erősítésének célja, hogy **fejlődjön a helyi közösség identitás-tudata**, minél szélesebb körben erősödjön a helyi közösséghez való tartozás érzése, ezáltal elérjük, hogy a helyi társadalom eltérő státuszú csoportjai közötti különbségek mérséklődnek, és hozzájárul az Újfehértón élő emberek életminőségének javulásához.

Kiemelten fontos, a **hátrányos helyzetűek és a cigány kisebbség felzárkózásának elősegítése**, az esélyegyenlőség biztosítása érdekében komplex esélyegyenlőségi program kidolgozása, megvalósítása. A program elemei között szerepeltetni kell a foglalkoztatottság és a gazdasági aktivizálódás ösztönzését, a képzés-szakképzés, az oktatás és egészségügy területét és az önszerveződések, egyesületek bevonását is.

Az aktív közösségi élet kialakításában és a társadalmi kohézió erősítésében a helyi civil szervezeteknek központi szerepe van. A kapcsolatok elmélyítéséhez szükség van a **helyi civil szervezetek, önszerveződések** hatékony tevékenységére, amelyek **támogatása** az önkormányzat részéről elengedhetetlen.

A helyi kapcsolatok erősítése mellett fontos a térségi kapcsolatok ápolása, javítása, különösen a **testvérváros kapcsolatok szerepének növelése**, a partnerség erősítése a kulturális diplomácia elmélyítésével.

3.4.2 Területi célok

A területi célok az adott városrész helyzetelemzésében feltárt jellegzetességek alapján kerültek meghatározásra. A városrészi célok hierarchikusan illeszkednek a középtávú városi célok eléréséhez, emellett referenciapontot képeznek az integrált akcióterületi fejlesztésekhez. Ennek megfelelően olyan kérdésekre is választ adnak, mint a településrész funkcionális fejlesztési iránya, a területhasználat jellege, a városrész lakókörnyezetének, illetve gazdasági környezetének fejlődési irányai.

Összességében az alábbi megállapítások tehetők:

- Funkcionálisan a településközpontban indokolt a helyi és térségi közösségi és humán közszolgáltatások befogadása, fejlesztése, a lakóövezeti városrészekben a lakófunkciók erősítése, az ipari övezet városrészben a nagy volumenű termelő és szolgáltató egységek megtelepedése.
- A város különböző részein eltérő közösségi jellegű fejlesztésekre van szükség.
- Azokon a területeken, ahol a szegregáció veszélye fennáll, a szociális gondoskodás és humán szolgáltatás minőségének emelésére, a társadalmi és munkaerő-piaci integráció ösztönzésére, illetve lakókörnyezet fejlesztésére kell hangsúlyt helyezni.
- A zöldfelületek minőségi és mennyiségi fejlesztése a településközpontban és a lakóövezetekben a meglévő parkok megújításával valósítható meg.
- Kereskedelmi és szolgáltatási fejlesztéseket a településközpontban és a lakóövezetekben is célszerű végrehajtani. Ezek jellege azonban alapvetően különbözik egymástól: a központban a városi lakosság mellett a településre érkező átutazók, turisták kiszolgálását biztosító kisebb, egyedi arculattal rendelkező

üzleteknek kell teret biztosítani, míg a lakóövezetekben az érintett utcákban élő lakosok számára a mindennapi megélhetéshez szükséges árucikkek árusításával foglalkozó helyi kiskereskedőknek kell teret engedni.

- Az ipari jellegű területek esetében cél az elérhetőség javítása, a meglévő területek intenzívebb hasznosítása, szükség esetén új területek bevonása és az infrastruktúra fejlesztése.

Mindezek a megállapítások a városrészi célok hátterét és kontextusát alkotják, ami hozzájárul ahhoz, hogy a városrészek közötti életminőségbeli különbségek a konzisztens célok megfogalmazásával és megvalósításával csökkenjenek, ugyanakkor a városi feladatok ellátása is hatékonyabbá váljon.

1. Városközpont

A városrész Újfehértó központi területe, fejlesztésének fókuszában ebből adódóan olyan funkciók fejlesztése áll, amelyek a település teljes lakossága számára relevánsak és elvárhatóak.

A városrész fejlesztési célja tehát:

Modern városközpont kialakítása a közösségi, közigazgatási, humáninfrastruktúra és gazdasági funkciók és szolgáltatások fejlesztésével és bővítésével.

A célok elérése érdekében a városrész meglévő funkcióinak erősítése és további bővítése szükséges. A városi szolgáltatások kiteljesedését, valamint a fenntarthatóságot leginkább a közfunkcióknak a városrészben történő koncentrálása segíti elő. Mindezek mellett fontos tényező a gazdasági funkció erősítése is.

A városközpont fejlesztésekor elengedhetetlen egységes arculat kialakítása, mely vonzó megjelenést kölcsönöz. Ennek érdekében ösztönözni kell a magántulajdonú kiskereskedelmi-szolgáltató egységek városképbe illő ki- és átalakítását.

A városközpont céljának elérése érdekében a városrészben megvalósult korábbi projekteket figyelembe véve a következő fejlesztések azonosíthatóak:

- Nevelési intézmények energiaracionalizálása;
- Járdák felújítása, egységes megjelenés kialakítása;
- Parkolók felújítása, bővítése;
- Kiskereskedelmi egységek és környezetük megújítása;
- Új, Termelői piac kialakítása (további hűtőkapacitás-bővítés)
- Útfelújítások;
- Közterek, parkok megújítása;
- Épített értékek turisztikai célú hasznosítása, vonzerő fejlesztése;
- Kerékpárút hálózat bővítése;
- Társadalmi kohézió erősítése, civil szervezetek aktivizálása;
- Közüzemi fejlesztések.

2. Északi városrész

Az északi városrész lakóterületébe ékelődött ipari-kereskedelmi zóna miatt a városrészben kettős cél jelenik meg:

Az Északi városrészben a **vonzó ipari-kereskedelmi feltételek** kialakítása mellett **minőségi lakókörnyezet** megteremtése.

A kedvező közlekedés földrajzi fekvés (4. sz. főút, 100. sz. vasútvonal, M3 autópálya közelsége) miatt a gazdasági funkciók (kiskereskedelmi-szolgáltató egységek) erősítése mellett kiemelt figyelmet kell fordítani a közlekedési feltételek javítására is, mindezeket a terület lakókörnyezetéhez illeszkedő módon kell megvalósítani. Emellett a rekreációt biztosító létesítmények hatékony működése és fejlesztése is kitűzött cél.

A cél elérése érdekében indikatívan a következő – önkormányzati és egyéb szervezetek által megvalósítandó – projektek és beavatkozási területek azonosíthatók a városrész tekintetében:

- Poros utak aszfaltozása, szilárd burkolatú utak felújítása;
- Járdák kiépítése;
- Szennyvíz-hálózat bővítése, hálózatba bekapcsolt lakások arányának növelése;
- Közösségi közlekedés feltételeinek javítása (buszvárók, vasútállomás);
- Rekreációs létesítmények hatékony működtetése;
- Új lakótelkek megnyitása;
- Közösségi terek kialakítása, zöldfelület növelése;
- Önkormányzati bérlakás állomány korszerűsítése;
- Befektetés ösztönzési tevékenység;
- Üzleti infrastruktúra fejlesztése.

3. Nyugati városrész

A Nyugati városrész Újfehértó lakófunkciójú városrésze. A fejlesztések irányát **a lakófunkciók megtartása és további fejlesztése** jelenti, oly módon hogy a kedvező feltételek a városi lakosság növekedését legyenek képesek előidézni. Ennek megfelelően a városrész célja:

A Nyugati lakóterület **települési környezetének javítása** a jobb életminőség biztosítása érdekében.

A kitűzött cél elérése új funkció kialakítását nem igényel, hanem a meglévő, természetesen kialakult funkció további erősítését célozza. A kedvező lakókörnyezet megteremtése érdekében fontos, a kiskereskedelmi szolgáltatások helyi igényeknek megfelelő fejlődésének ösztönzése, valamint a zöldfelületek, közösségi terek arányának növelése, folyamatos karbantartása.

A városrész fejlesztési céljának elérését biztosítható tervezett fejlesztések:

- Kerékpárút hálózat bővítése;
- Közműhálózat fejlesztése (csatornázottság, csapadékvíz elvezetés);
- Poros utak aszfaltozása, járdák kiépítése, szilárd burkolatú utak és járdák felújítása;
- Lakókörülmények fejlesztése;

- Hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása;
- Zöldfelületi fejlesztések, közösségi terek kialakítása.

4. Déli városrész - Mályváskert

A Mályváskert Újfehértó egyik lakófunkciójú területe, ahol a fejlesztések iránya kettős: egyrészt a **lakófunkciók megtartása és további fejlesztése**, oly módon hogy a kedvező feltételek a városi lakosság növekedését legyenek képesek előidézni, másrészt a szegregátum területén élő, **hátrányos helyzetű lakosság leszakadását megakadályozó, társadalmi felzárkózásukat elősegítő intézkedésekre** van szükség.

A városrész fejlesztési célja:

A Déli lakóterület települési környezetének javítása a társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakosság nagyobb mértékű integrálásával a jobb életminőség biztosítása érdekében.

A városrész funkciójának változtatására nincs szükség, azonban elsődleges cél a lakó körülmények javítása és a szegregátumok további kialakulásának megakadályozása. Fontos a kiskereskedelmi szolgáltatások helyi igényeknek megfelelő fejlődésének ösztönzése, valamint a zöldfelületek, közösségi terek arányának növelése, folyamatos karbantartása.

A fizikai infrastruktúra javítása azonban önmagában nem elegendő a lakosság társadalmi integrációjának javításához. Nagyobb figyelmet kell szentelni a lakóterületen élő hátrányos helyzetűek – különösen a gyerekek – egyenlő esélyeinek megteremtése. Ez főként a képzési és munkaerő-piaci programokba történő integrációval, szociális szolgáltatások és közérdekű információk hozzáférhetőségének javításával, valamint az általános közigazgatási, közszolgáltatási rendszerek integrált feladatellátásával segíthető elő. Mindezen fejlesztések megvalósításának hatékony formája lehet egyfajta szociális státusz-emelkedést célzó program megvalósítása a városrész területének érintésével.

A kitűzött cél elérése érdekében indikatívan a következő – önkormányzati és egyéb szervezetek által megvalósítandó – projektek és beavatkozási területek azonosíthatók a városrész tekintetében:

- Munkaerő-piaci képzések, foglalkoztatási programok szervezése;
- Általános iskolai oktatásban jelentkező szegregáció kialakulási lehetőségének megakadályozása;
- Kiemelt figyelem a halmozottan hátrányos helyzetű és roma tanulók tanulmányi előmenetelére és szocializációjára;
- Poros utak aszfaltozása, járdák kiépítése, szilárd burkolatú utak és járdák felújítása;

3.5 A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

A megvalósítandó városrészi célkitűzések eltérő mértékben járulnak hozzá a város egészére vonatkozó középtávú, tematikus célok teljesüléséhez. A területi és a tematikus célok ugyanakkor együttesen segítik elő az átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését.

Az adott városrészekhez kapcsolódó célok a városrész városon belüli jelenlegi, valamint a fejleszteni kívánt funkciójától, másrészt a helyzetelemzésben feltárt adottságaitól (lásd: városrészekre vonatkozó SWOT analízis) függ.

Ez alapján a tematikus és a területi célok közötti összefüggés a következő táblázatban kerül bemutatásra.

3. táblázat A városrészi célok hozzájárulása a középtávú tematikus célok megvalósulásához

Tematikus/városi szintű célok / **Területi/városrészi célok**	T1: A **gazdaság élénkítése** és az **innováció** ösztönzése	T2: A **közszolgáltatások** minőségi fejlesztése	T3: A **közlekedési infrastruktúra** és a közösségi közlekedés fejlesztése	T4: Az **épített és természeti környezet** megóvása, fejlesztése	T5: A **rekreációs, a kulturális és a turisztikai szolgáltatások** fejlesztése	T6: Az **aktív közösségi élet** és a **társadalmi kohézió** erősítése
V1: Modern **városközpont** kialakítása a közösségi, közigazgatási, humáninfrastruktúra és gazdasági funkciók és szolgáltatások fejlesztésével és bővítésével.						
V2: Az **Északi városrészben** a vonzó ipari-kereskedelmi feltételek kialakítása mellett minőségi lakókörnyezet megteremtése.						
V3: A **Nyugati lakóterület** települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében.						
V4: A **Déli lakóterület** települési környezetének javítása a társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakosság nagyobb mértékű integrálásával a jobb életminőség biztosítása érdekében.						

erős koherencia közepes koherencia

4 A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK - A 2014-2020 KÖZÖTTI IDŐSZAKBAN TERVEZETT VÁROSFEJLESZTÉSI PROJEKTEK

4.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklásával

Újfehértó arra törekszik, hogy **a lehető legtöbb forrást (magántőkét és támogatási forrást) mozgósítani tudja** annak érdekében, hogy a város fejlődésének motorja legyen, azaz a városrészi célok teljesítéséhez kapcsolódó projekteket minél nagyobb arányban végre tudja hajtani – elősegítve ezáltal a város dinamizálódását, kiegyensúlyozott, fenntartható fejlődését, a társadalmi szolidaritás megteremtését és a gazdaságos működést.

A konkrét, gyakorlati beavatkozásokat **térben koncentráltan**, pontosan beazonosított területeken kell végrehajtani a kedvező hatások elérése érdekében. Az **egybefüggő vonallal körülhatárolt akcióterületeken** végbemenő fejlesztések egymással összehangoltan valósulnak meg, egymásra szinergikus hatást fejtenek ki, erősítik egymás hatásait.

A fejlesztési akcióterületek kijelölése során az alábbi **alapelvek**et vettük figyelembe:

- az akcióterületek teljesítsék legalább a 2014-2020 közötti városrehabilitációs gyakorlat során minimálisan előírt követelményeket pl. az ellátandó funkciók vagy a szociális mutatók tekintetében;
- az akcióterületek kiterjedése ne legyen eltúlzott, csak azok az utcák kerüljenek bele, amelyek a fejleszteni kívánt épületek, intézmények és közterek, valamint a lehetséges magánerős beruházások miatt valóban indokoltak;
- az akcióterületek megjelenésében minél homogénebb, térbelileg pedig koncentrált legyen;
- a kijelölt akcióterületen a lehető legnagyobb addicionális hatás legyen elérhető a magántőke mobilizálásával.

Az alapelveknek megfelelően Újfehértón a következő **fejlesztési akcióterületek** kerültek kijelölésre a 2014-2020 közötti időszakra – azzal az előfeltevéssel, hogy a projektfejlesztés során kerül pontosításra az akcióterületek végleges határa:

1. Városközpont akcióterület
2. Nyugati szociális akcióterület
3. Észak-keleti szociális akcióterület
4. Déli szociális akcióterület
5. Egyéb kiemelt fejlesztési terület: Ipari terület

2. térkép Újfehértó akcióterületei

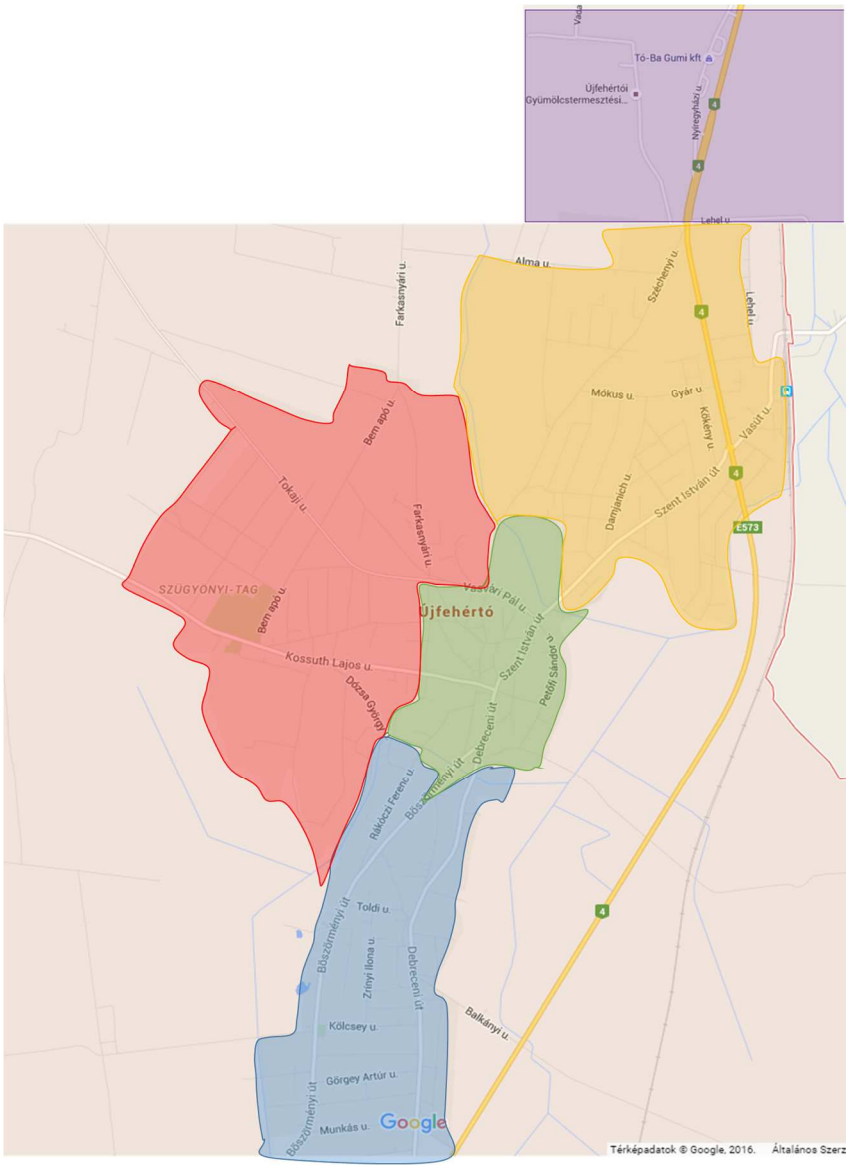

Forrás: saját szerkesztés

	Városközpont akcióterület
	Nyugati szociális akcióterület
	Észak-keleti szociális akcióterület
	Déli szociális akcióterület
	Egyéb kiemelt fejlesztési terület: Ipari terület

4.2 Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló jellegű bemutatása, a fejlesztések ütemezése

4.2.1 Városközpont akcióterület

A város központi részét magában foglaló akcióterületen megvalósításra kerülő fejlesztések elsősorban a **közszolgáltatások minőségének, hozzáférhetőségének**, valamint a **közintézmények fenntartásának javítására** irányulnak, továbbá hosszú távon hozzájárulnak a **modern településszerkezet kialakításához és a helyi gazdaság élénkítéséhez** is. A fejlesztések az akcióterület közfunkciókat ellátó jellegéből adódóan a város teljes lakosságát érintik.

4. táblázat A Városközpont akcióterületen tervezett tevékenységek

Megnevezés	Leírás
Termelői piac kialakítása	A jelenlegi piac területén részleges fejlesztések (pl. új elárusítóhelyek kialakítása, térburkolatok felújítása) már megvalósultak, azonban ezek a korszerűsítések nem küszöbölik ki az időjárás kedvezőtlen hatásait. Szükség van új, fedett piaccsarnok, üzletsorok és pavilonok létesítésére is, ahol a helyi termelők egész évben megjelenhetnek a termékeikkel. Az új, fedett csarnok kialakítása mellett a hűtőkapacitás bővítése is elengedhetetlen.
Kerékpárút-hálózat kiépítése, fejlesztése	Az É-D irányú kerékpárút városközponti hiányzó összekötő szakaszának kiépítése. A meglévő kerékpárút-hálózat összekötő, városközponti szakaszának megépítése a megnövekedett gépjárműforgalom mellett biztonságosabbá teszi a kerékpáros közlekedést ezáltal növeli a közlekedésbiztonságot és közvetetten hozzájárul a kerékpáros közlekedés elterjesztéséhez, népszerűsítéséhez.
A hiányzó csapadékvíz-elvezető hálózat kiépítése, a meglévő korszerűsítése	Újfehértó területén több ponton nagyon magasan van a talajvíz, ezek a területek belvízveszélyesek. A belvíz hosszú távon megnehezíti a lakók életét: a lakások állaga a belvíz miatt romlik. A csapadékvíz elvezetés hiánya miatt a belterületi utak nagyobb ütemben rongálódnak, használódnak. Érintett területek: Szent I. u., Bajcsy-Zs. u., Bajcsy-Zs. köz
Kiegészítő infrastrukturális elemek	városi aktív rekreációs és közösségi zöldterületek/zöldfelületek fejlesztése, parkoló kialakítás
Kiegészítő, „soft” típusú tevékenységek	Az infrastrukturális, beruházási jellegű beavatkozások mellett kiegészítő („soft”) tevékenységek megvalósítása is történik, melyek hozzájárulnak a tervezett akcióterületi célkitűzések eléréséhez, az akcióterület közösségi funkcióinak erősítéséhez, valamint az infrastrukturális beavatkozások céljaihoz.

A **tervezett fejlesztések megvalósulása** esetén:

- a közlekedési fejlesztéseknek köszönhetően biztonságosabbá válik a kerékpáros közlekedés,
- a piac fejlesztésének hatására növekedhet a helyben termelt és értékesített termékek aránya,

- a kiépített, modern városi infrastruktúra és minőségi szolgáltatások növelik a lakosság komfortérzetét.

4.2.2 Nyugati szociális akcióterület

Az alapvetően lakófunkciójú területen tervezett tevékenységek célja az akcióterületen élő lakosság komfortérzetének növelése érdekében a **lakófunkciók** további **erősítése**, a szociális, a közösségi, közterületi funkciók fejlesztése, valamint útfejlesztések. A fejlesztések megvalósítását minden esetben az akcióterületen élő hátrányos helyzetű lakosság érdekeinek figyelembevételével, a **társadalmi szolidaritás** alapelvét követve, különböző soft tevékenységek, programok, társadalmi felzárkózást célzó tevékenységek kísérik.

5. táblázat A Nyugati szociális akcióterületen tervezett tevékenységek

Megnevezés	Leírás
Kerékpárút-hálózat kiépítése, fejlesztése	A ’90-es években épült Kossuth utcai kerékpárút teljes felújítása szükségessé vált. A kerékpárút a központi temetőhöz vezet, ezért a kihasználtsága magas, valamint az utóbbi években jelentősen nőtt a kerékpárhasználók száma is, amely tovább növelte a kerékpárút forgalmát.
A hiányzó csapadékvíz-elvezető hálózat kiépítése, a meglévő korszerűsítése	Újfehértó területén több ponton nagyon magasan van a talajvíz, ezek a területek belvízveszélyesek. A belvíz hosszú távon megnehezíti a lakók életét: a lakások állaga a belvíz miatt romlik. A csapadékvíz elvezetés hiánya miatt a belterületi utak nagyobb ütemben rongálódnak, használódnak. Érintett területek: Kossuth u., Szegfű u., Őz u., Levente u.
A biztonságos gyalogos közlekedés infrastruktúrájának megteremtése	Járdaépítés
Munkaerő-piaci képzési, foglalkoztatási programok szervezése	Az akcióterületen élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkóztatásában kiemelt szerepe van az oktatásnak, képzésnek. A munkaerő-piaci igényekhez igazodó képzések szervezése és lebonyolítása, foglalkoztatási programok szervezése valósul meg. A tervezett tevékenységek a társadalmi kohézió erősítéséhez és a munkaerő-piaci elhelyezkedés javításához is hozzájárulnak.
Kiegészítő infrastrukturális fejlesztése	Zöldfelület fejlesztés, játszóterek kialakítása.
Kiegészítő, „soft” típusú tevékenységek	A társadalmi együttműködés és integráció előmozdítását, valamint a kohézió erősítését szolgáló komplex programok kidolgozása, közvetett támogatás keretében civilek pályáztatása.

A **fejlesztések eredményeként** az akcióterületen jobb életkörülményeket biztosító lakókörnyezet alakul ki, erősödik a társadalmi kohézió, valamint a területen élők munkaerő-piaci helyzete és elhelyezkedései esélyei, ezáltal megélhetési helyzete is javul.

4.2.3 Észak-keleti szociális akcióterület

Az akcióterület alapvetően lakó funkciót tölt be, valamint fekvéséből eredően nagyszámú kereskedelmi-ipari jellegű tevékenységek működnek a területén. Jelentős szerepet játszik a közlekedésben, és oktatási-nevelési feladatokat ellátó intézmények is találhatóak az akcióterületen.

Ebből adódóan a fejlesztések célja az akcióterületen élő lakosság komfortérzetének növelése érdekében a **lakófunkciók** további **erősítése**, a szociális, a közösségi, közterületi funkciók fejlesztése, **közintézmények fenntartásának javítása**, valamint útfejlesztések megvalósítása.

6. táblázat Az Észak-keleti szociális akcióterületen tervezett tevékenységek

Megnevezés	Leírás
Kerékpárút-hálózat fejlesztése	Nyíregyházi utcai kerékpárút felújítás
Társasház felújítás	Vasvári Pál u, Szent István u. sarkán lévő 55 lakásos társasház felújítása
Kiegészítő infrastrukturális fejlesztése	Zöldfelület fejlesztés, játszóterek kialakítása.
Kiegészítő, „soft” típusú tevékenységek	A társadalmi együttműködés és integráció előmozdítását, valamint a kohézió erősítését szolgáló komplex programok kidolgozása, közvetett támogatás keretében civilek pályáztatása.

4.2.4 Déli szociális akcióterület

Az akcióterületen tervezett tevékenységek is nagyban hasonlítanak a nyugati szociális akcióterületihez. Ezen az akcióterületen is elsődleges feladat a **lakókörnyezet javítása**, valamint a **társadalmi integrációt elősegítő** „soft” **programok** alkalmazása.

7. táblázat A Déli szociális akcióterületen tervezett tevékenységek

Megnevezés	Leírás
A biztonságos gyalogos közlekedés infrastruktúrájának megteremtése	Járdaépítés
Szolgálati lakás felújítása	Böszörményi utca 13. szám alatt ingatlan energetikai korszerűsítése, nyílászáró csere, zöldfelület rehabilitáció.
A hiányzó csapadékvíz-elvezető hálózat kiépítése, a meglévő korszerűsítése	Újfehértó területén több ponton nagyon magasan van a talajvíz, ezek a területek belvízveszélyesek. A belvíz hosszú távon megnehezíti a lakók életét: a lakások állaga a belvíz miatt romlik. A csapadékvíz elvezetés hiánya miatt a belterületi utak nagyobb ütemben rongálódnak, használódnak. Érintett területek: Debreceni u., Kölcsey u., Radnóti u., Görgey u., Honvéd u., Honvéd köz, Munkás u., Böszörményi u., Zrínyi M. u., Balkányi u.

Megnevezés	Leírás
Munkaerő-piaci képzési, foglalkoztatási programok szervezése	Az akcióterületen élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkóztatásában kiemelt szerepe van az oktatásnak, képzésnek. A munkaerő-piaci igényekhez igazodó képzések szervezése és lebonyolítása, foglalkoztatási programok szervezése valósul meg. A tervezett tevékenységek a társadalmi kohézió erősítéséhez és a munkaerő-piaci elhelyezkedés javításához is hozzájárulnak.
Kiegészítő, „soft" típusú tevékenységek	A társadalmi együttműködés előmozdítását, a helyi identitás és kohézió erősítését szolgáló komplex programok kidolgozása.
Kiegészítő infrastrukturális fejlesztése	Zöldfelület fejlesztés, parkosítás játszóterek kialakítása.

A fejlesztések megvalósításával elérhető eredmények:

- javul a lakókörnyezet minősége,
- a közlekedési fejlesztéseknek köszönhetően biztonságosabbá válik a gyalogos közlekedés,
- a munkaerő-piaci képzések hatására az akcióterületen élők képzettségi szintje növekszik, ezáltal mind a munkavállalás, mind a társadalmi beilleszkedés könnyebbé válik,
- a „puha" beavatkozásokkal csökkenthető a társadalmi kirekesztettség az akcióterület hátrányos helyzetű lakosaiban, mérséklődnek a társadalmi különbségek, a szociális hátrányok.

4.2.5 Egyéb kiemelt fejlesztési terület: Ipari terület

Újfehértó Város Önkormányzata egyéb kiemelt fejlesztési prioritásként a város északi részén, a 4. számú főút mellett elhelyezkedő ipari területet jelölte meg. A terület ugyan nem felel meg a hagyományos értelemben vett „akcióterületi" lehatárolás szempontjainak[2], azonban mind közép-, mind hosszú távon **a város gazdasági fejlődésének „motorja"** lehet.

Az ipari és kereskedelmi funkciókat szolgáló területen megvalósítandó fejlesztések célja **a város intenzív és fenntartható gazdasági fejlődésének előmozdítása**, kedvező befektetői környezet kialakítása.

Az önkormányzat által megvásárolt terület időközben az Újfehértói Ipari Terület Kft. tulajdonába került. A „művelés alól kivett" terület jelenleg infrastruktúra nélküli besorolásban szerepel. A területen megvalósítandó fejlesztés célja az **üzleti infrastruktúra kiépítése**, amelyhez elsődlegesen az ipari terület közművesítése (víz-, szennyvíz- villamosenergia-hálózat), valamint az úthálózat kiépítése szükséges.

Az infrastrukturális beruházáshoz kapcsolódóan a gazdaság élénkítése és a foglalkoztatás javítása érdekében **komplex gazdaságfejlesztési és befektetés-ösztönzési programok** kerülnek kidolgozásra a gazdasági szereplők közötti koordinációs mechanizmusok kialakításával.

[2] Akcióterület: olyan egybefüggő terület, ahol az önkormányzat a fejlesztéseket alapvetően befolyásoló pozícióban van, és amellyel kapcsolatban középtávon jelentős beavatkozást tervez.

Megnevezés	Leírás
Hűtőház építése	A helyi kistermelők árujának biztonságos piacra jutásának elősegítése érdekében szükséges, hogy a mezőgazdasági, elsősorban a gyümölcs illetve szántóföldi zöldségfélék termékeinek hűtésére, tárolására hűtőházat építhessünk. A településen megélénkült a gyümölcsfa telepítési kedv illetve nőtt a szántóföldi termesztések aránya, ugyanakkor a termelők pénzügyi lehetőségei nem teszik lehetővé, hogy saját maguk építsenek hűtőházat.

A fejlesztések hatására megteremtődnek **a hosszú távú gazdasági növekedés alappilléreit** szolgáló üzleti infrastruktúra alapjai, kialakulnak a helyi vállalkozások közötti hatékony együttműködési gyakorlatok és összességében vonzó befektetési környezet alakul ki.

4.3 Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések és ezek illeszkedése a stratégia céljaihoz

4.3.1 Kulcsprojektek

- **Üzleti infrastruktúra fejlesztése:** a vonzó üzleti környezet megteremtése érdekében a tervezett fejlesztések keretében megtörténik az ipari terület közművesítése (alapvető infrastruktúra-hálózat kiépítése: víz-, szennyvíz, villamos-energia, úthálózat). Emellett célszerű új ipari fejlesztési területeket is kijelölni a jövőbeni beruházások kiszolgálására, emellett hűtőház építése is elengedhetetlen.
- **Új, Termelői piac kialakítása:** A jelenlegi piac területén részleges fejlesztések (pl. új elárusítóhelyek kialakítása, térburkolatok felújítása) már megvalósultak, azonban ezek a korszerűsítések nem küszöbölik ki az időjárás kedvezőtlen hatásait. Szükség van egy új, fedett piaccsarnok létesítésére is, ahol a helyi termelők egész évben megjelenhetnek a termékeikkel.
- **Mezőgazdasági termékek elődleges feldolgozásához kapcsolódó fejlesztések:** annak érdekében, hogy a helyben előállított mezőgazdasági termények minél magasabb feldolgozottsági szinten kerüljenek értékesítésre, szükséges feldolgozóipari kapacitások kialakítása (vágópont, malom, zöldség- és gyümölcsfeldolgozó, csomagoló építése).
- **Szabadtéri rendezvényközpont kialakítása:** a helyi társadalmi kohézió és a nagyobb turisztikai vonzerő érdekében célszerű egy olyan szabadtéri rendezvényközpont kialakítása, amely megfelelő helyszínt biztosít a város jelenlegi és tervezett helyi, térségi és nemzetközi érdeklődésre számot tartó rendezvényei számára.

4.3.2 Hálózatos projektek

- **Nevelési-oktatási intézmények fejlesztése:** a tervezett beavatkozások magukban foglalják az érintett épületek teljes felújítását, energetikai korszerűsítését, illetve egyes esetekben a bővítését is (pl. tornaszoba kialakítása)
    - Erkel Ferenc Tagintézmény
    - Aranykapu Tagóvoda
    - Játékvár Bölcsőde és Hancurka Játszóház
    - Lengyel Laura Óvoda Árvácska úti Tagintézménye

- **Közintézmények akadálymentesítése:** a jogszabályi előírásoknak megfelelően szükséges az önkormányzat által fenntartott és működtetett épületek akadálymentesítése annak érdekében, hogy minden érintett egyenlő eséllyel vehesse igénybe az ott nyújtott szolgáltatásokat.
- **Balkány-Geszteréd-Újfehértó-Kálmánháza összekötő út megépítése:** jelenleg a közúti összeköttetés az érintett települések között nem megfelelő (nagy kerülőút, hosszú utazási idő). A jobb megközelíthetőség érdekében szükséges egy rövidebb nyomvonalú, közvetlen elérést biztosító útszakasz kiépítése.
- **A Böszörményi út és Kossuth út felújítása:** a biztonságos közlekedési feltételek biztosítása érdekében szükséges az állami fenntartásba tartozó utak belterületi szakaszának felújítása mintegy 5-6 km hosszúságban.
- **Belterületi közúthálózat fejlesztése:** az önkormányzati utak kiépítettsége alacsony, ami szükségessé teszi a belterületi úthálózat fejlesztését, a burkolatlan utak számának csökkentését.
- **Kerékpárút-hálózat fejlesztése:** jóllehet Újfehértó belterületén viszonylag sok kerékpárút található, ezek minősége nem minden esetben megfelelő, állapotuk elavult, illetve egyes helyeken hiányos a kerékpárút-hálózat. A fenti hiányosságok és problémák kezelése érdekében az alábbi beavatkozások szükségesek:
    - észak-déli irányú kerékpárút városközponti hiányzó összekötő szakaszának kiépítése,
    - Kossuth utcai kerékpárút teljes felújítása, rekonstrukciója,
    - a 4. számú főút melletti kerékpárút felújítása.
    - Kerékpárút építés és felújítás Újfehértón a Mária zarándokútvonal mentén

  A fejlesztések a megnövekedett gépjárműforgalom mellett biztonságosabbá teszik a kerékpáros közlekedést, és közvetetten hozzájárulnak a kerékpáros közlekedés elterjesztéséhez, népszerűsítéséhez.
- **Járdaépítés:** hasonlóan a többi vonalas infrastruktúrához, a járdák kiépítettsége és/vagy állapota sem megfelelő a város teljes területén. A település több utcájában szükséges a járdahálózat fejlesztése építéssel, illetve felújítással.
- **A hiányzó csapadékvíz-elvezető hálózat kiépítése, a meglévő korszerűsítése:** Újfehértó területén több ponton nagyon magasan van a talajvíz, ezek a területek belvízveszélyesek. A belvíz hosszú távon megnehezíti a lakók életét: az ingatlanok állagának romlása elértéktelenedéshez vezethet. A csapadékvíz elvezetés hiánya miatt a belterületi utak nagyobb ütemben rongálódnak, használódnak. Érintett területek elsősorban, de nem kizárólag: Szent I. u., Bajcsy-Zs. u., Bajcsy-Zs. köz, Kossuth u., Szegfű u., Őz u., Levente u., Debreceni u., Kölcsey u., Radnóti u., Görgey u., Honvéd u., Honvéd köz, Munkás u., Böszörményi u., Zrínyi M. u., Balkányi u.
- **Középületek energiahatékonysági fejlesztése:** a költséghatékonyabb üzemeltetés és a környezeti fenntarthatóság jegyében szükséges az önkormányzati tulajdonú épületek energiahatékonysági fejlesztése, amely magában foglalhatja a gépészeti rekonstrukciót, a nyílászárók cseréjét, hőszigetelést, illetve megújuló energiaforrások használatát egyaránt.
    - Nonprofit Közösségi- Szolgáltató Ház
    - Újfehértó Város Polgármesteri Hivatal
    - 3000 adagos Főzőkonyha
    - Zajti Ferenc Helytörténeti Gyűjtemény, Művelődési Központ és Könyvtár

- **Helyi szellemi és tárgyi értékek védelme, megújítása:** a városban fellelhető szellemi és tárgyi értékek megőrzése jelentős identitásképző erővel bír. Ehhez célszerű felmérni a védelemre érdemes értékek körét, az azokkal kapcsolatos fejlesztési szükségleteket, valamint az esetleges hasznosítás lehetőségeit.

4.3.3 Egyéb projektek

- **A helyi kkv-k piacra jutását, versenyképességét javító innovatív fejlesztések:** a térség vállalkozásainak növekedése érdekében szükséges a piacra jutás feltételeinek támogatása. A beavatkozás fókuszál a piaci érvényesüléshez szükséges tevékenységek (marketing, márkaépítés, piaci betörés, üzleti kapcsolatfelvétel) és a piacra jutáshoz szükséges tevékenységek (kiállításon való részvétel, cégprezentáció, önálló árubemutató, sajtófogadás, üzletember találkozó szervezése) támogatására.
- **A vállalkozások közötti együttműködés előmozdítása:** a város gazdasági potenciáljának növelése érdekében fontos, hogy a térségben, illetve Nyíregyházán működő nagyvállalatok minél nagyobb mértékben vegyék igénybe a helyi kis- és középvállalkozások szolgáltatásait – versenyképes minőségben és áron. Ennek koordinálása és megvalósítása hosszú távon jelentkező, a térség gazdasági szereplőinek bevonásával zajló feladat.
- **Befektetés-ösztönzési tevékenységek:** Újfehértón jelenleg rendkívül alacsony a nagyobb létszámot foglalkoztató vállalkozások száma, és élénk a befektetőkért folyó verseny a környező városokkal. Ahhoz, hogy Újfehértó ebben eredményesen vehessen részt, átgondolt befektetés-ösztönzési tevékenységekre van szükség, amelynek alapját egy részletesen kidolgozott stratégia alkotja.
- **Munkaerő-piaci programok szervezése:** a foglalkoztatási ráta emelése érdekében olyan aktív és komplex munkaerő-piaci programokra van szükség, amely egyfelől javítja a munkavállalási korú népesség képességeit és készségeit, másfelől egyensúlyba hozza a helyi munkaerő-piaci keresletet és kínálatot – a helyi és potenciális vállalkozások elvárásait maximálisan figyelembe véve.
- **Idősek nappali ellátásának fejlesztése:** az idősek nappali ellátását biztosító szociális intézmény kihasználtsága magas, az intézmény állapota nem megfelelő, ezért szükséges a létesítmény komplex felújítása és bővítése.
- **Orvosi ügyelet épületének felújítása:** Az orvosiügyelet épülete rég (1950-1960-ban) épült, felújításra szorul, nem felel meg a kor követelményeinek. A 47/2004. (V.11.) ESZCSM rendelet értelmében az életet, az egészséget hevenyen veszélyeztető megbetegedés, továbbá a beteg állapotromlásának időben történő megelőzésére, illetve ellátására a beteg számára folyamatosan hozzáférhető egészségügyi ellátást kell biztosítani. Az ügyeleti szolgálat a háziorvosoknak a sürgős – a következő rendelési időig nem halasztható – orvosi tevékenységek elvégzése céljából szervezett szolgálata. Pályázatunk célja, hogy ehhez a tevékenységhez jól felszerelt, megfelelő környezetet biztosítsunk, ahol a betegek és az egészségügyi dolgozók is maximális ellátást tudják kapni és nyújtani
- **Bentlakásos szociális intézmények felújítása, bővítése:** jóllehet Újfehértót egyelőre kevésbé érinti a társadalmi elöregedés folyamata, már most fel kell készülni az idős korosztály létszámának és arányának növekedésére. A szolgáltatás minőségének javítása érdekében szükséges a bentlakásos intézmény rekonstrukciója és az elérhető férőhelyek számának emelése.
- **A temető rekonstrukciója:** a temető állapota jelenleg nem felel meg maradéktalanul a lakossági elvárásoknak, elsősorban a kiszolgáló helyiségek felújítását és a terület megközelíthetőségének javítását kell elvégezni.

- **Helyi, térségi és nemzetközi hatókörű rendezvények szervezése:** a különböző kulturális és egyéb közösségi események fontos szerepet töltenek be nemcsak a helyi közösség életében, hanem a város turisztikai vonzerejének növelésében is.
- **Civil közösségek kezdeményezéseinek támogatása:** Újfehértón hagyományosan erős a civil szféra, viszonylag nagyszámú szervezet működik a városban a lakosságszámhoz képest. Ahhoz, hogy szerepük tovább erősödjön a helyi közösségi életben, célszerű az önkormányzatnak segíteni működésüket, támogatni kezdeményezésüket és megfelelő platformot biztosítani a partnerségre.
- **Sportpálya fejlesztése:** a szabadidős, rekreációs tevékenységekhez kapcsolódó infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztésében kiemelt feladat a sportpálya fejlesztése (nézőtéri lelátó építése, 2 db kisméretű műfüves pálya kialakítása).
- **Helyi identitás erősítése:**
    - helyi közösséget és identitást erősítő közösségi programok, szabadidős programok, szemléletformálás, hagyományőrzés,
    - helyi partnerségi együttműködések szervezése,
    - ösztöndíjprogram pl. egyéni kiválóság támogatása, fiatalok településen tartását, visszatérését segítő kezdeményezések.

4.4 A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégia céljaihoz

Az egyes fejlesztési projektjavaslatok és a középtávú városi célok kapcsolatát az alábbi táblázat foglalja össze.

8. táblázat A fejlesztési projektjavaslatok és a középtávú városi célok kapcsolata

Tematikus cél	Kulcsprojekt	Hálózatos projekt	Akcióterületi projekt	Egyéb projekt
T1: A gazdaság élénkítése és az innováció ösztönzése	• Üzleti infrastruktúra fejlesztése • Új, Termelői piac kialakítása • Mezőgazdasági termékek elődleges feldolgozásához kapcsolódó fejlesztések		• Városközpont	• A helyi kkv-k piacra jutását, versenyképességét javító innovatív fejlesztések • A vállalkozások közötti együttműködés előmozdítása • Befektetés-ösztönzési tevékenységek • Munkaerő-piaci programok szervezése
T2: A közszolgáltatások minőségi fejlesztése		• Nevelési-oktatási intézmények fejlesztése • Közintézmények akadálymentesítése	• Városközpont • Nyugati szociális akcióterület • Észak-keleti szociális akcióterület • Déli szociális akcióterület	• Idősek nappali ellátásának fejlesztése • Bentlakásos szociális intézmények felújítása, bővítése • Orvosi ügyelet épületének felújítása • A temető rekonstrukciója
T3: A közlekedési infrastruktúra és a közösségi közlekedés fejlesztése		• Balkány-Geszteréd-Újfehértó-Kálmánháza összekötő út megépítése • A 4912-es belterületi Böszörményi út és Kossuth út felújítása • Belterületi közúthálózat fejlesztése • Kerékpárút-hálózat fejlesztése • Járdaépítés	• Városközpont • Nyugati szociális akcióterület • Észak-keleti szociális akcióterület • Déli szociális akcióterület	

Tematikus cél	Kulcsprojekt	Hálózatos projekt	Akcióterületi projekt	Egyéb projekt
T4: Az épített és természeti környezet megóvása, fejlesztése		• A hiányzó csapadékvíz-elvezető hálózat kiépítése, a meglévő korszerűsítése • Középületek energiahatékonysági fejlesztése	• Városközpont • Nyugati szociális akcióterület • Észak-keleti szociális akcióterület • Déli szociális akcióterület	
T5: A rekreációs, a kulturális és a turisztikai szolgáltatások fejlesztése **T6: Az aktív közösségi élet és a társadalmi kohézió erősítése**	• Szabadtéri rendezvényközpont kialakítása	• Helyi szellemi és tárgyi értékek védelme, megújítása	• Városközpont • Nyugati szociális akcióterület • Észak-keleti szociális akcióterület • Déli szociális akcióterület	• Helyi, térségi és nemzetközi hatókörű rendezvények szervezése • Civil közösségek kezdeményezéseinek támogatása • Sportpálya fejlesztése • Helyi identitás erősítése

4.5 A fejlesztések ütemezése

4.5.1 Az ütemezés indoklása

A következő szempontok figyelembevételével történt meg a tervezett fejlesztések lehetséges ütemezése, amelyet a források rendelkezésre állása, illetve a megváltozott külső körülmények a későbbiekben módosíthatnak:

Indokoltság, szükségesség:

- a fejlesztések által érintett lakosság száma és szociális helyzete,
- a fejlesztések időszerűsége,
- a fejlesztések lakosság általi elfogadottsága és támogatottsága,
- a fejlesztések egymásra épülése,

Hatások:

- a fejlesztések hatása a város egészére,
- a fejlesztés jelentősége a város lakófunkciójára nézve,
- a fejlesztések gazdasági és társadalmi multiplikátor hatása,

Megvalósíthatóság, finanszírozás és fenntarthatóság:

- a megvalósíthatóság becsült időigénye,
- a támogatási források megszerzésének lehetősége és esélye,
- a rendelkezésre álló önkormányzati sajáterő nagysága,
- a bevonható magánforrások mértéke,
- a létrehozott kapacitások fenntarthatósága.

4.5.2 A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése

Az ütemezés a stratégia készítésekor rendelkezésre álló információk alapján történő becslésre épül. A kialakult prioritási sorrend összességében a megvalósítás ütemezését is befolyásolja, ahogyan azt az alábbi táblázat is szemlélteti.

9. táblázat A megvalósítás indikatív ütemterve

	2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Akcióterületi projektek																
1. Városközpont akcióterület																
2. Nyugati szociális akcióterület																
3. Észak-keleti szociális akcióterület																
4. Déli szociális akcióterület																
Kulcsprojektek																
5. Üzleti infrastruktúra fejlesztése																
6. Új, Termelői piac kialakítása																
7. Mezőgazdasági termékek elődleges feldolgozásához kapcsolódó fejlesztések																
8. Szabadtéri rendezvény-központ kialakítása																

	2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Hálózatos projektek																
9. Nevelési-oktatási intézmények fejlesztése																
10. Közintézmények akadálymentesítése																
11. Balkány-Geszteréd-Újfehértó-Kálmánháza összekötő út megépítése																
12. A Böszörményi út és Kossuth út felújítása																
13. Belterületi közúthálózat fejlesztése																
14. Kerékpárút-hálózat fejlesztése																
15. Járdaépítés																
16. A hiányzó csapadékvíz-elvezető hálózat kiépítése, a meglévő korszerűsítése																
17. Középületek energia-hatékonysági fejlesztése																
18. Helyi szellemi és tárgyi értékek védelme, megújítása																
Egyéb projektek																
19. A helyi kkv-k piacra jutását, versenyképességét javító innovatív fejlesztések																
20. A vállalkozások közötti együttműködés előmozdítása																
21. Befektetés-ösztönzési tevékenységek																
22. Munkaerő-piaci programok szervezése																
23. Idősek nappali ellátásának fejlesztése																
24. Orvosi ügyelet épületének felújítása																
25. Bentlakásos szociális intézmények felújítása, bővítése																
26. A temető rekonstrukciója																
27. Helyi, térségi és nemzetközi hatókörű rendezvények szervezése																
28. Civil közösségek kezdeményezéseinek támogatása																
29. Sportpálya fejlesztése																
30. Helyi identitás erősítése																

Jelmagyarázat: előkészítés megvalósítás

A felállított prioritási és ütemezési sorrend azonban rugalmasan kezelendő. Újfehértó Város Önkormányzata a tervezett fejlesztései jelentős részét kizárólag európai uniós támogatással tudja megvalósítani, így a tényleges sorrend nagyban függ a pályázati kiírások megjelenésétől és a feltételeknek való megfeleléstől.

4.6 A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

A tervezett projektek finanszírozási forrásait elsősorban a 2014-2020 közötti európai uniós támogatások jelentik, ami az egyes szereplők saját forrásaival egészül ki, részben a támogatások társfinanszírozása, részben a teljes mértékben saját forrásból megvalósítandó fejlesztések kapcsán.

Újfehértó Város Önkormányzata a beavatkozások megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít a fenntarthatóságra a stabil költségvetési helyzet megőrzésére, ennek érdekében fontos, hogy a létrejövő vagy megújuló létesítmények működtetése ne terhelje meg a város költségvetését, továbbá számos olyan fejlesztést tervez, amely már önmagában is a költséghatékony fenntartás irányába hat.

A városok számára kiemelt figyelmet érdemel a **Terület és Településfejlesztési (TOP)** források új eljárás szerinti felhasználása. A TOP keretein belül meghatározott források tervezése és felhasználása az ún. Integrált Területi Programok (ITP) kialakításával valósul meg, amely tartalmazza a megyék területén megvalósítani tervezett intézkedéseket (a megyei jogú városok kivételével). A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében rendelkezésre álló keret 89,283 milliárd forint (Nyíregyháza nélkül)[3]. Ezen túlmenően a megye szereplői részére allokált indikatív forráskeretek (allokációk) ismertek az alábbiak szerint.

10. táblázat Szabolcs-Szatmár-Bereg megye TOP forráskerete terhére tervezett forrásallokáció

Prioritás	Tervezett intézkedés	Tervezett allokáció
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	12,783
	1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	7,974
	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	5,715
	1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	6,891
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	16,521
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	8,415
	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	14,053

[3] 1562/2015. (VIII.12) Korm. Hat.

Prioritás	Tervezett intézkedés	Tervezett allokáció
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	2,405
	4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	1,910
	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	2,590
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	7,408
	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	0,964
	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása	1,654

Forrás: A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében megvalósuló integrált területi programok jóváhagyásáról 1562/2015. (VIII.12) Korm. Hat.

A TOP forrásain túl az Európai Unió Strukturális és Beruházási Alapjai terhére az alábbi források állnak rendelkezésre:

- Az **Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program** (IKOP) elsődleges célja a közlekedés hálózatának és infrastruktúrájának fejlesztése, a transzeurópai közlekedési hálózaton keresztül a városi közlekedésen át, egészen a környezetbarát megoldásokig.
- Az **Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program** (EFOP) fő célja, hogy a humán tőke és a társadalmi környezet javításával járuljon hozzá a társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezeléséhez. Az EFOP a gyakorlatban nemcsak a szegénység elleni küzdelemből fogja kivenni a részét, de hangsúlyt helyez a társadalmi kohézió erősítésére, az egészségügyi beruházásokra, a köznevelés minőségének fejlesztésére, kiemelt tekintettel a korai iskolaelhagyás csökkentésére, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők számának növelésére és a kutatás-fejlesztésre.
- A **Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program** (KEHOP) célkitűzése, hogy a magas hozzáadott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővülésére épülő gazdasági növekedés az emberi élet és a környezeti elemek – hosszú távú változásokat is figyelembe vevő – védelmével összhangban valósuljon meg.
- A **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program** (GINOP) egyik legfontosabb célkitűzése Magyarország foglalkoztatási rátájának 75%-ra való emelése. Ehhez egyrészt új munkahelyeket kell létesíteni, másrészt a munkát vállalni akarók képességeit kell fejleszteni. A program további két fontos célkitűzése az ország innovációs képességeinek és kapacitásainak, valamint a magyar ipari és szolgáltató szektornak a fókuszált fejlesztése.
- A közigazgatás, és a közszolgáltatási szféra kiemelt fejlesztései a **Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program** (KÖFOP) terhére lesznek végrehajtva.
- A **Vidékfejlesztési Program** (VP) elsődleges célja a mezőgazdasági vállalkozások versenyképességének növelése, az agrárium fenntartható fejlődése, a vidéki térségek és közösségek erősítése, az életminőség javítása a vidéki térségekben, valamint a gazdasági fejlődés támogatása.

- A **Magyar Halászati Operatív Program** (MAHOP) a halászati ágazat támogatási lehetőségeit tartalmazza.
- A **Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program** (RSZTOP) alapvető célja, hogy a leginkább rászoruló személyeket – a szegénységben élő gyermekeket, a hajléktalanokat, valamint a rendkívül alacsony jövedelmű személyeket – megfelelő **étkezéshez** és alapvető fogyasztási cikkekhez juttassa.

Mindezek mellett a városok egyéb EU-s és nemzetközi támogatást is bevonhatnak fejlesztéseik megvalósításába:

- Határon átnyúló együttműködési programok (Románia-Magyarország, Magyarország-Szlovákia, Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna),
- Központi EU-s megvalósítású programok (pl. Horizon 2020, URBACT),
- Bilaterális programok (pl. Norvég Alap, Svájci Alap).

Az előző fejezetekben bemutatásra került kulcsprojektek, hálózatos, akcióterületi és egyéb projektek **finanszírozás forrása szerinti összefoglalását**[4] a következő táblázat mutatja be. Az Újfehértó által felhasználható források milliárdos nagyságrendűek: az alábbi táblázat adatai alapján legalább 12,836 milliárd forintnyi fejlesztési forrásra számít az önkormányzat. A ténylegesen rendelkezésre állása alapvetően a megpályázható források nagyságától, a pályázók (azaz versenytársak) számától és a támogatási intenzitástól függ. A tervezett fejlesztések teljes körű megvalósítására – éppen a pénzügyi korlátok és az élénk verseny miatt – nem feltétlenül lesz lehetőség, vagyis a tényleges források reálisan ennél alacsonyabbak lesznek. Ezért szükséges azon fő irányelveknek a meghatározása, amelyek alapján azonosíthatók a legfontosabb beavatkozások:

- a fejlesztés által érintett célcsoport nagysága és helyzete,
- a fejlesztés várható gazdasági, társadalmi és környezeti hatásainak mértéke,
- jogszabályi előírások, kötelezettségek,
- a helyi lakosság és vállalkozások elvárásai, szükségletei.

11. táblázat A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Akcióterületi projektek		
1. Városközpont akcióterület	610	TOP-2.1.2 Zöld város kialakítása, saját forrás
2. Nyugati szociális akcióterület	500	TOP-4.3.1 Leromlott városi területek rehabilitációja TOP-5.2.1 A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok
3. Észak-keleti szociális akcióterület	500	
4. Déli szociális akcióterület	500	
Kulcsprojektek		
5. Üzleti infrastruktúra fejlesztése	600	TOP-1.1.1 Ipari parkok, iparterületek fejlesztése

[4] A tervezett fejlesztésekhez rendelt költségvetés indikatív jelleggel került megjelölésre, annak tudatában, hogy mindezek megvalósítására a potenciálisan rendelkezésre álló fejlesztési források nem feltétlenül elegendőek.

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
6. Új, Termelői piac kialakítása	610	TOP-2.1.2 Zöld város kialakítása, saját forrás
7. Mezőgazdasági termékek elődleges feldolgozásához kapcsolódó fejlesztések	500	VP 4. Mezőgazdasági termelés és élelmiszerfeldolgozás
8. Szabadtéri rendezvényközpont kialakítása	500	TOP-1.2.1 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
Hálózatos projektek		
9. Nevelési-oktatási intézmények fejlesztése	1 241	TOP-1.4.1 A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével EFOP 4. Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében
10. Közintézmények akadálymentesítése	A tervezett épület fejlesztések indikatív költségei tartalmazzák a tervezett projekt elemek költségeit.	
11. Balkány-Geszteréd-Újfehértó-Kálmánháza összekötő út megépítése	1 018	TOP 1.3.1 Gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés
12. A Böszörményi út és Kossuth út felújítása	500	Állami forrás, illetve akcióterületi projekteken belül egyes szakaszok felújíthatók
13. Belterületi közúthálózat fejlesztése	300	Saját forrásból vagy kizárólag akcióterületi projekteken belül lehetséges
14. Kerékpárút-hálózat fejlesztése	700	TOP-3.1.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés TOP- 1.2.1 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
15. Járdaépítés	1 000	Saját forrásból vagy egyéb pályázati forrásból
16. A hiányzó csapadékvíz-elvezető hálózat kiépítése, a meglévő korszerűsítése	3 000	TOP-2.1.3 Települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések és egyéb fejlesztési forrásból
17. Középületek energiahatékonysági fejlesztése	352	TOP-3.2.1 Energiahatékonyság és megújuló-energiaforrás használat fokozása az önkormányzatoknál
18. Helyi szellemi és tárgyi értékek védelme, megújítása	30	TOP-5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása
Egyéb projektek		
19. A helyi kkv-k piacra jutását, versenyképességét javító innovatív fejlesztések	50	TOP-5.1.2 Helyi foglalkoztatási együttműködések
20. A vállalkozások közötti együttműködés előmozdítása	50	TOP-5.1.2 Helyi foglalkoztatási együttműködések
21. Befektetés-ösztönzési tevékenységek	50	TOP-5.1.2 Helyi foglalkoztatási együttműködések
22. Munkaerő-piaci programok szervezése	50	TOP-5.1.2 Helyi foglalkoztatási együttműködések
23. Idősek nappali ellátásának fejlesztése	45	TOP-4.2.1 Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése
24. Orvosi ügyelet épületének felújítása	60	TOP-4.1.1 Egészségügyi alapellátást infrastrukturális fejlesztése

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
25. Bentlakásos szociális intézmények felújítása, bővítése	150	EFOP 2. Infrastrukturális beruházások a társadalmi együttműködés erősítése érdekében
26. A temető rekonstrukciója	500	Egyéb pályázati forrásból valósítható meg
27. Helyi, térségi és nemzetközi hatókörű rendezvények szervezése	80	TOP-5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása
28. Civil közösségek kezdeményezéseinek támogatása	30	TOP-5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása
29. Sportpálya fejlesztése	650	Saját forrásból valósítható meg
30. Helyi identitás erősítése	30	TOP-5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása

5 ANTISZEGREGÁCIÓS PROGRAM

5.1 *A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása*

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia részeként kell elkészíteni Újfehértó város Antiszegregációs Programját, amelynek kidolgozása a következő lépésekből áll:

- szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása,
- az azonosított területek helyzetelemzése,
- célkitűzések és beavatkozások megfogalmazása.

A szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolását a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 10. mellékletében meghatározott módszertan szerint a KSH végezte el a 2011. évi népszámlálási adatok alapján, az ún. szegregációs mutató kiszámításával. A 2000 főnél népesebb városok esetében azok a legalább 50 lakossal rendelkező területek nyilvánulnak szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja a 35%-ot, míg a szegregációval veszélyeztetett területek esetén az érték 30% és 35% közé esik.

A 2011-es népszámlálás adatai alapján Újfehértón egy szegregátum (1.) és egy szegregáció által veszélyeztetett terület (2.) található egymás szomszédságában a település déli, délnyugati részén, a városközponttól kb. 3 km-re. Összesen 206 fő él az érintett területeken, a város teljes népességének mindössze 1,6%-a. A munkaképes korú lakosok közül csupán minden harmadik rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, aminek oka részben az alacsony iskolai végzettség (a népesség több mint fele legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik, és csupán egyetlen diplomás él a területen). Mindezek alapján nem meglepő, hogy a foglalkoztatottak többsége alacsony presztízsű ágazatokban dolgozik. A munkanélküliségi ráta 2,5-3-szorosa a városi átlagnak, az álláskeresők jelentős része már legalább egy éve nem talál munkát magának. Az érintett területek lakhatási viszonyait jól jelzi, hogy az 55 lakóingatlan 21,8%-a alacsony komfortfokozatú.

3. térkép Újfehértó szegregátumai

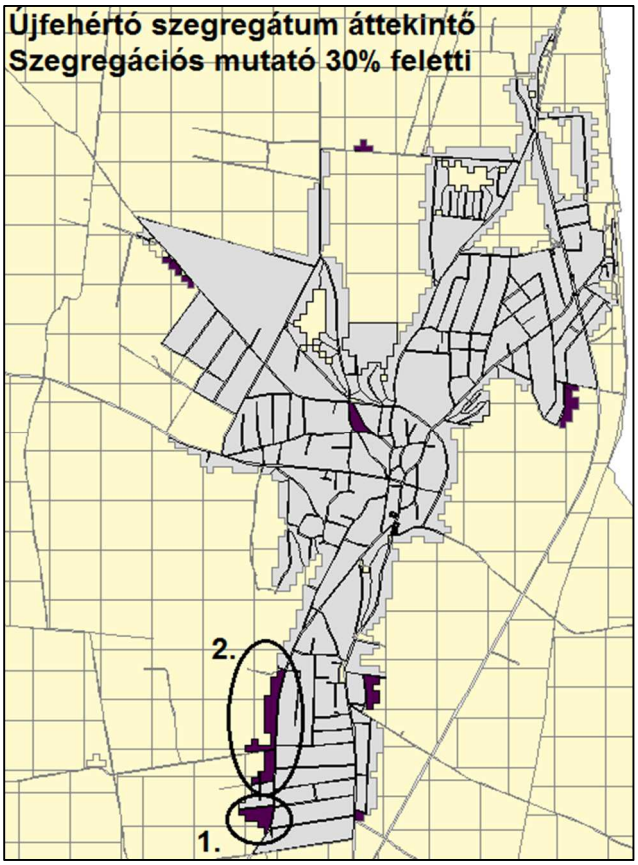

5.2 Antiszegregációs intézkedési terv

Az önkormányzat kiemelt hangsúlyt fektet a hátrányos helyzetben élők felzárkóztatására, életkörülményeik javítására. A cél elérése érdekében olyan önkormányzati beavatkozásokra van szükség, amelyek a tüneti kezelés helyett a problémák valódi okát szüntetik meg. A hátrányos helyzet leküzdését jelentő fő kitörési pontok az oktatásban és a foglalkoztatásban keresendő. Az alacsony iskolázottsági szint ugyanis a munkanélküliség, szegénység, majd rossz lakáskörülmények formájában gyűrűzik tovább és befolyásolja negatívan – a legtöbb esetben egész életre szólóan és generációkon át – az emberek életkörülményeit és esélyeit a kitörésre.

5.2.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

A hátrányos helyzet mérséklése és megszüntetése sokrétű és kizárólag hosszú távon megvalósítható folyamat, amely során a következő – fizikai és nem fizikai jellegű – eszközök alkalmazandók és alkalmazhatók:

- **Oktatási integráció és felzárkóztatás:** a közoktatás rendszerében nyújtott teljesítmény alapvetően meghatározza a későbbi magasabb oktatási szintekbe való bejutás lehetőségét, ezáltal a várható munkaerő-piaci státuszt és az elérhető jövedelmet. A szegénység újratermelődésének megakadályozásához tehát nagyrészt az oktatáson keresztül vezet az út, erre azonban az önkormányzat befolyása az érintett köznevelési intézmények fenntartói viszonyainak megváltozása óta korlátozott.
- **A szociális szolgáltatások és ellátások hozzáférhetőségének biztosítása:** kiemelten fontos a szolgáltatók aktív jelenléte és a szolgáltatások infrastrukturális hátterének javítása, mert csak ezáltal biztosítható, hogy minden érintett egyenlő eséllyel hozzáférhessen a jogszabályilag járó ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz.
- **A foglalkoztatási lehetőségek bővítése és a foglalkoztathatósághoz szükséges készségek és képességek kialakítása:** a közfoglalkoztatás országosan elterjedt rendszere mellett elő kell segíteni az elsődleges munkaerőpiacra való vissza-, illetve bevezetést is, amelynek hatékony eszközei a személyes mentoráláson alapuló munkaerő-piaci programok. Ezek jellemzően egyéni tanácsadást, képzési lehetőséget és átmeneti időtartamra munkalehetőséget is biztosítanak. Emellett közvetett eszköz lehet
    - a helyi termékek fejlesztésének, előállításának és értékesítésének támogatása,
    - a szociális gazdaság fejlesztése,
    - vagy a munkába állást szolgáló szak- és átképzési programok támogatása.
- **Az egészségügyi állapot javítása elsősorban prevenciós szolgáltatásokkal, továbbá az egészségügyi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférhetőséggel:** a hátrányos helyzetű lakosság egészségi állapota többek között a nem megfelelő higiénés feltételek és a szűréseken való alacsony részvétel miatt jellemzően elmarad a városi átlagtól. A prevenció és a célzott felvilágosítás mellett azonban azt is biztosítani kell, hogy az érintett lakosság könnyen és gyorsan megkaphassa a szükséges egészségügyi ellátásokat.
- **A lakhatási feltételek átfogó javítása:** az életminőséget alapvetően befolyásolja a lakóingatlanok mérete, komfortfokozata és állapota – mindezen mennyiségi és minőségi mutatók a szegregátumok esetében jellemzően kedvezőtlenek. A rossz minőségű lakásállomány felszámolása történhet részleges vagy teljes felújítással, kisméretű lakások összevonásával, esetleg bővítéssel, indokolt esetben akár szanálással is. Az önkormányzat mozgásterét korlátozza, hogy a lakóingatlanok többsége magántulajdonú. Az egyes lakóingatlanokat érintő fejlesztések mellett elengedhetetlen a helyi

infrastrukturális ellátottság hiányainak pótlása. Legalább ennyire fontos a lakókörnyezet esztétikai megújítása – akár új zöldfelületek kialakításával is –, amibe ideális esetben az érintett lakosság bevonható. A szükséges források rendelkezésre állása esetén célszerű egyéb eszközöket is alkalmazni, például: a hátrányos helyzetben lévő fiatalok segítése a saját lakáshoz jutásban, lakásfenntartási támogatás folyósítása, szociális bérlakás program. A jövőben törekedni kell a hátrányos helyzetű családok lakásainak komfortfokozatának növelésére és az energiahatékonysági beruházások ösztönzésére is.

- **A társadalmi kohézió erősítése szemléletformáló és közösségépítő akciókkal:** a hátrányos helyzetű lakosság integrációja csak akkor valósulhat meg maradéktalanul, ha mind a közvetlenül érintettek, mind a város teljes lakossága körében egyértelművé válnak a felzárkóztatás egyéni és össztársadalmi szintű előnyei. A társadalmi befogadás elősegítését kisebb léptékű, interperszonális jellegű szemléletformálással, a helyi identitás erősítésével és közösségi rendezvényekkel lehet elérni, amelybe lehetőség szerint minden korosztályt és társadalmi csoportot bevonnak.

Az intézkedések megvalósítására lehetőséget nyújt a tervezett szociális városrehabilitációk is.

5.2.2 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések

Az ITS keretében tervezett fejlesztésekkel szemben alapvető elvárás, hogy ne idézzék elő zárványok, szegregátumok kialakulását, és semmilyen formában ne erősítsék a szegregációs folyamatokat. Ennek eléréséhez a következő intézkedések végrehajtása szükséges:

- az előző alfejezetben megfogalmazott intézkedések minél nagyobb arányú beépítése a tervezett fejlesztésekbe
    - egyfelől önálló antiszegregációs tartalmú projektek kidolgozásával – akár nagyobb volumenű akcióterületi vagy tematikus projektként, akár kisebb költségvetésű, de lokálisan hatásos projektként,
    - másfelől lehetőség szerint más projektekben való megjelenítéssel (pl. egy, a szociális vagy egészségügyi szakemberek számára szervezett képzés tematikájába beépíthető a hátrányos helyzetű személyekkel való eredményes együttműködéshez szükséges készségek elsajátítása is);
- az antiszegregációs szemlélet maximális érvényesítése az egyes projektek előkészítése és megvalósítása folyamán, amellyel többek között megelőzhető, hogy egy-egy fejlesztéssel érintett városrész felértékelődése spontán népességcseréhez vezessen – önmagát felerősítő negatív folyamatokat idézve elő a település más területein;
- tényleges társadalmi párbeszéd és partnerség városi, akcióterületi és – szükség esetén – projektszinten egyaránt, amely során fontos, hogy a partnerség túllépjen a szokásos formákon, és valóban aktív együtt gondolkodás jöjjön létre (ezáltal megakadályozható a vélt vagy valós társadalmi konfliktusok manifesztálódása);
- a hátrányos helyzetűek foglalkoztatásának elősegítése a projekt-megvalósítás során (ez részben a közfoglalkoztatás keretében teljesíthető, részben pedig előírható közbeszerzési feltételként).

5.2.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

A leszakadást erősítő társadalmi-gazdasági folyamatok esetében célszerű különbséget tenni az alapján, hogy belső, azaz a város által ténylegesen befolyásolható vagy külső folyamatról van szó.

Belső folyamatok:

- Egyes városrészek épített környezetének romlása beindíthatja a káros szegregációs folyamatokat. Az önkormányzat ezt a fizikai infrastruktúra karbantartási és szükség esetén felújítási munkálatok időben és térben megtervezett elvégzésével előzheti meg.
- Spontán folyamat eredményeként megjelenhetnek szolgáltatáshiányos városrészek. Ha ennek fennáll az veszélye, akkor az önkormányzatnak át kell gondolnia, hogy mely helyben elérhető közszolgáltatásokra van igény a lakosság körében, illetve hogy esetlegesen milyen támogatásokkal tudja helyben tartani a vállalkozásokat.
- A városrészek közötti migráció szintén zömmel természetes, piacvezérelte folyamat, amelyet az előző két pontban megfogalmazott tényezők is befolyásolhatnak. Az önkormányzat azonban az alábbi, részben közvetett beavatkozásokkal csökkentheti a negatív térbeli folyamatokat:
    - a fejlesztések térbeli mintázatának pontos megtervezése úgy, hogy a szegregációt mérséklő/megelőző intézkedések prioritást élvezzenek, és semmiképpen ne alakuljon ki szegregátum;
    - önkormányzati bérlakások esetében lehetőség van egyfajta átgondolt lakás-kiutalási rendszer kialakítására, amely nagyobb hangsúllyal veszi figyelembe az anti-szegregációs szempontok érvényesítését;
    - azokon a területeken, ahol kiemelten magas a rossz állapotban lévő magántulajdonú lakóingatlanok száma, a szükséges források rendelkezésre állása esetén elképzelhető a lakások felvásárlása (majd bontása és értékesítése és/vagy bérlakásként való felújítása) az önkormányzat által.

Külső folyamatok:

- Az elhúzódó gazdasági válság különösen hátrányosan érinti az alacsony iskolai végzettségűeket, akik esetében az álláskeresés elhúzódása tartós munkanélküliséget idézhet elő. Ennek negatív hatásait ellensúlyozhatják a célzott munkaerő-piaci beavatkozások (pl. közfoglalkoztatás átgondolt helyi megvalósítása, komplex képzési és munkaerő-piaci integrációs programok).
- Sok esetben tapasztalható forráshiány azon ágazatok esetében (pl. szociális és egészségügyi ellátás), amelyek elősegíthetnék a hátrányos helyzet mérséklését. Amennyiben van lehetőség, az önkormányzatnak célszerű a jelenlegiek mellett további külső szolgáltatókat, egyházakat és civil szervezeteket bevonnia bizonyos feladatok ellátására, illetve kiegészítő finanszírozási lehetőségeket feltárni (pl. releváns pályázati források azonosítása).

6 A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

6.1 *Külső összefüggések*

6.1.1 Területi fejlesztési tervdokumentumokkal való összhang

Tágabb térségi értelemben Újfehértó célrendszere Szabolcs-Szatmár-Bereg megye fejlesztési dokumentumaival vethető össze. **Szabolcs Szatmár-Bereg megye Fejlesztési koncepciója, Stratégiai és Operatív Programja** 2014-ben készült el. A megye jövőképe:

*"**2030-ban** Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egy **olyan hely, ahol jó élni**."*

Átfogó célok:

- Aktív megye: Értékteremtő foglalkoztatás és az aktivitás növelése
- A szolidáris megye: A mélyszegénység felszámolása és a leszakadó térségek felzárkóztatása
- A vonzó megye: Vonzó természeti, társadalmi, kulturális és gazdasági környezet megteremtése

A területfejlesztési koncepció funkciója Szabolcs-Szatmár-Bereg megye fejlesztési irányainak kijelölése. A stratégiai célok és a prioritások kapcsolatát a következő ábra mutatja be.

12. táblázat A megyei stratégiai célok és az ITS kapcsolata

•	Megyei stratégiai célok	ITS céljai
TEMATIKUS	**Versenyképes élelmiszergazdaság** – az agrárgazdaság erősítése fókuszált módon *Prioritás: A megyei élelmiszergazdaság piacorientált megerősítése*	T1: Gazdaság élénkítése és az innováció ösztönzése
	Zöld megye – Zöldgazdaság, klímabarát energiagazdálkodás, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás *Prioritás*: *Hatékony környezetgazdálkodás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megteremtése*	T2: A közszolgáltatások minőségi fejlesztése T3: A közlekedési infrastruktúra és a közösségi közlekedés fejlesztése T4: Az épített és természeti környezet megóvása, fejlesztése
	Proaktív megye – A megyei szintű gazdasági, társadalmi önszerveződés feltételeinek kialakítása *Prioritás*: *Komplex megyei menedzsment és marketing tevékenység megvalósítása*	T1: Gazdaság élénkítése és az innováció ösztönzése T6: Az aktív közösségi élet és a társadalmi kohézió erősítése
	Képzett megye – rugalmas szakképzési, felsőoktatás és innovációs környezet kialakítása *Prioritás*: *A megye gazdasági fejlődését elősegítő oktatási és innovációs rendszer kialakítása*	T1: Gazdaság élénkítése és az innováció ösztönzése T2: A közszolgáltatások minőségi fejlesztése
TERÜLETI	**Fejlett centrum** – a nyíregyházi agglomerációnak mint gazdasági foglalkoztatási, közszolgáltatási és kulturális centrumnak a fejlesztése *Prioritás*: *A megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése*	-
	Dinamizálódó decentrumok és szolgáltató járásközpontok – a megyei gazdasági decentrumok és járásközpontok funkcióbővítése és összehangolt fejlesztése *Prioritások*: *A megye versenyképes decentrumainak fejlesztése* *A megye járásközpontjainak és kisvárosainak funkcióbővítő fejlesztése*	T1: Gazdaság élénkítése és az innováció ösztönzése T2: A közszolgáltatások minőségi fejlesztése T3: A közlekedési infrastruktúra és a közösségi közlekedés fejlesztése T4: Az épített és természeti környezet megóvása, fejlesztése

•	Megyei stratégiai célok	ITS céljai
		T5: A rekreációs, a kulturális és a turisztikai szolgáltatások fejlesztése T6: Az aktív közösségi élet és a társadalmi kohézió erősítése
	Élhető vidék és felzárkózó külső perifériák – a megye külső perifériáinak komplex felzárkóztatása és a vidéki térségek integrált fejlesztése *Prioritások*: *Élhető vidéki térségek megteremtése* *A külső perifériák felzárkóztatása* *A leszakadó rétegek – ezen belül a romák – felzárkóztatása*	-

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Területfejlesztési Koncepció

Az ITS-ben megfogalmazott célok szoros összefüggésben állnak a megyei célokkal. Az **Újfehértón kitűzött célok és megvalósításuk szervesen hozzájárul a megyei célok eléréséhez** is.

6.1.2 Illeszkedés a településfejlesztési koncepcióhoz, településrendezési tervhez

A városvezetés célja, hogy a már elkészült és hatályban lévő stratégiai, tervezési dokumentumokat maximálisan figyelembe véve, felhasználva az azokban foglaltakat, a meglévő tervekre, célkitűzésekre építve szakmailag megalapozott, perspektivikus és egyben a támogatási feltételeknek megfelelő programdokumentum jöjjön létre.

Ennek érdekében a településfejlesztési koncepcióra és a településrendezési tervre elsősorban a következő tartalmi elemek kidolgozásánál építettünk:

- a város helyzetelemzése, a tendenciák bemutatása,
- a városrészek és funkcióinak azonosítása,
- a városrészi problémák és fejlesztési szükségletek feltárása,
- a város jövőképének és stratégiai célrendszerének megalkotása.

Egyes fejezetek esetében azonban, részben a Városfejlesztési Kézikönyv előírásait figyelembe véve, részben egyéb szakmai szempontokat és módszertani eszközöket is alkalmazva, túlléptünk a korábbi dokumentumok tartalmán. Városi és városrészi szinten a legújabb gazdasági, társadalmi és szerkezeti folyamatok felvázolása statisztikai adatok feldolgozásával történt.

Újfehértó 2004-ben kidolgozott hosszú távú **településfejlesztési koncepció**ja és az ITS-ben megfogalmazott célkitűzések illeszkedését az alábbi táblázat szemlélteti.

13. táblázat Az ITS és a településfejlesztési koncepció összhangja

Az ITS célkitűzése	Településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott célok, célkitűzések
T1: A gazdaság élénkítése az innováció ösztönzése	A lakosság komfortérzetének növelése, igényes munkahelyteremtő környezetkímélő ipari és szolgáltatási területek létrehozása, az egyes területhasználati funkciók térbeli csoportosítása és konfliktusmentes elhelyezése
T2: A közszolgáltatások minőségi fejlesztése	A közszolgáltatások infrastrukturális feltételeinek, elérhetőségének megteremtése, fejlesztése, valamint a szolgáltatást nyújtó szakemberek folyamatos képzése, tudásuk fejlesztése. A lakossági szolgáltatások, az ellátás alapintézményeinek minőségi javítása.

Az ITS célkitűzése	Településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott célok, célkitűzések
T3: A közlekedési infrastruktúra és a közösségi közlekedés fejlesztése	A térség közlekedési kapcsolatainak javításával az agglomerációs közlekedési zsúfoltság feloldása, a városszerkezetből adódó települési belső feszültség feloldása
T4: Az épített és természeti környezet megóvása, fejlesztése	A környezet állapotának javítása, a természeti környezet és mesterséges felületi terjeszkedés konfliktusának kezelése, élőhelyek védelme A lakosság komfortérzetének növelése, igényes munkahelyteremtő környezetkímélő ipari és szolgáltatási területek létrehozása, az egyes területhasználati funkciók térbeli csoportosítása és konfliktusmentes elhelyezése Élhető városi környezet kialakítása, kedvező arculat megalapozása, a városi életforma ártalmainak pufferolása, a lakosság környezeti kultúrájának fejlesztése
T5: A rekreációs, a kulturális és a turisztikai vonzerő fejlesztése	Élhető városi környezet kialakítása, kedvező arculat megalapozása, a városi életforma ártalmainak pufferolása, a lakosság környezeti kultúrájának fejlesztése
T6: Az aktív közösségi élet és a társadalmi kohézió erősítése	

A város aktuális **településrendezési terv**ét 2010-ben készítették el. A hatályos szerkezeti tervet 122/2010. (VII.14.) sz. határozatával fogadta el a képviselő testület. A helyi építési szabályzatot és szabályozási tervet legutóbb a 34/2011. (XI.25.) önkormányzati rendelettel módosították. A településrendezési terv a települési terület-felhasználási egységek és övezeti előírások által szabja meg a város terület-felhasználási rendjét és szerkezetét.

A fejlesztési elképzelések megvalósításának az adott területen érvényben lévő terület-felhasználási egységek és lehetséges funkciók adnak alapot. Az ITS megvalósulása és megvalósíthatósága, ezért nagymértékben függ a településrendezési tervtől, ugyanakkor erős hatással is lehet az abban foglaltakra.

A városrészi célok településrendezési tervhez való illeszkedésének vizsgálata fejlesztési elképzelések terület alapú megközelítése által vált lehetségessé. Minden városrészi célhoz konkrét fejlesztési elképzelések kerültek hozzárendelésre, amelyek meghatározható területi hatókörrel rendelkeznek. A szabályozási terv jelenlegi besorolásai és a tervezett fejlesztések megvalósításához szükséges besorolások összevetése által került megállapításra, hogy **az adott fejlesztési elképzelések a hatályos rendezési terv módosítását nem** indokolják, a szerkezeti és szabályozási tervekhez a fejlesztések illeszkednek.

Megállapítható tehát, hogy **az érvényben lévő Településfejlesztési Koncepció, Településrendezési és Szabályozási Terv, a HÉSZ és az ITS céljai között az összhang biztosított**. Az önkormányzat a jövőben is rugalmasan, az aktuális társadalmi és gazdasági folyamatokhoz illeszkedve fogja módosítani településfejlesztési és -rendezési dokumentumait, stratégiáit, terveit.

6.1.3 Az önkormányzat Gazdasági Programjába foglalt célkitűzésekkel való összhang

Újfehértó Város Önkormányzata a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a alapján, 2015-ben elkészítette a 2015-2019 időszakra szóló Gazdasági Programját, melyet a képviselő testület 62/2015. (IV.15.) számú határozatával elfogadott. Az alábbi táblázat mutatja a Gazdasági Program, valamint az Integrált Településfejlesztési Stratégia közötti összhangot.

14. táblázat Az ITS és a Gazdasági Program összhangja

	Gazdasági Program	ITS
Átfogó cél	Újfehértó Város Önkormányzata Gazdasági Programjának célja, hogy Újfehértó fejlődésének üteme fenntartható, életének komfortja biztosítható és javítható legyen. Kiemelt célunk az önkormányzat intézményeinek színvonalas működtetése, a megkezdett infrastrukturális fejlesztések befejezése.	A fenntartható fejődés szempontjait szem előtt tartva **vonzó, élhető város** kialakítása, ahol a városlakók mellett a versenyképes gazdasági szereplők is otthon érzik magukat, és vonzó az idelátogatók számára is.
Kiemelt önkormányzati feladatok/tematikus és városrészi célok	Az önkormányzat gazdálkodással, adópolitikával kapcsolatos feladatai (pl.) • költségvetési egyensúly megtartása; • következetes adóbehajtási és adóellenőrzési tevékenység; • törekedni kell, hogy az ingatlanértékesítésből származó bevételek fejlesztésekre vagy hiteltörlesztésre fordítsa; • önkormányzati vagyon hasznosításának hatékonyabbá tétele; • közszolgáltatások hatékonyabbá tétele, • tudatos vagyongazdálkodás;	T2: A közszolgáltatások minőségi fejlesztése V1: Modern városközpont kialakítása a közösségi, közigazgatási, humáninfrastruktúra és gazdasági funkciók és szolgáltatások fejlesztése és bővítése érdekében
	Településüzemeltetéssel, településfejlesztéssel, környezetvédelemmel, közbiztonsággal kapcsolatos feladatok (pl.) • hulladékprobléma tudatosítása; • szelektív hulladékgyűjtés általánossá tétele; • fásítás, parkosítás, zöldterület bővítés; • szennyvízhálózat kiépítettségének bővülése; • közvilágítás korszerűsítése, • az épített környezet és a kulturális örökség megóvása és továbbfejlesztése; • közlekedésfejlesztések: közösségi közlekedés, városközpont tehermentesítése, poros utak aszfaltozása;	T2: A közszolgáltatások minőségi fejlesztése T3: A közlekedési infrastruktúra és a közösségi közlekedés fejlesztése T4: Az épített és természeti környezet megóvása, fejlesztése V1: Modern városközpont kialakítása a közösségi, közigazgatási, humáninfrastruktúra és gazdasági funkciók és szolgáltatások fejlesztése és bővítése érdekében V2: Az Északi városrészben a vonzó ipari-kereskedelmi feltételek kialakítása mellett minőségi lakókörnyezet megteremtése V3: A Nyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében V4: A Déli lakóterület települési környezetének javítása a társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakosság nagyobb mértékű integrálásával a jobb életminőség biztosítása érdekében.
	Feladatok a szociálpolitika, a családok támogatása és az egészségügy területén (pl.) • el kell készíteni a város szociális térképét; • egészségügyi szakrendelések körének bővítése; • szűrővizsgálatok szervezése,	T2: A közszolgáltatások minőségi fejlesztése V1: Modern városközpont kialakítása a közösségi, közigazgatási, humáninfrastruktúra és gazdasági funkciók és szolgáltatások fejlesztése és bővítése érdekében V2: Az Északi városrészben a vonzó ipari-kereskedelmi feltételek kialakítása mellett minőségi lakókörnyezet megteremtése

	Gazdasági Program	ITS
	• komplex egészségfejlesztő program kidolgozása; • támogatni kell az egészségügyi ellátás színvonalát szinten tartó, illetve növelő fejlesztéseket;	
	Művelődéssel, kultúrával, ifjúsággal, sporttal, civil kapcsolatokkal, kisebbséggel kapcsolatos feladatok (pl.) • biztosítani kell a városi könyvtár végleges elhelyezésének feltételeit; • közönséget vonzó, hagyományt teremtő rendezvények folytatása, fejlesztése; • civil szervezetek részére ingyenes helyiség használat biztosítása; • verseny- és tömegsport szervezetek, rendezvények támogatása; • tudatos imázs formálás, kulturális marketing, PR; • kulturális szolgáltatások minőségének fejlesztése; • közművelődési infrastruktúra fejlesztése; • testvérvárosi kapcsolatok szerepének erősítése;	T2: A közszolgáltatások minőségi fejlesztése T5: A rekreációs, a kulturális és a turisztikai vonzerő fejlesztése T6: Az aktív közösségi élet és a társadalmi kohézió erősítése V1: Modern városközpont kialakítása a közösségi, közigazgatási, humáninfrastruktúra és gazdasági funkciók és szolgáltatások fejlesztése és bővítése érdekében
	Feladatok az oktatás-nevelés területén (pl.) • biztonságos munkavégzés személyi és anyagi feltételeinek biztosítása; • óvodai intézmények teljes körű rekonstrukciója; • intézmények szakmai eszközbeszerzése; • nyelvoktatás feltételeinek biztosítása; • tehetséges gyermekek támogatása; ösztöndíjrendszer; • fűtéskorszerűsítés, alternatív energia-források bevonása; • HH/HHH gyermekek esélyeinek növelése;	T2: A közszolgáltatások minőségi fejlesztése T6: Az aktív közösségi élet és a társadalmi kohézió erősítése V1: Modern városközpont kialakítása a közösségi, közigazgatási, humáninfrastruktúra és gazdasági funkciók és szolgáltatások fejlesztése és bővítése érdekében V2: Az Északi városrészben a vonzó ipari-kereskedelmi feltételek kialakítása mellett minőségi lakókörnyezet megteremtése V3: A Nyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében V4: A Déli lakóterület települési környezetének javítása a társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakosság nagyobb mértékű integrálásával a jobb életminőség biztosítása érdekében.
	A lakosság élet- és munkakörülményeinek javítása (pl.) • munkahelyek számának növelése a még meglevő ipari területek felhasználásával; • megfelelő hazai és nemzetközi befektetői kör felkutatása, tájékoztató kiadványok szerkesztése, információs hálózatokhoz történő csatlakozás; • közfoglalkoztatás folytatása;	T1: A gazdaság élénkítése az innováció ösztönzése V1: Modern városközpont kialakítása a közösségi, közigazgatási, humáninfrastruktúra és gazdasági funkciók és szolgáltatások fejlesztése és bővítése érdekében V2: Az Északi városrészben a vonzó ipari-kereskedelmi feltételek kialakítása mellett minőségi lakókörnyezet megteremtése

	Gazdasági Program	ITS
	• kezdő vállalkozások megfelelő információkkal való ellátása, támogatása; • ösztönözni kell az itt termelt mezőgazdasági termékek minél magasabb szintű feldolgozásra, forgalmazásra és értékesítésre; • helyi piac rekonstrukciója;	
	Feladatok a közszolgálat területén (pl.) • szolgáltató önkormányzati hivatal működtetése; • a városi honlap interaktív működtetése; • e-önkormányzat megvalósítása;	T2: A közszolgáltatások minőségi fejlesztése V1: Modern városközpont kialakítása a közösségi, közigazgatási, humáninfrastruktúra és gazdasági funkciók és szolgáltatások fejlesztése és bővítése érdekében

6.1.4 A Települési Környezetvédelmi Programmal és más környezetvédelmi tervekkel való összhang

Újfehértó Város Környezetvédelmi Programja 2003-ban került kidolgozásra. A Program legutóbbi felülvizsgálatára, a szabályozási környezetben bekövetkezett változásokhoz igazítva, 2015-ben került sor. A felülvizsgált Programot a képviselő-testület a 17/2016. (I. 29.) számú határozatával fogadta el.

A Program jelentős része a település természeti-környezeti állapotának elemzését foglalja magában. Ezt követően a dokumentum területenként (úgymint levegő, talaj, felszíni és felszín alatti vizek, vízellátás, szennyvízkezelés, kül- és belterületi vízrendezés, mezőgazdaság, hulladékgazdálkodás, zaj- és rezgésterhelés, közlekedés, szállítás, táj- és természetvédelem, települési és az épített környezet, környezetbiztonság, környezet-egészségügy) elemzi a problémákat, melyekhez célkitűzéseket és javasolt intézkedéseket fogalmaz meg.

A felülvizsgálatban az „Újfehértó város környezetvédelmi stratégiája, javasolt intézkedések" fejezet taglalja az egyes területekhez megfogalmazott javaslatokat.

A fenti struktúra miatt, mivel egyértelmű célrendszere nincs, nehezen vethető össze az ITS stratégiai jellegű céljaival. Az azonban megvizsgálható, hogy az ITS céljai ellentmondásban állnak-e a Környezetvédelmi Programban foglalt feladatokkal.

15. táblázat Az ITS és a Környezetvédelmi Program összhangja

Környezetvédelmi Programban foglalt fő feladatok	ITS céljai	
	Kapcsolódás (közvetett/közvetlen/nincs)	ellentmondás (van/nincs)
Levegővédelmi javaslatok: • közlekedés eredetű légszennyezés csökkentése • meglévő zöldfelület fenntartása, további felújítása, zöldfelületek növelése • kommunális eredetű légszennyezés mérséklése	közvetlen	nincs
Felszíni és felszín alatti vizek • felszíni és felszín alatti vizek terhelésének csökkentése • csapadékvíz gazdálkodás • a vízkészlet védelme	közvetett	nincs
Környezetbiztonság, környezet-egészségügy	nincs	nincs

Környezetvédelmi Programban foglalt fő feladatok	ITS céljai	
	Kapcsolódás (közvetett/közvetlen/nincs)	ellentmondás (van/nincs)
Vízellátás, szennyvízkezelés	közvetlen	nincs
Kül- és belterületi vízrendezés: csapadékvíz-elvezető rendszer karbantartása és fejlesztése	közvetett	nincs
Mezőgazdaság	közvetlen	nincs
Közlekedés, szállítás: • utak burkolása • tömeg- és kerékpáros közlekedés népszerűsítése • tömegközlekedés összehangolása	közvetlen	nincs
Települési szilárd hulladékgazdálkodás: • lakossági szemléletformálás • veszélyes hulladékok elkülönített gyűjtése • szelektív hulladékgyűjtés • illegális hulladéklerakás megelőzése • az építési, bontási hulladék inert frakciója kezelésének megoldása	közvetett	nincs
Zaj- és rezgésterhelés	közvetlen	nincs
Táj- és természetvédelem: • természeti értékek és műemlékek megőrzése • extenzív gazdálkodás	közvetlen	nincs
Energiagazdálkodás	közvetlen	nincs
Oktatás, nevelés, szemléletformálás és társadalmi részvétel fejlesztése	közvetett	nincs

A fentiek alapján kijelenthető, hogy az ITS célrendszere nincs ellentmondásban a Környezetvédelmi Programban foglaltakkal, és több esetben közvetlenül vagy közvetetten hozzájárul az abban foglaltak eléréséhez, teljesítéséhez.

6.1.5 Illeszkedés az önkormányzat egyéb dokumentumaihoz

Újfehértó **Települési Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési terv**ét a képviselő testület a 95/2009. (IV.02.) számú határozatával fogadta el, amelynek felülvizsgálatára a 139/2010. (VIII. 26.) számú határozata alapján került sor.

A dokumentum jövőképe:

Olyan településen kívánunk élni, ahol szívesen laknak az emberek, gyermekek és felnőttek egyaránt, ahol a diákok – nemtől, vallási és faji hovatartozástól függetlenül – felkészülhetnek az életre, a szakmájukra, további tanulmányaikra, s ahol sikereket érnek el települési, regionális s országos szinten egyaránt, azok is, akik a leghátrányosabb helyzetekből indultak.

Az akciótervben megfogalmazott célok közül csak néhánynak van közvetlen kapcsolata az ITS céljaival:

- Ellátatlan közszolgáltatások igény szerinti ellátása,
- Minden tanuló intézményes keretek között tanuljon,
- A nevelés, oktatás feltételeinek és a hozzáférésnek a biztosítása,

- Elérhető támogatási lehetőségek kihasználása az esélyegyenlőség biztosítása érdekében,
- A nevelési oktatási feltételek biztosítása.

A közoktatás és ezen belül az esélyegyenlőség biztosítása egy nagyon speciális ágazatot képvisel a város életében. A fent felsorolt célok és a fejlesztési terv összhangban van egyrészt az ITS-ben megfogalmazott jövőképpel, másrészt a középtávú tematikus célként megfogalmazott „A közszolgáltatások minőségi fejlesztése” céllal, harmadrészt a városrészi célokkal. Ezek mellett közvetve hozzájárul ezen célok eléréséhez, valamint közvetlen kapcsolata van az akcióterületi fejlesztésekkel.

Újfehértó Szociális Szolgáltatás Fejlesztési Koncepciója 2004-ben készült.

Az általános cél:

Újfehértó Város szociális biztonságának megteremtése

Stratégiai célok:

1. A szociális szolgáltatások kerüljenek közelebb az ellátottakhoz
2. Hangsúlyossá kell, váljon a saját környezetben történő gondozás
3. Erősíteni szükséges a civil szervezetek részvételét

Stratégiai programok:

1. A szociális alapellátás struktúrájának fejlesztése és átalakítása
2. Szociális szakellátás szervezeti- irányítási rendszerének átalakítása

Operatív programok:

Új, jobb szociális többletszolgáltatások létrehozása és a meglévők átalakítása

A szociális szolgáltatások kínálata, elérhetősége és minősége alapvetően meghatározza egy város lakosságának társadalmi helyzetét és életminőségét.

Ahogy a közoktatás, a szociális ellátórendszer is egy speciális területet jelent. A koncepcióban szereplő célok, Stratégiai és Operatív Programok illeszkednek és kapcsolódnak az ITS-ben szereplő városi és városrészi célokkal.

Újfehértó Városmarketing Stratégiája az ÉAOP-5.1.1/D-12-2013-0016 azonosítószámú, "Ember központú, élhető város - városfejlesztés Újfehértón" elnevezésű projekt keretében készült. Jelen Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) szorosan kapcsolódik a városmarketing stratégia célrendszeréhez.

16. táblázat Az ITS a Városmarketing Stratégia összhangja

	Városmarketing Stratégiai célrendszer	ITS célrendszere
JÖVŐKÉP	Újfehértó olyan város, amelyet lakói szeretnek, ragaszkodnak hozzá, hiszen lakókörnyezetével, munkaerőpiacával, illetve közösségi, kulturális és civil szolgáltatásaival biztosítja a harmonikus egyéni, családi élet feltételeit. Újfehértó egy mezővárosi hagyományaira büszke, a sajátos alföldi városfejlődés értékeit plasztikusan megismertető, ugyanakkor sokrétű természeti adottságokkal rendelkező településként a térségbe látogató turistáknak is kedvelt célpontja. Újfehértó a vállalkozásokkal való folyamatos, a fenntartható fejlődést célzó együttműködés révén, a gazdasági, kereskedelmi, pénzügyi, közlekedési, logisztikai és humán szolgáltatási beruházások versenyképes célterülete.	A személytelen nagyvárosokkal szemben Újfehértó emberléptékű, ember központú, élhető, magas életminőséget biztosító kisváros, ahol színvonalas köz- és piacorientált szolgáltatások állnak a lakosok és a vállalkozások rendelkezésére. A kedvező közlekedés-földrajzi helyzetnek és a kvalifikált munkaerőnek köszönhetően versenyképes gazdasággal rendelkezik, melyben kiemelkedő szerepet játszik a hagyományos mezőgazdasági kultúra. A természeti és épített értékek vonzereje és funkciói biztosítják a vidéki turizmus alapjait és megerősítését.
ÁLTALÁNOS CÉLOK	Szerethető, élhető környezet biztosítása az itt lakók számára Sajátos turisztikai kínálat kialakítása Vonzó vállalkozói és befektetési környezet megteremtése	T1: A gazdaság élénkítése és az innováció ösztönzése T2: A közszolgáltatások minőségi fejlesztése T3: A közlekedési infrastruktúra és a közösségi közlekedés fejlesztése T4: Az épített és természeti környezet megóvása, fejlesztése T5: A rekreációs, a kulturális és a turisztikai szolgáltatások fejlesztése T6: Az aktív közösségi élet és a társadalmi kohézió erősítése
RÉSZCÉLOK	Kommunikációs és városfejlesztési tevékenység fejlesztése	V1: Modern városközpont kialakítása a közösségi, közigazgatási, humáninfrastruktúra és gazdasági funkciók és szolgáltatások fejlesztésével és bővítésével
	Városismeretre, környezettudatosságra és egészséges életmódra nevelés	T3: A közlekedési infrastruktúra és a közösségi közlekedés fejlesztése T5: A rekreációs, a kulturális és a turisztikai szolgáltatások fejlesztése T6: Az aktív közösségi élet és a társadalmi kohézió erősítése
	Civil kapcsolattartás erősítése	T6: Az aktív közösségi élet és a társadalmi kohézió erősítése
	Tehetséggondozás	V1: Modern városközpont kialakítása a közösségi, közigazgatási, humáninfrastruktúra és gazdasági funkciók és szolgáltatások fejlesztésével és bővítésével
	Imázsfejlesztés	T5: A rekreációs, a kulturális és a turisztikai szolgáltatások fejlesztése T6: Az aktív közösségi élet és a társadalmi kohézió erősítése
	Attrakciók és turisztikai szolgáltatások fejlesztésének ösztönzése	T5: A rekreációs, a kulturális és a turisztikai szolgáltatások fejlesztése
	Együttműködések kialakítása a turizmus területén	T5: A rekreációs, a kulturális és a turisztikai szolgáltatások fejlesztése

Városmarketing Stratégiai célrendszer		ITS célrendszere
	Együttműködések kialakítása a vállalkozásokkal	T1: A gazdaság élénkítése és az innováció ösztönzése V4: A Déli lakóterület települési környezetének javítása a társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakosság nagyobb mértékű integrálásával a jobb életminőség biztosítása érdekében.
	Befektetés-ösztönzési tevékenység	T1: A gazdaság élénkítése és az innováció ösztönzése V4: A Déli lakóterület települési környezetének javítása a társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakosság nagyobb mértékű integrálásával a jobb életminőség biztosítása érdekében.

6.2 A stratégia belső összefüggései

A városi és városrészi szintű célok koherens rendszerben, egymást erősítve járulnak hozzá a stratégia tematikus céljainak és átfogó céljának megvalósításához. Feltárásra kerülnek a városi fejlesztések azon kapcsolódási pontjai is, melyek esetlegesen negatív hatást váltanak ki a város más területén, így lehetővé válik az esetlegesen felmerülő kockázatok megelőzése.

6.2.1 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata

Az Integrált Településfejlesztési Stratégiában kitűzött célok a helyzetértékelésben beazonosított problémák megoldására, illetve lehetőségek kihasználására épülését az alábbi táblázat mutatja.

17. táblázat A célok valamint a helyzetértékelés fontosabb megállapításai közötti összefüggések

Középtávú tematikus célok	Főbb gyengeségek és veszélyek	Főbb erősségek és lehetőségek
T1: A gazdaság élénkítése és az innováció ösztönzése	• A vállalkozási kedv mérsékelt • A vállalkozási szerkezet elaprózódott: az egyszemélyes és a mikro vállalkozások dominanciája jellemző • Az iparszerkezetből hiányoznak a magasabb technológiai színvonalat képviselő ágazatok • A kiskereskedelemnek és őstermelőknek helyet biztosító piac az időjárási körülményekhez igazítva bővítésre szorul • Érvényesül a nagyvárosok munkaerő-elszívó hatása → népességvándorlás • Kiskereskedelmi tevékenység hanyatlása a multinacionális kereskedelmi láncok megjelenése miatt	• Kedvező közlekedés földrajzi fekvés mind a közút, mind a vasút tekintetében • Mezőgazdasági hagyományok (Újfehértói Gyümölcstermesztési Kutató és Szaktanácsadó Nonprofit Közhasznú Kft.) • Gazdasági életben meglevő egyediségek (pirított napraforgó, újfehértói fürtös meggy, Zsindelyes pálinka, szivargyár, kerámiaüzem) • Ipari terület került kijelölésre, a területen üzleti infrastruktúra kiépítése • Fejlődő nyíregyházi agglomeráció közelsége felértékelődő logisztikai, kereskedelmi és ipari pozíció • Mezőgazdasági termények helyben feldolgozása és értékesítése

Középtávú tematikus célok	Főbb gyengeségek és veszélyek	Főbb erősségek és lehetőségek
	• Csökken a befektetői érdeklődés	
T2: A közszolgáltatások minőségi fejlesztése	• A lakosságra elöregedő struktúrát mutat • Nyitott a másodlagos közműolló • A közszolgáltatást nyújtó intézmények egyes épületei felújításra szorulnak, nem akadálymentesítettek • A város egészségügyi ellátottsága a hasonló méretű városok szintjéhez képest lényegesen alacsonyabb • Érvényesül a nagyvárosok munkaerő-elszívó hatása → népességvándorlás • Munkanélküliség emelkedése	• A városban a lakossági alapszolgáltatások; valamennyi válfaja biztosított • A városban önkormányzati köztestületi tűzoltóság, önkéntes tűzoltó egyesület, rendőrőrs, illetve két polgárőr egyesület is lát el közbiztonsági, biztonsági, védelmi feladatokat • Az alapfokú mellett középfokú oktatási intézmény is működik a városban • Az önkormányzati nevelési-oktatási intézmények mellett egyházi fenntartású intézmények is működnek a városban • Biztosított a 3 éves kor alatti gyermekek napközbeni ellátása • A város mentőállomással rendelkezik • Magas színvonalú szociális szolgáltatások jelenléte • A középiskola képzési palettájának a munkaerő piac igényeihez való igazításával a város népességmegtartó erejének növekedése • A felnőttképzés új formáinak elérhetősége javítja a munkaerő rugalmasságát, alkalmazkodó képességét
T3: A közlekedési infrastruktúra és a közösségi közlekedés fejlesztése	• A belterületi utak egy része burkolatlan • Járdák kiépítése hiányos • Kerékpárút-hálózat kiépítettsége hiányos • Átmenő forgalomból adódó közlekedési problémák • Egyes helyeken és időszakokban parkolási gondok jelentkezik	• Kedvező közlekedés földrajzi fekvés mind a közút, mind a vasút tekintetében • Biztosított a helyi közösségi közlekedés • A parkolóhelyek díjmentesen igénybe vehetők
T4: Az épített és természeti környezet megóvása, fejlesztése	• A zöldfelületek nagysága, száma nem kielégítő • Energiafüggőség növekedése • Közúti forgalom növekedéséből adódó környezetszennyezés	• Számos természeti és épített érték • A város levegőminősége megfelelő • Országos, illetve helyi védelem alatt álló természeti és épített értékek • A város Környezetvédelmi Alappal rendelkezik

Középtávú tematikus célok	Főbb gyengeségek és veszélyek	Főbb erősségek és lehetőségek
	• A természeti-környezeti értékek károsodnak az ökológiai szemlélet hiányában	• A természeti és épített környezet turisztikai attrakcióként történő kihasználása • A város megjelenését, arculatát erősítő beépítések
T5: A rekreációs, a kulturális és a turisztikai szolgáltatások fejlesztése	• A turisztika megerősítéséhez szolgáló alapinfrastruktúra hiányzik (pl. szállás) • A rekreációs célú közösségi terek hiánya • Helyi, térségi és nemzetközi érdeklődésre egyaránt számot tartó rendezvények hiánya	• Országos, illetve helyi védelem alatt álló természeti és épített értékek • A kulturális célú létesítmények jelenléte • A sportolási lehetőségek adottak: tanuszoda, tornacsarnok, szabadidőcsarnok (squash, bowling, fitnesz és edzőterem), Lovarda • A természeti és épített környezet turisztikai attrakcióként történő kihasználása • A város megjelenését, arculatát erősítő beépítések
T6: Az aktív közösségi élet és a társadalmi kohézió erősítése	• A lakosság szabadidő eltöltési lehetőségeinek köre bővítésre, a meglévő szolgáltatások fejlesztésre szorulnak (p.: a Debreceni út melletti sportpálya) • A kulturális és közösségépítő rendezvények hiánya	• A várost erős lokálpatriotizmus jellemzi • Civil szervezetek megerősödése • Az önkormányzati és a civil szféra erősödő együttműködése • Aktív együttműködések az intézmények között

A fenti táblázatból kitűnik, hogy a Stratégiában megfogalmazott célok logikai összefüggésben állnak a helyzetelemzésben megfogalmazott problémákkal és lehetőségekkel, azokra kíván reagálni.

6.2.2 A célok logikai összefüggései

A tematikus és a területi célok koherens rendszerben, egymást erősítve járulnak hozzá a stratégia célrendszerének megvalósításához és a jövőkép eléréséhez. A célrendszer térbeli hatásmechanizmusának feltárásával lehetővé válik a kedvező folyamatok felerősítése, illetve az esetleges negatív hatások megelőzése is (további részleteket a 3.5 fejezet tartalmaz).

- A Gazdaság élénkítése és az innováció ösztönzése (T1.) célkitűzéshez kapcsolódó beavatkozásokat fizikailag elsősorban az ipari-gazdasági funkciójú területeken kell megvalósítani, ami egyfelől hozzájárulhat újabb vállalkozások betelepüléséhez – javítva a település egészének munkaerő-piaci mutatóit, másfelől jelentős belső mobilitást, járulékosan pedig környezetszennyezést generál a forgalmasabb utak mentén más városrészekben is. A gazdasági hasznosítású területek fejlesztése esetében figyelmet kell fordítani arra, hogy minimalizálni lehessen más funkciókat – elkerülendő az esetleges konfliktusokat.
- A közszolgáltatások minőségi fejlesztése (T2.) magában foglalja az érintett intézmények infrastrukturális fejlesztését és a szolgáltatások minőségének emelését egyaránt – ezek

a változások térben – az adott közszolgáltatást nyújtó szervezetek elhelyezkedésének megfelelően – főként a városközpontban jelentkeznek majd (néhány kivételtől eltekintve), de közvetett módon az egész település életét pozitívan befolyásolják.

- A közlekedési infrastruktúra és a közösségi közlekedés fejlesztése cél (T3.) a település teljes területét érinti a vonalas hálózatok megújításával, illetve a hiányzó szakaszok kiépítésével.
- Az épített és természeti környezet megóvása, fejlesztése (T4.) hatása – különböző módon és eltérő mértékben – a város teljes területére kiterjed: jelenthet komplex városrehabilitációs beavatkozásokat vagy csak pontszerű/vonalas fejlesztéseket is.
- Az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások használatának terjesztése (T4.) szintén érintheti az egész várost, hiszen magában foglalja középületek és lakások energetikai szempontú átalakítását, erőművek létrehozását, valamint az ipari övezetek alternatív energiaforrásokkal való ellátását is.
- A rekreációs, a kulturális és a turisztikai szolgáltatások fejlesztése (T5.) mindenekelőtt a városközpontra (V1.) koncentrálódik, de a város más részein is vannak hasznosítható, kiegészítő jellegű turisztikai attrakciók, szolgáltatások.
- Az aktív közösségi élet és a társadalmi kohézió erősítése (T6.) térben nem értelmezhető hatásokat vált ki.
- A belvárosban (V1.) végrehajtott beavatkozások közvetlen és közvetett módon minden városrész esetében kedvező gazdasági-társadalmi folyamatokat indíthatnak el. A fejlesztéseket úgy kell végrehajtani, hogy hosszú távon egy egységes, nagy kiterjedésű városközponti terület jöjjön létre.
- A lakóövezeti fejlesztések – a közmű- és közszolgáltatási beavatkozások kivételével – többnyire természetes ingatlanpiaci folyamatok eredményeként fognak végbemenni.

Mivel a fejlesztések hosszú távon a város teljes területét érintik, ezért a célok teljesülése nem idézi elő sem hátrányos helyzetű lakosságot tömörítő szegregátumok kialakulását, sem zárványok közbeékelődését.

6.2.3 A stratégia megvalósíthatósága

A stratégia megvalósíthatósága számos külső és belső tényezőtől függ; ezek egy részét az önkormányzat közvetlenül biztosíthatja vagy jelentős befolyása van rá, míg számos tényező az önkormányzat tevékenységétől részben vagy egészben független adottságként jelentkezik. A legtöbb ilyen feltétellel kapcsolatban kockázatokat is azonosíthatunk, amelyeket részletesen a 7. „A stratégia megvalósításának főbb kockázatai” fejezet mutat be. A megvalósítást befolyásoló legfontosabb tényezők az alábbiak:

- Partnerségi viszonyok: a megvalósítás alapfeltétele, hogy az ITS az összes érdekelt fél támogatását élvezze, és az önkormányzat mind saját polgáraival, mind pedig a járási, megyei és központi kormányzati partnereivel kölcsönös előnyökön nyugvó, a problémák megoldására koncentráló, kreatív párbeszédet folytasson. A partnerség kiépítése már a tervezés során megkezdődik, és a végrehajtás során a különböző ágazati partnerek bevonásával teljesedik ki. A partnerség részleteit a 8.4 fejezet fejti ki.
- Felelős vezetés: a stratégia megvalósításához – tekintettel a döntéshozói és operatív feladatok számosságára – felelős és aktív városvezetésre, valamint jól képzett, tájékozott operatív munkatársakra van szükség. A megfelelő szervezet és személyi állomány a biztosítéka annak, hogy a szükséges döntések időben és az elvárt tartalommal megszülessenek, majd a döntések alapján az operatív végrehajtó szervezet

világos hatáskörökkel dolgozzon a megvalósításon. A vezetés és irányítás feladatait részletesen a 8.2 fejezet tárgyalja.

- Nyomonkövetés, rugalmas tervezés: a változó társadalmi-gazdasági körülményekhez történő rugalmas alkalmazkodás követelménye szükségessé teszi a stratégia megvalósításának folyamatos nyomonkövetését, illetve felülvizsgálatát. A monitoring és kontrolling rendszer működtetése lehetővé teszi a végrehajtás ellenőrzését, az akadályozó tényezők azonosítását és megfelelő intézkedések meghozatalát. A monitoring és kontrolling témakörét a 8.5 fejezet tartalmazza.
- Pénzügyi tervezés, pénzügyi források: a megvalósítás alapvető feltétele a pénzügyi források megfelelő időben történő rendelkezésre állása. Míg az előkészítés feladatai során ezek elsősorban önkormányzati források, addig a megvalósítás – tekintettel a korlátozott belső anyagi lehetőségekre – elsősorban külső forrásokra támaszkodhat. A források biztosításának körülményeit, ütemezését és azok nagyságrendjét a 4.5 és a 4.6 fejezetek tartalmazza.

6.2.4 A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

Az ITS-ben azonosított beavatkozások köre úgy lett meghatározva, hogy azok

- minél nagyobb mértékben és integrált módon reagáljanak a helyzetelemzésben feltárt problémákra, hiányosságokra (6.2.1 fejezet),
- egyértelműen hozzájáruljanak a települési szintű és a magasabb rangú célkitűzések eléréséhez (6.1 fejezet),
- integrált szemléletűek legyenek és kölcsönhatásuk pozitív eredményt mutasson – ezek kerülnek bemutatásra az alábbiakban.[5]

A gazdasági célú infrastrukturális fejlesztések lehetőséget teremtenek a munkahelyteremtésre és a munkahelyek jobb elérhetőségére. Ezek kedvező foglalkoztatási hatását egyértelműen felerősítik a közvetlenül vagy közvetetten kapcsolódó gazdasági projektek (pl. versenyképességet javító fejlesztések, vállalkozások közötti együttműködések, befektetés-ösztönzés, munkaerő-piaci programok). Amennyiben a város gazdasági fejlődése felgyorsul, az a hátrányos helyzetű lakosság nagyobb mértékű foglalkoztatását is előidézheti – így indirekt kapcsolat mutatható ki a szociális városrehabilitáció felzárkóztatásra irányuló tevékenységeivel is.

A turisztikai, szabadidős és rekreációs jellegű projektek egyértelműen kiegészítik egymást, mivel az idegenforgalmi vonzerő hosszú távon csak akkor erősíthető, ha széleskörű turisztikai kínálat és szolgáltatások állnak a vendégek rendelkezésére. Ezek a helyi lakosság számára is elérhetőek, ami közvetetten hozzájárul a helyi identitástudat erősödéséhez is.

A tervezett közlekedési fejlesztések a legtöbb projekt esetében hozzájárulnak a hatásosság növeléséhez – például:

- a kerékpárút-hálózat fejlesztése javítja a közlekedésbiztonságot és a település környezeti állapotát egyaránt;

[5] Az ITS keretében nem szükséges minden egyes projekt esetében a konkrét hatások részletes bemutatása, sokkal inkább az egyes beavatkozás-típusok közötti hatásmechanizmusok feltárása. A tervezett fejlesztések nagy száma miatt többnyire tematikusan csoportosítva kerül bemutatásra a projektek kölcsönhatása, egymásra épülése.

- az útfejlesztéseknek köszönhetően a város, illetve a város által kínált szolgáltatások elérhetősége könnyebbé és gyorsabbá válik.

A csapadékvíz-elvezető hálózat fejlesztése minden egyéb infrastrukturális fejlesztés fenntartását befolyásolja, hiszen mérsékeli, illetve megszünteti az épített környezet belvízi veszélyeztetettségét és az esetleges károk bekövetkezési valószínűségét.

A helyi identitás erősítésére irányuló beavatkozások közvetett módon szinte az összes többi projektre hatással vannak, hiszen a népességmegtartó erő növelésével egyaránt biztosítható a város által nyújtott szolgáltatások iránti kereslet és a gazdasági szereplők számára rendelkezésre álló munkaerő-kínálat, de ugyanígy kedvező tendenciák indulhatnak el a társadalmi kohézió szempontjából is, ami a szociális városrehabilitáció esetében is fontos célkitűzés.

A fentiek értelmében **a tervezett beavatkozások közötti szinergikus hatásmechanizmus egyértelműen igazolható**, negatív hatások vagy gátló kapcsolatok nem prognosztizálhatók.

7 A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI

Az ITS megvalósítása és megvalósíthatósága szempontjából fontos, hogy azonosítsa azokat a kockázatokat, amelyek esetleges bekövetkezése a stratégia céljainak elérését veszélyezteti. Az egyes konkrét beavatkozások, projektek megvalósítását veszélyeztető kockázatokat az adott fejlesztések kapcsán kell meghatározni és kezelni.

Jelen fejezet a stratégiai szintű kockázatok bemutatása mellett megbecsüli a bekövetkezés valószínűségét és hatásának mértékét, valamint minden egyes kockázat esetében meghatározza a kockázatkezelési intézkedéseket is. A kockázatok több szempont alapján csoportosíthatók:

- attól függően, hogy az adott kockázat bekövetkezése, illetve megelőzése önkormányzati hatáskörbe tartozik-e, elkülöníthetők belső és külső kockázatok;
- a stratégiaalkotás és -megvalósítás fázisait tekintve három típusú kockázat különböztethető meg:
  - **tervezéshez kapcsolódó kockázatok:** a legfontosabb kockázatot a stratégiaalkotás szempontjából a tervezési környezet folyamatos változása jelenti; a kockázat kiküszöbölése érdekében folyamatos egyeztetések, szakértői konzultációk valósultak meg, a városi projektportfólió a helyi igények és szükségletek, valamint az EU-célkitűzések és a hazai operatív programok által kijelölt lehetőségek figyelembevételével került kialakításra;
  - **megvalósításhoz kapcsolódó kockázatok:** a legfőbb nehézséget a tervezett projektek végrehajtásával kapcsolatos műszaki és pénzügyi problémák okozhatják, amelyek megfelelő előkészítési tevékenységgel jelentősen csökkenthetőek;
  - **fenntartáshoz kapcsolódó kockázatok:** a tervezés és megvalósítás mellett kiemelt figyelmet kell fordítani az elért eredmények fenntartásának módjára és szervezeti hátterére;
- a kockázatok különböző területeken jelentkezhetnek – felmerülhetnek pénzügyi, gazdasági, jogi, intézményi, műszaki vagy társadalmi nehézségek, amelyek akadályozhatják a stratégia céljainak elérését.

18. táblázat Kockázatelemzés

Kockázat megnevezése	Valószí-nűség	Hatás	Kockázatkezelés módja
Kedvezőtlen makrogazdasági folyamatok	közepes	jelentős	• Alternatív megoldások és eszközök alkalmazása a város fejlődése érdekében • Intenzív befektetés-ösztönzés
Versenytársak nagymértékű megerősödése	alacsony	közepes	• Potenciális versenytársak tervezett fejlesztéseinek nyomonkövetése • Térségi szintű összefogás a kiegyensúlyozott fejlődés érdekében • Hatékony lobbitevékenység • A város komparatív versenyelőnyeinek azonosítása és kiaknázása • Egyedi arculat kialakítása
Folyamatosan változó tervezési környezet (OP-k tartalma, forráskeretek, szervezeti keretek stb.)	magas	jelentős	• A változások folyamatos nyomon követése • A stratégia illeszkedésének biztosítása a végső változat elfogadásakor ismert tervezési környezethez
Állami hatáskörbe tartozó fejlesztések elmaradása, jelentős csúszása	közepes	magas	• Alternatív megoldások és eszközök alkalmazása a város fejlődése érdekében

Kockázat megnevezése	Valószí-nűség	Hatás	Kockázatkezelés módja
			• Térségi szintű összefogás a kiegyensúlyozott fejlődés érdekében • Hatékony lobbitevékenység
Növekvő különbségek és részleges ellenérdekek esetleges felmerülése a járásközpont és a járás többi települése között	alacsony	közepes	• Térségi szintű összefogás a kiegyensúlyozott fejlődés érdekében (részletesen a 8.3 fejezetben)
A jogszabályi környezet kedvezőtlen irányú változása	magas	jelentős	• A jogszabályi változások folyamatos figyelemmel kísérése • Rugalmas, gyors reagálás a megváltozó jogszabályi körülményekhez
Projektek előkészítésének elhúzódása	közepes	közepes	• Projekttervek előkészítésének megfelelő ütemezése (megvalósíthatósági tanulmányok, engedélyes tervek stb.)
Közbeszerzési eljárások elhúzódása, sikertelensége	közepes	közepes	• Az eljárásrend szigorú betartása minden érintett részéről • A közbeszerzési dokumentumok megfelelő szakmai előkészítettségének biztosítása • Közbeszerzési szakértő alkalmazása
Hatósági dokumentumok hiánya, késése	közepes	közepes	• A hatsági dokumentumok ügyintézési időkereteinek figyelembe vétele • Esetleges késésre, csúszásra előre felkészülés már az előkészítés során
Saját forrás előteremtésének nehézségei	közepes	jelentős	• Alternatív forráslehetőségek felkutatása
Hazai és európai uniós fejlesztési források elmaradása	alacsony / közepes	jelentős	• A forrás lehívás késedelmére való felkészülés • Folyamatos egyeztetés a forrást biztosító szervezetekkel
A fejlesztések megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket	közepes	közepes	• Részletes projekttervek, átgondolt műszaki tervek, költségvetések készítése • Tartalékkeret meghatározása
A megnövekvő menedzsment feladatok akadályozzák a hatékony megvalósítást (új tervezési keretrendszer, nagyszámú projektek egyidejű kezelése)	közepes	közepes	• A stratégiai és operatív menedzsment kapacitások megerősítése (önkormányzaton és városfejlesztő társaságon belül) a hazai tervezési intézményrendszer végleges kereteinek kialakulását követően
A megvalósításhoz szükséges szakemberek hiánya	alacsony	közepes	• Megfelelő szakmai háttér biztosítása
Előre nem látható műszaki problémák	magas	jelentős	• Részletes tanulmánytervek készítése, alapos helyzetfelmérés
Nem megfelelő műszaki tervek vagy kivitelezés	alacsony	közepes	• A tervezők és kivitelezők kiválasztása során kiemelt figyelem fordítása a szakmai alkalmasság, megfelelő referenciák meglétére
Többletmunka felmerülése	közepes	közepes	• Esetleges többletmunkára felkészülés már az előkészítés során
Kivitelezés csúszása	közepes	közepes	• Reális ütemterv összeállítása • Kötbér alkalmazása
Az indikátorok teljesítése nem lehetséges	alacsony	jelentős	• Teljesíthető és mérhető indikátorok meghatározása

Kockázat megnevezése	Valószí-nűség	Hatás	Kockázatkezelés módja
A fejlesztési programokhoz szükséges befektetők, partnerek hiánya	közepes	közepes	• Megfelelő marketing és promóciós tevékenységek, a befektetési lehetőségek kapcsán
Lakossági ellenállás, negatív közvélemény	közepes	közepes	• Magas szintű partnerség biztosítása a tervezés, a megvalósítás és a fenntartás során egyaránt • Folyamatos kommunikáció a lakossággal, helyi fórumok szervezése
Az érintett létesítmények fenntartási költségei emelkedése	közepes	közepes	• Korszerű, hatékony technológiák alkalmazása • Költség-haszon elemzés előzetes elvégzése • Környezettudatos energiafogyasztásra való ösztönzés, szemléletformálás
A megújított vagy új zöldfelületek gyors degradációja	alacsony	alacsony	• A városi klímát jól tűrő, honos növényfajok megfelelő időben történő betelepítése • Fenntartási költségek biztosítása

8 A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMONKÖVETÉSE

8.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

Kiszámítható és transzparens szabályozási környezet

A stratégia céljainak elérését biztosító fejlesztéseket alapvetően meghatározza azok környezete, amely esetében a természeti és infrastrukturális környezet mellett meghatározó szerepet tölt be a helyi önkormányzat és annak szabályozási gyakorlata. Az önkormányzat a hatáskörébe rendelt szabályozási eszközök tudatos alkalmazásával a pénzügyi erőforrások tudatos felhasználásából származó hatásokat is felülmúlhatja. Azonban ennek ellenkezője is igaz: a megfelelő és támogató szabályozás hiánya ellehetetleníti, meghiúsíthatja a pénzügyi eszközökre alapozott fejlesztéseket.

Ezért a stratégia sikeres megvalósításához elengedhetetlen **az önkormányzat konzisztens és kiszámítható jogalkotói és jogalkalmazói magatartása**, az átlátható, támogató adminisztratív és szabályozási környezet biztosítása és fenntartása, legyen szó akár milliárdos befektetésekről, akár a szociális segély igénybevételéről. A helyi gazdaságpolitika céljait világosan meg kell fogalmazni, meg kell határozni a célok megvalósításához szükséges támogató jogi, szabályozási lépéseket, és tudatosan végre is kell hajtani azokat.

Hatékony és következetes városmarketing tevékenység, pozitív arculat és identitás erősítése

Ugyan nehezen számszerűsíthető, az Újfehértóról kialakult, kialakított arculat, illetve a városhoz kapcsolódó emocionális tényezők, a kialakult imázs hatással vannak a befektetői döntéseiket meghozó üzletemberekre, a városba látogató turistákra, de magára a város lakóira is. A tudatos, célzott és differenciált városmarketing tevékenység ezért nagyban támogathatja az ITS céljainak megvalósítását többek között az egyes projektek végrehajtásának elősegítésén, de akár az egész stratégia városi lakosság körében való elfogadottságának növelésén keresztül is.

A célok elérését szolgálja a 2014-ben kidolgozásra került **Városmarketing Stratégia**, amely a fejlesztések potenciális közvetlen és közvetett érintettjeihez célzott városmarketing-akciókat irányoz elő az alábbi csoportosítás szerint:

- városban befektetni szándékozó vállalatok és személyek,
- a városban gazdasági tevékenységet folytató szervezetek,
- turistaként a városba látogatók,
- a város és a környező települések lakossága.

A város, illetve a városban zajló bizonyos tevékenységek, környezeti és/vagy társadalmi értékek, gazdasági folyamatok szélesebb körben való megismertetése biztosíthatja Újfehértó (el)ismertségét, vagyis ezen információkat minél szélesebb társadalmi és szakmai kör számára kommunikálni kell.

Tudatos és jól felépített marketingkommunikációs stratégia mentén, megfelelő szervezeti háttér kialakításával kell a város speciális értékeit, adottságait és lehetőségeit szakmai fórumokon, befektetői körökben bevezetni és elterjeszteni. A gazdasági jellegű célokhoz elsődlegesen speciális ismertetőket érdemes készíteni, egységes adatbázist létrehozni, amelyből bármilyen időpontban előállítható aktuális adatszolgáltatás a befektetők, betelepülők felé, míg a városi életminőséghez kötődő programok esetén, a civil szervezeteken és a városi médián keresztül történő népszerűsítés a célszerű.

A sikeres marketing nem kizárólag egy-egy befektetés megvalósulásához járul hozzá, de a városban tevékenykedő gazdasági társaságok tevékenységét, ismertségét és az irántuk táplált bizalmat is erősítheti aktuális és potenciális üzleti partnereik körében, ezzel közvetett módon hozzájárulva a helyi gazdaság fejlődéséhez is.

Újfehértó arculatának megerősítése, továbbá a városmarketing eszközeinek a különböző városi célcsoportok felé történő alkalmazása elősegítheti a város iránti lojalitás kialakulását – ez a helyi gazdaság és társadalom szereplői esetében a város problémáinak megoldásában való aktívabb közreműködést (pl. adományokkal vagy természetbeni segítségnyújtással) és üzleti partnerei körében a város image-ének továbbadását, a városmarketingbe való bekapcsolódását jelentheti.

A marketing alapvető a turizmus területén is. Természeti és kulturális értékeivel, hangulati elemek kialakításával a várost el kell adni a potenciális látogatók körében. A rendezvények növelik a turisztikai vonzerőt, egyben a sok résztvevő potenciális terepe lehet az arculat további fejlesztésének és kommunikálásának.

A város kommunikációs értékkel bíró tulajdonságainak összegyűjtése, célzott és rendszeres kommunikálása javítja a város lakóinak identitását, hozzájárul városi büszkeségük fejlesztéséhez – egyúttal a város környezetének, értékeinek megtartása, fejlesztése mellé is állíthatja őket. Rendszeres közvélemény kutatásokon keresztül érdemes időszakonként visszamérni a stratégia fogadtatását és az abból megvalósult elemek hatását, a városi image alakulását.

A stratégia megvalósításához kötődő marketing akciók jellemzője a stratégia filozófiájának megfelelően az ágazat- és terület specifikus szemléletmód párhuzamos alkalmazása, valamint a rendszerszemlélet és a mérhetőség. Mindennek eléréséhez fontos egy, a város képéhez és fejlődési elképzeléseihez illő szlogen és jelkép-rendszer kialakítása, továbbá az egységes arculat alkalmazása.

A városmarketing stratégia általános és részcéljait – összhangban az akkor érvényes ITS-sel – úgy alakították ki, hogy az elősegítse a jövőkép megvalósítását, ugyanakkor azokhoz reális akcióprogramokat is lehessen rendelni:

- Szerethető, élhető környezet biztosítása az itt lakók számára:
  - Kommunikációs és városfejlesztési tevékenység fejlesztése,
  - Városismeretre, környezettudatosságra és egészséges életmódra nevelés,
  - Civil kapcsolattartás erősítése,
  - Tehetséggondozás,
- Sajátos turisztikai kínálat kialakítása:
  - Imázsfejlesztés,
  - Attrakciók és turisztikai szolgáltatások fejlesztésének ösztönzése,
  - Együttműködések kialakítása a turizmus területén,
- Vonzó vállalkozói és befektetési környezet megteremtése:
  - Együttműködések kialakítása a vállalkozásokkal,
  - Befektetés-ösztönzési tevékenység.

Tudatos ingatlan- és kapacitásgazdálkodás

Felesleges, kihasználatlan kapacitásaival, illetve a tevékenység-racionalizálás során felszabaduló kapacitásokkal gazdálkodnia kell az önkormányzatnak. Ilyen felszabaduló átmeneti lehet többek között egy funkcióváltás alatt álló, időlegesen használaton kívüli ingatlan, amelyben teret lehet engedni annak közösségi, vagy civil szervezetek által történő időleges hasznosítására (pl. az eladás vagy felújítás megkezdésének időpontjáig).

Ugyanilyen módon célszerű a folyamatosan használaton kívüli, az önkormányzat tevékenysége szempontjából funkcióval nem rendelkező ingatlanok hasznosítása. Hasonló módon lehet eljárni más olyan eszközök, erőforrások esetében (pl. gépkocsi, hangtechnikai és informatikai eszközök stb.), amelyek időszakosan hasznosíthatóak, és azokkal úgy termelhetünk mások számára értéket, hogy az önkormányzat számára nem jelentkezik közvetlen költség. Ezzel a jólét puszta javításán felül többek között támogatható a stratégia megvalósítását is segítő, de önmagukban is jelentőséggel bíró kulturális vagy közösségi értékek létrejötte.

Az önkormányzatnak a tulajdonában álló ingatlanokat eszközként szükséges tekinteni, melyek a város céljai és feladatai megvalósításához alkalmazhatók. Ennek tükrében lehetősége van eladói és szabályozói pozíciójával élve – de nem visszaélve – bizonyos ingatlanok eladását vagy hasznosításba adását olyan feltételekhez kötni, amelyek az önkormányzat által ellátandó feladatok megvalósítását garantálják (pl. játszótér építése a beruházó által használatba vett területen vagy más közterületen). Kölcsönös előnyök esetén célszerű a PPP (public-private partnership) konstrukciók alkalmazása, ami biztosítja a magánbefektetések hatékonyságát, az önkormányzati likviditás megőrzését és az önkormányzat pénzügyi forrásainak szabadabb felhasználhatóságát.

8.1.1 Foglalkoztatáspolitikai eszközök

Az önkormányzat több olyan projekt megvalósítását is tervezi, amelyek átfogó célja a helyi munkaerő-piaci stabilitás biztosítása. Ilyenek például a foglalkoztatási programok, amelyek alapvetően nem tekinthetők beruházási jellegű tevékenységeknek, így szerepeltetésük itt is indokolt. Az érintett projektek részleteit a 4.3 fejezet tartalmazza.

8.1.2 A magán befektetőkkel való szervezett és strukturált együttműködés

A város által meghatározott célok elérése nem csak az önkormányzat és a közszféra érdeke, hanem az Újfehértón lakóké, az ott működő vállalkozásoké is. Kiemelkedő fontossággal bír a források koncentrált felhasználásában a magánszféra fejlesztésekbe való bevonása. Az önkormányzat törekszik a magán befektetőkkel és helyi piaci szereplőkkel való szervezett és strukturált együttműködésre, amelynek formalizált keretet is biztosít. Ezért képviselőiket bevonta az ITS előkészítésébe is annak érdekében, hogy szükségleteik és lehetséges fejlesztési elképzeléseik felszínre kerülhessenek, javaslataik beépülhessenek az ITS célrendszerébe.

A tervezett magánberuházásokra különösen nagy hatást gyakorol a helyi és az azzal szorosan összefüggő makrogazdasági helyzet. Az egyes ágazatokat különösen érzékenyen érintő gazdasági válság hatása növeli mind az állami, mind a magánberuházások kockázatát, mivel egyrészt a megtérülés időtartama növekszik, másrészt a hitelhez vagy pályázati forráshoz jutás feltételei is romlottak.

A fentiek érdekében az önkormányzat szoros együttműködéseket alakít ki a helyi gazdaság szereplőivel. Az alábbi lehetséges önkormányzati tevékenységek és együttműködési területek körvonalazódnak:

- helyi vállalkozók tájékoztatása a lehetséges pályázati forrásokról,
- közös projektek megvalósítása, helyi vállalkozások bevonása az önkormányzat által tervezett projektekbe,
- vállalkozói együttműködések létrejöttének segítése,

- intenzív befektetés-ösztönzés a magánszféra fejlesztőinek elérése és megszólítása érdekében.

Az önkormányzat tehát törekszik a magán befektetőkkel és piaci szereplőkkel való szervezett és strukturált együttműködésre. Emellett projektalapon tervezi végrehajtani a város a kkv-k, piacra jutásának segítését, valamint a térségi szintű beszállítói hálózatok kiépítését. A tervezett nem beruházási jellegű beavatkozások a 4.3 fejezetben kerülnek bemutatásra.

8.2 Az ITS megvalósításának szervezeti keretei

A stratégia megvalósíthatósága tekintetében rendkívül fontos szerepet játszik az, hogy a projekthez szükséges humán, materiális és pénzügyi erőforrások rendelkezésre állnak-e a fejlesztések megvalósítása és fenntartásuk tekintetében.

A stratégia megvalósítása humán erőforrás tekintetében három szinten szerveződik: stratégiai menedzsment, operatív menedzsment és fenntartásban közreműködők.

5. ábra Az ITS megvalósításának három szintje

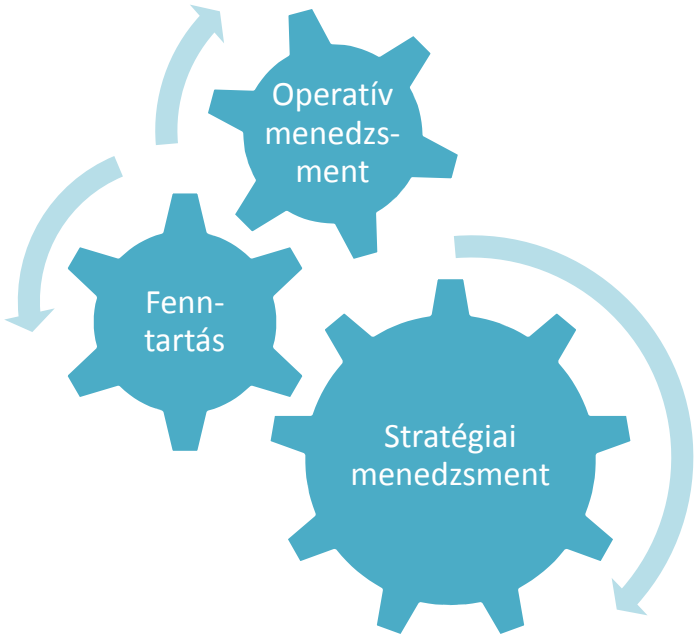

A **stratégiai menedzsment**et a város képviselőtestülete, jegyzője és polgármestere alkotják. Ők azok, akik felelősek a döntéshozatal során a városfejlesztési célok elérése érdekében érdemi előrelépéseket tenni, valamint a stratégia megvalósulását, illetve ennek társadalmi-gazdasági hatásait nyomon követni, értékelni. A stratégiai menedzsment feladata az ITS rendszeres, vagy indokolt esetben történő aktualizálásának biztosítása is.

A stratégiai menedzsmenten belül a Pénzügyi Bizottságot (4 fő) többek között az alábbi előkészítő, véleményező, javaslattevő, ellenőrzési feladatokkal ruházták fel:[6]

- Vizsgálja az önkormányzati gazdálkodás hatékonyságát. Ezen belül figyelemmel kíséri az önkormányzat vagyoni helyzetét. Javaslatot tesz az önkormányzati vagyonnal való gazdálkodásra (vagyonszerzésre, -értékesítésre).

[6] Forrás: Újfehértó Város Önkormányzata Képviselő-Testületének 13/2014. (X.31.) Önkormányzati rendelete Újfehértó Város Önkormányzat Képviselő-testülete és Szervei Szervezeti és Működési Szabályzatáról alapján

- Javaslatot tesz város vagyonának hasznosítására.
- Javaslatot tesz:
  - a költségvetés fejlesztési célú előirányzataira,
  - a rendezési terv tervezetéhez, módosításához,
  - Újfehértó város fejlesztésével, a városkép kialakításával, környezetvédelmével kapcsolatos helyi rendeletalkotásra,
  - a városfejlesztéssel kapcsolatos lakossági együttműködés lehetőségeinek feltárására, kereteire, formáira,
  - a védett és védeni kívánt épületekre,
  - önkormányzati tulajdonú ingatlanokkal, földingatlanokkal kapcsolatos elidegenítésre, vevőkijelölésre, bérletbe adásra és ár kialakításra.

Emellett a többi bizottság (Ügyrendi Bizottság – 3 fő, Társadalmi Kapcsolatok Bizottsága – 3 fő) is rendelkezik a városfejlesztéssel összefüggő jogkörökkel, amelyek esetében felmerülnek döntési, ellenőrzési és jóváhagyási feladatok is. A bizottságok saját szakterületükön közreműködnek a városfejlesztési tevékenységeket megalapozó dokumentumok tervezésében, véleményezésében, figyelemmel kísérik a fejlesztések megvalósítását, felügyelik a feladatkörükhöz kapcsolódó önkormányzati intézmények működését.

ITS „stratégiai menedzsment” fő feladatai:

- az ITS megvalósításának nyomon követése, elvárt eredmények, hatások értékelése,
- a városfejlesztés külső és belső környezetében bekövetkezett változások figyelemmel kisérése, a célokra gyakorolt hatások elemzése,
- a városi társadalom és gazdaság igényeinek és lehetőségeinek feltárása, azok változásainak beépítése az ITS-be,
- operatív menedzsment tevékenységének stratégiai szintű felügyelete, céljainak meghatározása, eredményeinek értékelése, szükség esetén korrekció kezdeményezése,
- ITS megvalósítási folyamatáról a lakosság tájékoztatására alkalmas információs adatcsomag összeállítása, évente legalább egyszer, jelentősebb változások esetén többször is,
- a városfejlesztést tevékenységükkel befolyásoló nem önkormányzati intézményekkel, szervezettekkel való kapcsolattartás.

Az **operatív menedzsment**et a polgármesteri hivatal fejlesztések megvalósításában közreműködő szervezeti egységei, valamint az érintett intézmények vezetői alkotják. Ezek a szakemberek saját területükön végzik a stratégiai célok végrehajtásával kapcsolatos feladatokat.

A városfejlesztési programok operatív megvalósítása elsősorban a Gazdasági Osztály feladata – ezen belül működik a pályázati, közbeszerzési részleg, de szükség esetén valamennyi osztály közreműködik a fejlesztések előkészítésében és megvalósításában. Fontos, hogy a döntéshozók részére rendszeresen jelentést kell készíteni az ITS megvalósításáról, a változó külső, belső tényezőkről, korrekciókról, társadalmi igények változásáról.

A **fenntartásban közreműködő** személyek a település, az önkormányzati intézmények munkavállalói, illetve mindazon személyek és szervezetek, akik valamilyen módon kapcsolódnak a fejlesztéshez. A stratégia megvalósítása tekintetében ők azok, akik mindennapi munkájukkal, tevékenységeikkel működő egységgé kovácsolják a fejlesztések eredményeit, és a település lakosságának mindennapjaiban a kapcsolódási pontot jelentik a város irányába.

Újfehértó város tekintetében mindhárom szinten elegendő számú, megfelelő tudással, tapasztalattal és konstruktív, fejlesztések iránt elkötelezett ambíciókkal rendelkező személyek találhatóak, amelyhez a hivatalban a feladatvégzés és a működés hatékonyságának további javítása érdekében 2009-ben lezajlott szervezetfejlesztés is hozzájárult.

A városfejlesztés jelenlegi formájában, szervezeti rendszerében is jól működik, így alkalmas a jövőben tervezett fejlesztési tevékenységek átgondolt, ütemezett és eredményes megvalósítására.

19. táblázat A városrehabilitációban résztvevő szervezetek feladatai és kompetenciái

Városfejlesztésben résztvevő szervezetek	Feladatkörök, kompetenciák	
Képviselő testület	A városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása Befektetés-ösztönzés, szervezett és strukturált együttműködés a vállalkozói szférával Lobbitevékenység, a város érdekeinek képviselete Döntéshozatal	PARTNERSÉG
Bizottságok	Véleményezési, kezdeményezési, javaslattételi, közreműködési és/vagy felügyeletei jogkör saját szakterületükön Javaslattétel, véleményezés	
Osztályok	Stratégiai tervezés, döntés-előkészítés, városfejlesztési programok operatív megvalósítása: • pályázati források feltárása • projekt-generálás • projektmenedzsment • a fejlesztések pénzügyi egyensúlyának biztosítása • tájékoztatás, nyilvánosság Döntés-előkészítés, közreműködés, végrehajtás	
Önkormányzati és egyéb szervezetek	Közterület-fenntartás, közvilágítás, városi vízellátás, a hulladékgazdálkodás, vagyongazdálkodás, ingatlanfejlesztés, városmarketing Előkészítés, közreműködés, végrehajtás	

A szükséges **humán-erőforrás** tekintetében elsődleges szempont, hogy a fejlesztések lebonyolítását koordináló projektmenedzsment-szervezetet olyan tapasztalt szakemberek alkossák, akik széleskörű projektmenedzsment ismeretekkel és gyakorlattal rendelkeznek. A városfejlesztési projektek megvalósításához legalább 1-1 fő pénzügyi, műszaki, településfejlesztési és jogi szakemberre van szükség, akik esetében a megfelelő végzettség mellett a releváns szakmai tapasztalat is alapvető elvárás.

Egy nagy volumenű projekt menedzselése Újfehértó Város Önkormányzat apparátusa számára jelentős többlet feladatokat jelenthet. A megfelelő szakmai tapasztalattal és kompetenciákkal rendelkező humánerőforrást – eseti jelleggel – a projekt eredményes megvalósítása érdekében külső szakértők igénybevételével szükséges biztosítani.

8.3 Településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

Megyei szinten a településközi koordinációban Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Önkormányzata játszik kiemelkedő szerepet, mivel a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezése és részben a megvalósítása is e szervezet hatáskörébe tartozik. Ahhoz, hogy a megye számára rendelkezésre álló forráskeretet hatékonyan, ésszerűen és maradéktalanul fel lehessen használni, elengedhetetlen a partnerség a megyei önkormányzat és a települések között.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia, illetve az ahhoz kapcsolódó projektelképzelések településközi koordinációja elsődlegesen mikrotérségi, kistérségi, illetve járási szinten valósul meg.

A koordináció megvalósulásának alapvető célja, hogy a szomszédos települések **összehangolják a fejlesztési elképzeléseiket**, ezáltal elősegítsék az egymást erősítő hatások érvényesülését, **megakadályozzák a pontszerű, elszigetelt fejlődést**. Újfehértó Város Önkormányzata különösen érdekelt ebben, hiszen ha nagy a fejlettségbeli kontraszt a város és környéke között, akkor az negatívan befolyásolhatja a város egészének gazdasági-társadalmi fejlődését.

A város és a környező települések közötti szoros egymásrautaltság és az együttműködési javaslatok alapja **az erősségeket építeni és a gyengeségeket megszűntetni** kívánó gondolkodásmód és a funkciók ésszerű megosztása. A párhuzamos kapacitások elkerüléséhez, valamint a város és környéke közötti esetleges konfliktusok (pl. szelektív migráció) megelőzéséhez tehát nemcsak Újfehértó, hanem a környező települések fejlesztési igényeit is pontosan ismerni kell. Ennek érdekében az Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozása során a város törekedett arra, hogy problémáit és szükségleteit **a térség adottságaiból adódó szerepkörét figyelembe véve** fogalmazza meg.

Újfehértó esetében kiemelt szerepet játszik a Nyíregyházával való szoros és intenzív együttműködés. Újfehértó földrajzi elhelyezkedéséből adódik, hogy a stratégiaalkotás során figyelembe kell venni a közeli **megyeszékhelyen** tervezett fejlesztéseket is, mivel azok alapvetően befolyásolják a város fejlődését, lehetőségeit.

Az önkormányzati szervezetekben jelentős projektmenedzsment tudás halmozódott fel ahhoz, hogy az érintett települések fejlesztési elképzeléseit koordinálni tudják. Ehhez szükséges

- a térségi szinten megjelenő projektjavaslatok pontos számbavétele,
- a folyamatos egyeztetés és tájékoztatás a tervezett fejlesztésekről,
- a megvalósítást befolyásoló tényezők nyomon követése,
- a fejlesztések megvalósításának évenkénti felülvizsgálata,
- valamint a kritikai észrevételek beépítése a települések és a térség stratégiai fejlesztési dokumentumaiba.

A településközi koordináció a tervezésen túl **az ITS megvalósítási szakaszában is érvényesül**, egyeztetésre kerülnek a települések közötti együttműködések lehetséges területei. Újfehértó határozott célja, hogy a fejlesztési elképzeléseket integrált programokká, komplex projektekké alakítsa, a **maximális hatékonyság elérése** érdekében a pozitív tovagyűrűző (spill-over) hatást a környező településekre is kiterjessze, s ezáltal a térség vonzerejét is növelje.

Lehetséges együttműködési területek:

- térségi turisztikai kínálat kialakítása,
- közös befektetés-ösztönzési tevékenység,

- rövid élelmiszer-ellátási lánc biztosítása, térségi termékek számára helyi értékesítési lehetőségek biztosítása,
- települések közötti közúti összeköttetés javítása,
- térségi kerékpárút-hálózat létrehozása,
- közfeladatok, közszolgáltatások közös ellátása.

A 314/2012. Korm. rendelet 31. §-a értelmében a környező települések önkormányzatai megismerhetik és véleményezhetik a stratégia tervezetét. Összességében megállapítható, hogy Újfehértó tervezett fejlesztései és az azt megalapozó Integrált Településfejlesztési Stratégiaterületi szintű kölcsönhatása a környező települések több milliárd forintnyi nagyságrendű fejlesztési elképzeléseivel pozitív mérleget mutat: a hatások szinergikusan kiegészítik, felerősítik egymást, felesleges, párhuzamos kapacitásokat létrehozó, egymást kioltó fejlesztések nem valósulnak meg. A beavatkozások eredményeként az ellátott funkciók optimalizálására kerül sor az Európai Unió egyik legfontosabb alapelvének, a szubszidiaritásnak a figyelembevételével.

8.4 A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során

Újfehértó Város Önkormányzata 2013-ban fogadta el a társadalmasításhoz kapcsolódó partnerségi szabályzatot a 314/2012 (XI. 8.) Korm. rendelet alapján: 37/2013. (II. 12.) számú határozat Újfehértó Város településfejlesztéssel és településrendezéssel összefüggő partnerségi egyeztetés szabályairól.

A partnerség megvalósításának a jogszabályi kötelezettségen túl is fontos szerepe van a tervezési folyamatban: egyrészt lehetőséget ad a partnerek fejlesztési elképzeléseinek megismerésérére, másrészt nagymértékben elősegíti az ITS társadalmi elfogadtatását az, hogy a partnerek már a tervezés során széles körben bevonásra kerülnek, véleményt nyilváníthatnak.

A szabályzat elkészítésének célja, a településfejlesztési, településrendezési dokumentumok megalkotására irányuló eljárás során történő egyeztetéseknél biztosítani a minél szélesebb körű véleményezői partnerek bevonását, a vélemények megfelelő dokumentálási rendszerét, és az elfogadott településfejlesztési és településrendezési eszközök nyilvánosságát.

A településfejlesztési dokumentumok egyeztetésének folyamatába az alábbi partneri csoportok kerülnek bevonásra:

- a 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör
  - államigazgatási szervek,
  - önkormányzatok,
- lakosság,
- egyházak,
- civil szervezetek,
- a meghirdetés alapján a településrendezési eszközök véleményezési eljárásába bejelentkező szervezetek.

A közzétett tájékoztató alapján a partnerek a tájékoztatóban meghatározott határidőig írásos észrevételeket tehetnek az alábbi módokon:

- az írásos észrevétel Újfehértó Város Képviselő-testületének Polgármesteri Hivatalának címére (4244 Újfehértó, Szent István út 10.) történő megküldésével,
- elektronikus levélben történő megküldéssel a polghiv@ujfeherto.hu e-mail címre.

6. ábra A dokumentáció folyamata a partnerség során

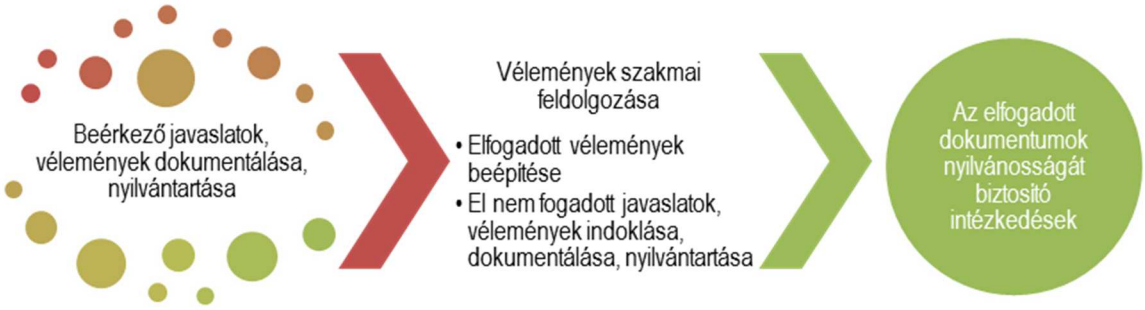

A partnerségi egyeztetési folyamat során beérkező vélemények kezelése, a javaslatok, vélemények dokumentálása, nyilvántartása, majd szakmai feldolgozása egységes, előre rögzített módon történik. Az elfogadott vélemények beépítésre kerülnek a megfelelő dokumentumokba, míg az el nem fogadott vélemények esetében megtörténik azok indoklása.

Az elfogadott koncepciót, stratégiát és településrendezési eszközt a kihirdetését követő 10 napon belül az önkormányzat teljes terjedelmében közzéteszi az önkormányzat honlapján (www.ujfeherto.hu).

A városfejlesztés egy összetett folyamat, amelynek során számos szereplő érdekeit kell figyelembe venni. A stratégia megvalósítása során is törekedni kell a partnerség szempontjainak fenntartására, amely az ITS elfogadottságának, a magántőke részvételének és a civil szféra érdekeinek képviselete szempontjából egyaránt fontos szerepet játszik. Ennek alapján a legfontosabb partnerségi csoportok a következők:

- szakmai felügyelet gyakorlója,
- működtető, megvalósítók,
- partnerek a működtetésben,
- felhasználók,
- önkormányzat érintett szervezeti egységei,
- érdekképviseleti szervek,
- a várostérség érintett szereplői,
- érintett államigazgatási szervek,
- területi (megyei) önkormányzat érintett képviselője.

Ahogy a fentiekben bemutatásra került, Újfehértó a városfejlesztésen túl számos olyan tevékenységet végez, amelyek segítik, támogatják a stratégiai célok elérését. Ezen tevékenységek közé tartoznak például bizonyos szabályozási tevékenységek, a városmarketing célú tevékenységek, a magánbefektetők bevonása.

A stratégiában megfogalmazott célok elérése érdekében a városvezetés rendszeres találkozókat folytat a helyi gazdaság szereplőivel és a lakossággal, valamint a városmarketing tevékenység erősítésével a magánszféra fejlesztőivel való együttműködések kialakítása is teret kap. Az önkormányzat arra törekszik, hogy a lakosok véleményét maximálisan figyelembe vevő fejlesztéseket valósítson meg. Ezen túlmenően arról is gondoskodik, hogy az ITS megvalósítása kapcsán tájékoztassa az érintett partnereket, célcsoportokat a stratégia előrehaladásról, ennek érdekében a monitoring tevékenységhez kötődő legfontosabb információk a város honlapján rendszeresen frissülő elemként meg fognak jelenni. A stratégia kialakításában résztvevő szervezetek számára biztosított az éves monitoring jelentéshez való hozzáférés és előzetes véleményezési lehetőség is.

8.5 Monitoring rendszer

8.5.1 Az ITS intézkedéseihez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása

A stratégia végrehajtásának és eredményeinek nyomon követését a tematikus és a városrészi célok, valamint a fejlesztések mellé rendelt indikátorrendszer biztosítja. Ennek alapját a város egészére és a városrészekre megfogalmazott célkitűzések elérésének mérésére meghatározott mutatók alkotják.

A hatékony monitoring rendszer jellemzője a stratégiához kapcsolódó beavatkozások és tartalmi összefüggések figyelése egységes elvek és integrált szemlélet mentén. Emellett szükséges az egyes beavatkozásokhoz kapcsolódó adattartalmak (pl. vállalt kötelezettségek) egzakt definiálása, időszakos összegyűjtése, rendszerezése és elemzése. Az indikátorok segítségével a stratégia egyes céljai számszerűsíthetők és ezáltal mérhetők lesznek.

Mivel a 2014-2020 közötti időszakban az ún. eredményközpontúság elve miatt az indikátorok és azok célértékeinek szerepe megnő, ezért az ITS indikátorai úgy kerültek kialakításra, hogy azok pontos és hozzáférhető adatokra támaszkodjanak, azaz az indikátorok változását az adatok egyértelmű változásához lehessen kötni. A beavatkozások fő pénzügyi forrását a TOP jelenti, így meg kell vizsgálni, hogy mely TOP-indikátorokhoz járulhatnak hozzá leginkább a város tervezett fejlesztései:

Eredményindikátorok:

- A KMR és a kevésbé fejlett régiók közszféra adatai nélkül számított foglalkoztatási rátáinak (20-64 évesek) különbsége, %
- Külföldi és belföldi turisták költése, milliárd Ft
- Elégedettség a települési környezet minőségével, pontérték (0-10)
- Vállalkozási aktivitás a kevésbé fejlett régiókban, db/lakosság
- Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya
- Primer energia felhasználás, PJ

Kimeneti mutatók:

- A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe, ha
- Fenntartható idegenforgalom: A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése, látogatás/év
- Fejlesztett vagy újonnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma, db
- Városfejlesztés
    - Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek, m^2
    - Integrált városfejlesztési stratégiákba bevont területek lakossága, személyek
    - Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek, m^2
    - Helyreállított lakóegységek városi területeken, lakóegység
    - Szociális célú városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma, fő

    - Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága, m^2
- Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma, db
- Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza, km
- Energiahatékonyság:
    - A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése, kwh/év
    - Energiahatékonysági fejlesztések által elért primer energia felhasználás csökkenés, PJ/év
- A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség, PJ/év
- A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma, db
- Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma, fő
- A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma, fő

Az ITS céljaihoz kapcsolódó indikátorok meghatározása az EU által megjelölt közös indikátorok és a hazai OP tervezetekben használt indikátorok figyelembe vételével történt. A célértékek a lehető legjobb jelenlegi tudás szerinti nagyságrendi becslést jelölnek. A város által felhasználható források nagyságrendi becslését a 4.6 fejezet tartalmazza. Azoknál az indikátoroknál, ahol jelenleg nem azonosítható bázis- és célérték, az ITS monitorozása (első éves felülvizsgálata) során pótlásra kerülnek, mivel a monitoring és értékelési rendszer, így a bázis- és célértékek végleges meghatározása akkor lehetséges, ha a stratégiában megfogalmazott projektek műszaki és tartalmi előkészítettsége eljut abba a fázisba, hogy a hozzájuk kapcsolódó eredmények, hatások és outputok azonosíthatóak és számszerűsíthetőek legyenek.

20. táblázat A városi szintű átfogó és tematikus célkitűzések indikátorai

Cél	Javasolt indikátorok	Mérték-egység	Bázisérték	Célérték (2023)	Indikátor forrása, mérés módja	Mérés gyakorisága
Átfogó cél						
„A fenntartható fejlődés szempontjait szem előtt tartva vonzó, élhető város kialakítása, ahol a városlakók mellett a versenyképes gazdasági szereplők is otthon érzik magukat, és vonzó az idelátogatók számára is.”	Lakónépesség száma (szinten tartás)	fő	13 244 (2011)	13 244	KSH Népszámlálás	tízévente
	Foglalkoztatás ráta (növekedés)	%	48,1 (2011)	50,2	KSH	évente
	A város gazdasági teljesítőképessége – a városban működő vállalkozások által fizetett éves iparűzési adó mértéke (növekedés)	ezer Ft	172 724 (2014)	195 000	Polgármesteri Hivatal	évente
Középtávú tematikus célok						
T1: A gazdaság élénkítése és az innováció ösztönzése	Vállalkozási aktivitás (növekedés)	db/lakosság	46,8 (2012)	49,3	KSH	évente
	Regisztrált vállalkozások száma (szinten tartás)	db	2827 (2014)	2827	KSH	évente
T2: A közszolgáltatások minőségi fejlesztése	Primer energiafelhasználás (csökkenés)	PJ	később kerül meghatározásra		Polgármesteri Hivatal	ötévente
	A fejlesztéssel érintett közszolgáltatások száma (növekedés)	db	0	4	Polgármesteri Hivatal	évente
T3: A közlekedési infrastruktúra és a közösségi közlekedés fejlesztése	Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya (növekedés)	%	később kerül meghatározásra		KSH	tízévente
T4: Az épített és természeti környezet megóvása, fejlesztése	Elégedettség a települési környezet minőségével (növekedés)	pontérték	később kerül meghatározásra		Polgármesteri Hivatal	ötévente
T5: A rekreációs, a kulturális és a turisztikai szolgáltatások fejlesztése	A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható szám (növekedés)	látogatás/év	0	5000	Polgármesteri Hivatal	évente
T6: Az aktív közösségi élet és a társadalmi kohézió erősítése	Regisztrált civil szervezetek száma (szinten tartás)	db	15 (2015)	18	KSH	évente

21. táblázat A városrészi szintű célkitűzések indikátorai

Cél	Javasolt indikátorok	Mérték-egység	Bázisérték	Célérték (2023)	Indikátor forrása, mérés módja	Mérés gyakorisága
Területi/városrészi célok						
V1: Modern városközpont kialakítása a közösségi, közigazgatási, humáninfrastruktúra és gazdasági funkciók és szolgáltatások fejlesztésével és bővítésével	Közösségi, közigazgatási vagy közszolgáltatási funkciót ellátó intézmények száma	db	17 (2015)	18	Polgármesteri Hivatal	évente
V2: Az Északi városrészben a vonzó ipari-kereskedelmi feltételek kialakítása mellett minőségi lakókörnyezet megteremtése	Új befektetők száma (növekedés)	db	0	3	Polgármesteri Hivatal	tízévente
V3: A Nyugati lakóterület települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (csökkenés)	%	16,2 (2011)	14	KSH Népszámlálás	tízévente
V4: A Déli lakóterület települési környezetének javítása a társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével és a lakosság nagyobb mértékű integrálásával a jobb életminőség biztosítása érdekében.	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (csökkenés)	%	19,3 (2011)	16	KSH Népszámlálás	tízévente

22. táblázat Projektszintű indikátorok

Projekt megnevezése	Output indikátor	Mértékegység
Akcióterületi projektek		
1. Városközpont akcióterület	A felújított/újonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m²
	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m²
	Megújításra kerülő vagy újonnan kialakítandó zöldfelületek nagyságának összege	m²
	Integrált városfejlesztésbe bevont terület nagysága	m²
2. Nyugati szociális akcióterület 3. Észak-keleti szociális akcióterület 4. Déli szociális akcióterület	Létrehozott vagy felújítással érintett épületek nettó épületterülete	m²
	A felújított/újonnan kialakított közhasználatra megnyitott terek mérete	m²
	Az akcióterületként kijelölt városrész lakossága szociális célú városrehabilitáció esetén	fő
	Szociális városrehabilitációs programmal elért azon hátrányos helyzetű személyek száma, akik a szociális városrehabilitációs program által lehatárolt akcióterületen laknak, ezáltal direkt és indirekt módon részesülnek a program által biztosított szolgáltatásokból, fejlesztések eredményeiből	fő
Kulcsprojektek		
5. Üzleti infrastruktúra fejlesztése	A fejlesztéssel érintett/újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha
6. Új, Termelői piac kialakítása	A fejlesztéssel érintett gazdasági hasznosítású terület nagysága	m²
7. Mezőgazdasági termékek elődleges feldolgozásához kapcsolódó fejlesztések	Létrehozott feldolgozóipari kapacitások száma	db
8. Szabadtéri rendezvényközpont kialakítása	A támogatásban részesült projektek helyszínére irányuló látogatások száma évente	látogatás
Hálózatos projektek		
9. Nevelési-oktatási intézmények fejlesztése	3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító intézmény fejlesztéssel érintett férőhelyszámainak összege	fő
	Fejlesztéssel érintett alapterület	m²
10. Közintézmények akadálymentesítése	Fejlesztéssel érintett intézmények száma	db
11. Balkány-Geszteréd-Újfehértó-Kálmánháza összekötő út megépítése	A felújított, korszerűsített vagy újonnan épített közutak teljes hossza	km
12. A Böszörményi út és Kossuth út felújítása	A felújított, korszerűsített vagy újonnan épített közutak teljes hossza	km
13. Belterületi közúthálózat fejlesztése	A felújított, korszerűsített vagy újonnan épített közutak teljes hossza	km
14. Kerékpárút-hálózat fejlesztése	Megépített vagy kijelölt új kerékpárforgalmi létesítmények hossza	km

Projekt megnevezése	Output indikátor	Mértékegység
15. Járdaépítés	A felújított, korszerűsített vagy újonnan épített járdák teljes hossza	m
16. A hiányzó csapadékvíz-elvezető hálózat kiépítése, a meglévő korszerűsítése	Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza	m
17. Középületek energiahatékonysági fejlesztése	Az üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése	CO2 egyen-érték (t)
	A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése	kWh/év
	Megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	PJ/év
18. Helyi szellemi és tárgyi értékek védelme, megújítása	Fejlesztéssel érintett helyi szellemi és tárgyi értékek védelme	db
Egyéb projektek		
19. A helyi kkv-k piacra jutását, versenyképességét javító innovatív fejlesztések	Támogatásban részesülő vállalkozások száma	db
20. A vállalkozások közötti együttműködés előmozdítása	Támogatásban részesülő vállalkozások száma	db
21. Befektetés-ösztönzési tevékenységek	Támogatásban részesülő vállalkozások száma	db
22. Munkaerő-piaci programok szervezése	Munkaerő-piaci programokban résztvevők száma	fő
23. Idősek nappali ellátásának fejlesztése	Létrejött/újonnan indított és megújult szociális alapszolgáltatások száma	db
24. Orvosi ügyelet épületének felújítása	Fejlesztéssel érintett terület nagysága	m²
25. Bentlakásos szociális intézmények felújítása, bővítése	Fejlesztéssel érintett terület nagysága	m²
	Fejlesztéssel érintett vagy újonnan létrehozott férőhely száma	db
26. A temető rekonstrukciója	Fejlesztéssel érintett terület nagysága	m²
27. Helyi, térségi és nemzetközi hatókörű rendezvények szervezése	A támogatásban részesült rendezvények látogatóinak száma	fő
28. Civil közösségek kezdeményezé-seinek támogatása	Civil szervezetek által megvalósított projektek száma	db
29. Sportpálya fejlesztése	Fejlesztéssel érintett terület nagysága	m²
30. Helyi identitás erősítése	Identitáserősítő és egyéb közösségi programokban résztvevők száma	fő

A projektszintű output indikátorok célértékeinek meghatározása a projektek részletes kidolgozását, konkretizálását követően – a kiválasztási kritériumok, illetve a hazai Operatív Programok szakmai követelményrendszere ismeretében – határozhatók meg.

8.5.2 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása

A monitoring az a programalkotást követő nyomon követési folyamat, amely a program végrehajtásának eredményességét kíséri figyelemmel és visszacsatol a végrehajtás folyamatába, illetve indokolt esetben a program felülvizsgálatát eredményezheti. A monitoring célja, hogy elősegítse a stratégia hatékony megvalósítását, és biztosítsa, hogy változó külső és belső körülmények mellett is megfelelő erőforrások álljanak rendelkezésre a megvalósításhoz. A monitoring elválaszthatatlan a kontrolling fogalmától, amely a monitoring eredményeit felhasználva, szükség szerint és tervezett módon a stratégia megvalósítási folyamataiba, vagy magába a stratégiába avatkozik be.

Fontos, tehát a stratégiában kijelölni a program monitoring

- felelősét,
- kivitelezőjét,
- gyakoriságát,
- formai elvárásait,
- a visszacsatolás módját.

A monitoring jelentések rendkívül fontos adalékok a program ütemezett (7-éves) felülvizsgálatának megalapozásához, illetve indokolt esetben rendkívüli módosításokat is eredményezhet egy-egy éves jelentés tartalma a programban. A monitoring jelentések az évente készülő akciótervek fontos háttérdokumentuma is, az ott megfogalmazott javaslatokat az akciótervekben is figyelembe kell venni A monitoring folyamatát az alábbi ábra összegzi:

7. ábra A monitoring folyamatának összefoglalása

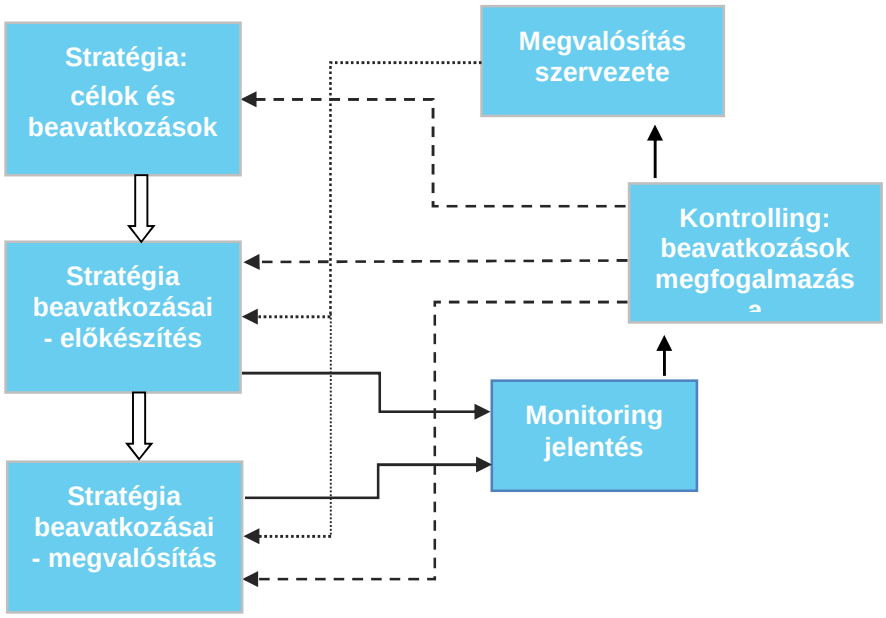

A monitoring folyamat szervezete:

- Képviselőtestület: a képviselőtestület a monitoring folyamatokkal javaslatokat fogalmaz meg, és meghozza a folyamatokkal, illetve a konkrét beavatkozásokkal kapcsolatos döntéseket.
- Szakmai Bizottságok: javaslatot tesznek a képviselőtestület felé a stratégia megvalósítását érintő folyamatokra és konkrét beavatkozásokra.
- Monitoring bizottság: negyedéves rendszerességgel felülvizsgálja a stratégia megvalósításának folyamatát és javaslatokkal él az érintett bizottságok, illetve képviselőtestület felé; megtárgyalja és elfogadja a negyedéves, illetve az éves

rendszerességgel készülő monitoring jelentést, valamint javaslatokat fogalmaz meg annak kapcsán; a monitoring bizottság tagjai:

  - polgármester,
  - a testületi bizottsági elnökök,
  - stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet,
  - civil szervezetek képviselője.

- Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet – monitoring felelős: a végrehajtó szervezeten belül a monitoringért felelős munkatársat kell kijelölni. A munkatárs feladata, hogy – az egyes beavatkozások megvalósítóival történő rendszeres kapcsolattartás alapján – éves rendszerességgel elkészítse a megvalósítás folyamatáról szóló jelentést, azt az operatív szervezet vezetőjével egyeztesse, aki a jelentést a Monitoring Bizottság vezetője felé továbbítja. Az operatív szervezet feladata az előrehaladás méréséhez szükséges adatok rendszeres gyűjtése, az ehhez kapcsolódó koordinációs feladatkört a monitoring felelős látja el. Az operatív menedzsment gondoskodik arról, hogy a monitoring tevékenység során keletkezett aktuális információkhoz a partnerek hozzáférjenek. Ennek érdekében az előrehaladáshoz kötődő legfontosabb információk a város honlapján rendszeresen frissülő elemként meg fognak jelenni.
- Stratégiai partnerek bevonása: a stratégia kialakításában résztvevő – a partnerségi szabályzatban azonosított – szervezetek számára biztosított az éves monitoring jelentéshez való hozzáférés és előzetes véleményezési lehetőség.

  A monitoring tevékenység során keletkező adatokat Újfehértó Város Önkormányzata rendszeresen megjelenteti a város honlapjának azon a részén, ahol a településfejlesztéssel kapcsolatos információk találhatóak. Emellett a monitoring adatokat célzottan megküldi az ITS kialakításában aktívan közreműködő partnerek részére és számukra negyedéves lehetőséggel konzultációt biztosít az ITS előrehaladása tárgyában.

A monitoring folyamatával kapcsolatos dokumentumok:

- Éves monitoring jelentés: az éves jelentés elkészítéséért, hasonlóan a negyedéves jelentésekhez, az operatív végrehajtó testület felel. Az éves jelentést a Monitoring Bizottság javaslatai alapján az érintett testületi bizottságok, valamint a képviselőtestület minden évben megtárgyalja, elfogadja, illetve meghozza a szükséges intézkedésekkel kapcsolatos döntéseket. Az éves jelentés tartalma:

  - a stratégiában azonosított számszerűsített indikátorok (a gyűjtendő adatok forrását a 8.5.1 fejezet táblázatai tartalmazzák),
  - a megvalósítással kapcsolatos tevékenységek, azok előrehaladása és értékelése,
  - a megvalósítás folyamatainak javítása érdekében foganatosított intézkedések leírása és értékelése,
  - a megvalósításra fordított pénzügyi források,
  - a szervezettel, célokkal és beavatkozásokkal kapcsolatos javaslatok, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is,
  - a következő periódusra tervezett tevékenységek és a szükséges szervezeti erőforrások és pénzügyi források meghatározása.

- Adatbázis: az előre elkészített és folyamatosan frissítendő adatbázis biztosítja az ITS keretében tervezett beavatkozások előrehaladásának, valamint a stratégiai és projektszintű indikátorok teljesítésének objektív és naprakész nyomonkövethetőségét, valamint az esetlegesen felmerülő problémákat megfelelő kezelését. Az adatbázis az éves jelentések mellékletét képezi.